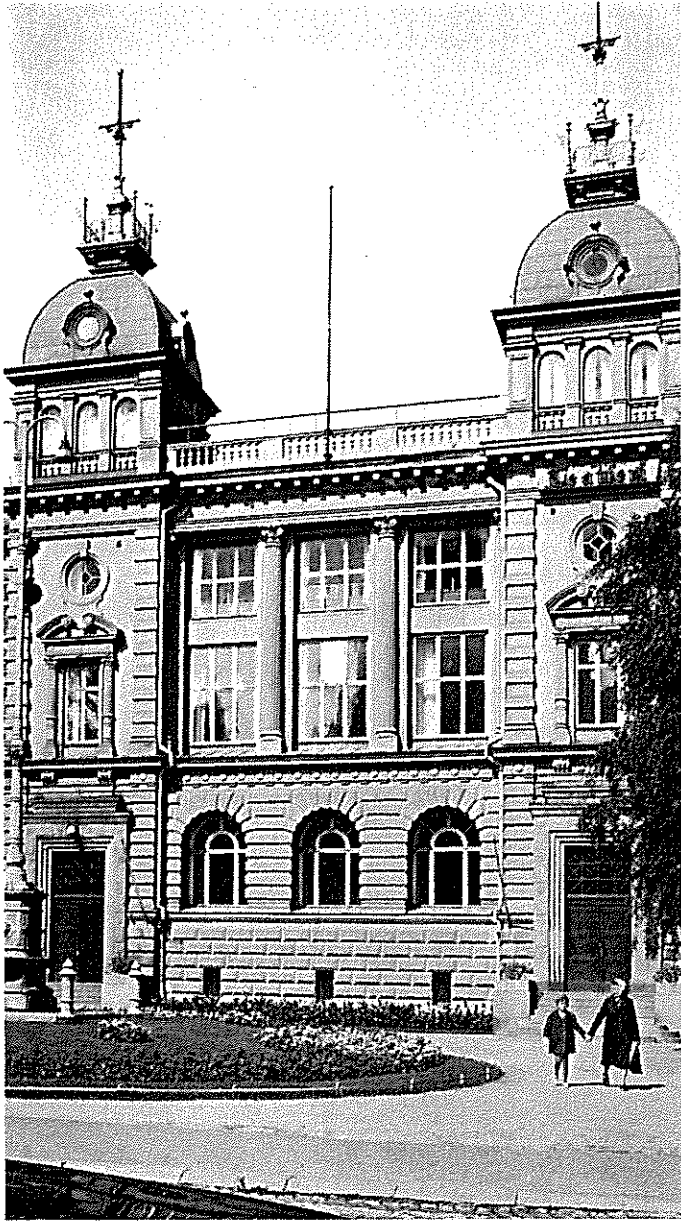

KALIDASA

N:o 1/1971

OULU - PERINTEITÄ TULEVAISUUTTA

Perustettu 1605

Entinen purjelaivojen ja tervaporvarien kaupunki
Nykyinen Pohjois-Suomen kasvava, uudistuva pääkaupunki
taloudellinen ja henkinen keskus

Pinta-ala 387,9 km², josta maa-alueita 316,7 km² ja
vesialuetta 71,2 km²

Asukkaita 1. 1. 1971 89.280, joista miehiä 42.595 ja naisia 46.685

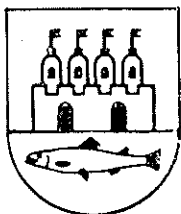
Erinomaiset maantie-, rautatie- ja lentoyhteydet
Maailman pohjoisin yliopisto, maan suurin varuskunta

Kaupunginteatteri, kaupunginorkesteri

Pohjois-Pohjanmaan Museo, taidemuseo

Uimahalli, keilahalli, golfrata, ravierata

Suosittu Nallikarin leirintäalue

MATKAILUTOIMISTO
TORIKATU 14
PUH 981-15 330

OULUN KAUPUNKI

lika lähtee piipusta
kuin ammuttuna

rihla

asekuidulla

Puolustusvoimien hyväksymä
ja käyttämä.

Rihla-asekuitu merkitsee läh-
tölaukausta nykyaikaiseen
puhdistukseen.

RIHLA-asekuitu poistaa
lian ja öljyn asean pii-
pusta kertavedolla.

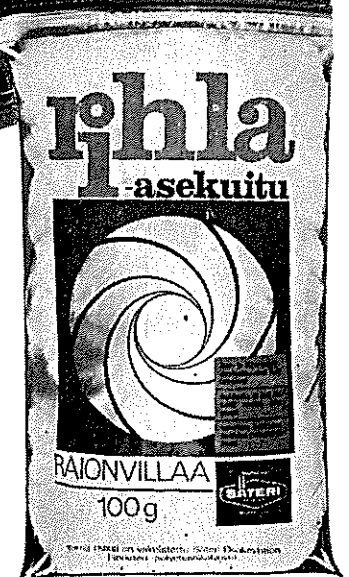
RIHLA-asekuidusta ei
jää jätteitä asean
piippuun.

RIHLA-asekuitu so-
veltuu kaikkien
aseiden puhdis-
tukseen

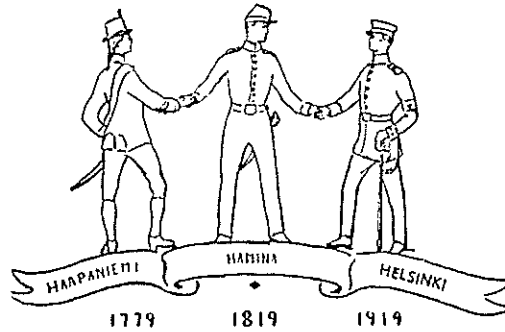
RIHLA-asekuitu on pa-
kattu näppärään muovi-
massiin, jossa se säilyy
puhtaana ja kuivana.

Kaikista alan liikkeistä.

KYLKIRAUTA

*Vyötti miekan vyötärölle
Lupeellensa kylkiraudan*

N:o 1/1971

MAALISKUU

KYLKIRAUTA TERVEHTII LUKIJOITAAN JA ILMOITTAJIAAN
POHJOIS-SUOMESSA.

Puolustusministeri Kristian Gestrinin valtiovallan puolesta antama tervehdys Kadettikunnan 50-vuotisjuhlassa Helsingin Yliopiston juhlasalissa 27. 1. 1971.

(Tervehdyksen esitti komdri Stig Wikberg.)

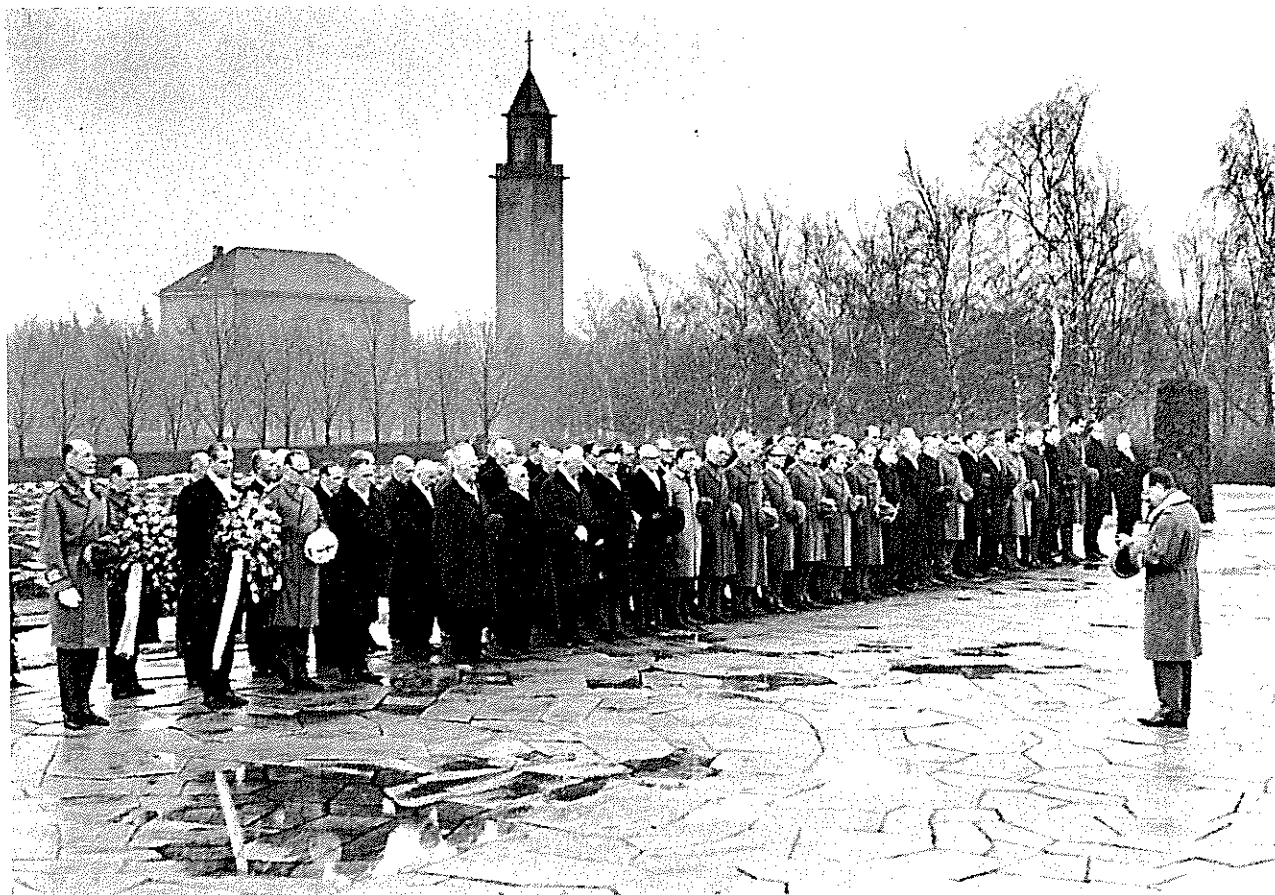
Valitan, että minulla ei ole tilaisuutta olla läsnä arvokkaassa juhlassanne ja tavata niitä miehiä, jotka ovat olleet luomassa ja kehittämässä nyt 50-vuotisjuhlaansa viettävää yhdistystänne kadettiupseeristomme hengen vaalijaksi.

Kadettikunnan toiminnan lähtökohta on aina ollut aatteellinen. Ryhmäetujen ajamista ja aineellisen hyvinvoinnin tavoittelua ei ole pidetty silmämääränä, vaan toimintaa ovat aina elähdyttäneet aatteelliset lähtökohdat. Kadettikunnan merkitys upseeristomme hengen ja yhteenkuuluvaisuuden tunteen kehittäjänä onkin ollut suuriarvoinen. Sen työn tuloksia on jouduttu punnitsemaan sekä sodan kurimuksessa että rauhan ajan jälleenrakennustyön ja yhteiskunnallisen kehityksen kautena. Tällöin on saatettu havaita, että aineellisia puutteita on voitu mitä suurimmassa määrin korvata moraalisella sitkeydellä ja murtumattomalla tahdolla.

Kaikissa yhteisöissä tapahtuu ajan kuluessa toimintamuotojen muuntumista ja kehitystä. Tämä on luonnollista ja hyväksyttävää. Kadettikuntakaan ei tässä suhteessa muodosta eikä saakaan muodostaa poikkeusta. — Älköön kuitenkaan kehitys koskaan johtako siihen, että toimintanne aina motivoinut ajatus, upseeristomme henkisen valmiuden tärkeydestä korkean ammatillisen tason lisäksi, pääsisi unohtumaan.

Tervehdin puolivuosisataa täyttävää Kadettikuntaa ja toivotan sille valtiovallan puolesta mitä parhainta menestystä toiminnassaan.

PUOLUSTUSMINISTERI

Puhe Kadettikunnan 50-vuotisjuhlassa Hietaniemen sankarihaudalla 27. 1. 1971

Kenttäpiispa Yrjö Massa

Viime vuonna uudistettujen sääntöjen mukaan Kadettikunnan tarkoituksena on

- yhdistää niin vakinaisessa palveluksessa kuin siitä erossa olevat jäsenet voimakkaan isänmaarakkauden elähdyttämäksi ja kadettiperinteitä ylläpitäväksi toveripiiriksi,
- herättää ja kehittää niin jäsenistössään kuin koko maamme upseeriston keskuudessa yhteenkuuluvuutta, toveruutta ja suomalaista upseerihenkä sekä saada käytännössä jäsenet sitä osoittamaan,
- saattaa jäsenistönsä tuntemaan vastuuta maan-

puolustushengen kehittämisestä koko kansan keskuudessa sekä pyrkiä aktiivisesti ohjaamaan maanpuolustuksellisen ajattelun perustekijöihin vaikuttavaa yleistä mielipidettä sekä

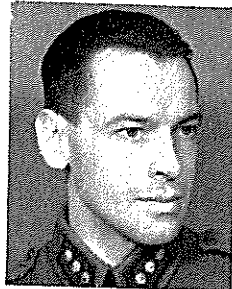
- toimia upseeriston kehityksen ja yhteiskunnallisen aseman edistämiseksi sekä jäseniensä että heidän omaistensa henkiseksi ja aineelliseksi tukemiseksi.

Voitaneen syystä todeta, että tänään 50-vuotisjuhlansa viettävällä Kadettikunnalla on todella jalot päämäärät toteutettavanaan.

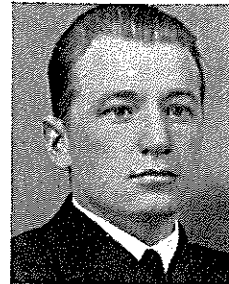
IN MEMORIAM

Evi evp
SULO VILHO
SUSI
* 4. 9. 1902
† 29. 11. 1970
kadetti N:o 401
7. kurssi

Kapt evp
OTTO JOHANNES MARTIN
RAUTANEN
* 8. 7. 1913
† 20. 12. 1970
kadetti N:o 1310
18. kurssi

Komdri evp
KAUKO ELIAS
PEKKANEN
* 26. 3. 1909
† 21. 12. 1970
kadetti N:o 172 me
8. me-kurssi

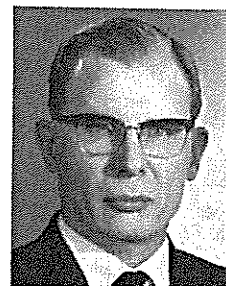
Evi evp
RUNAR ENGELBREKT
BOIJER
* 12. 4. 1902
† 31. 12. 1970
kadetti N:o 186
4. kurssi

Komkapt evp
SEPPÖ ILMARI
KANTOLA
* 26. 3. 1908
† 30. 1. 1971
kadetti N:o 137 me
7. me-kurssi

Ev
HEIKKI VELI
SEPPÄLÄ
* 20. 11. 1917
† 2. 2. 1971
kadetti N:o 300 me
13. me-kurssi

Maj evp
HEIKKI ERKKI OLAVI
VUORILEHTO
* 19. 1. 1919
† 13. 2. 1971
kadetti N:o 1980
24. kurssi

Kapt
PERTTI
KÄKI
* 25. 8. 1939
† 24. 2. 1971
kadetti N:o 4327
48. kurssi

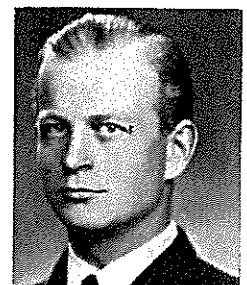
Ev evp
TOIVO VALDEMAR
MATALA
* 30. 1. 1916
† 27. 2. 1971
kadetti N:o 2083
25. kurssi

Ev evp
LAURI SAKARI JOHANNES
KONONEN
* 4. 4. 1904
† 1. 3. 1971
kadetti N:o 418
9. kurssi

Kapt evp
AATOS ALARIK
KANTOLA
* 24. 5. 1935
† 4. 3. 1971
kadetti N:o 4010
46. kurssi

Kom
PEKKA JOHANNES
PELTONEN
* 23. 5. 1921
† 6. 3. 1971
kadetti N:o 406
16. me-kurssi

Luulisi todella, että jokainen suomalainen kadettiupseeri katsoisi sekä kunnia-asiakseen että velvollisuudekseen kuulua tällaiseen järjestykseen, jonka jäsenten perinteellisinä ihanteina ovat lisäksi *isänmaanrakkkaus, uskollisuus, miehuus, velvollisuudentunto ja toveruus*.

Kadettikunta onkin puolivuosittaisen toimintansa aikana — vaikka tuloksia aatteellisessa työssä ei niin helposti näykään — suorittanut varmasti erittäin ansiokkaan ja mittavan työn sääntöjensä tarkoittamassa koskevassa pykälässä mainituilla aloilla.

Se on pyrkinyt omassa piirissään rakentamaan ja ylläpitämään hyvää yhteishenkeä jäsenistössään, vaalimaan parhaimpia kadettiperinteitä sekä edistämään upseeriston kehitystä ja asemaa yhteiskunnassa.

Sen lisäksi se on ulospäin suuntautuvassa työssään pyrkinyt kehittämään ja ylläpitämään kansamme keskuudessa isänmaanrakkautta ja lujaa maanpuolustus- tahtoa.

Nähdäkseni nämä tarkoitukset ovat Kadettikunnan aatteellisessa työssä kestäviä päämääriä myös uudelle 50-vuotistaipaleelle siirryttäessä.

Eri asia on löytää tehokkaita työmuotoja ja keinoja, jotta näitä jaloja tarkoitusteriä voitaisiin tulevaisuudessa entistä tehokkaammin toteuttaa.

Tällä pyhällä paikalla seisossamme voimme nöyrästi yhtyä toteamukseen: ”Paljon on tehty, paljon on vielä tekemättä.”

Olemme aloittaneet tämän 50-vuotisjuhlapäivämme vieton kokoontumalla tänne Hietaniemen sankarihaudalle kunnioittaaksemme Suomen Marsalkka Mannerheimin ja 455 sodissamme kaatuneen kadettiupseerin muistoa. Nämä upseerit ovat jo päivätyönsä päättäneet, mutta heidän työnsä ja uhrinsa velvoittavat.

Siksi on oikein, että me tahdomme tänä juhlapäivänä hiljentyä heidän muistonsa ääreen tilittääksemme samalla tällä paikalla omaa elämäämme ja Kadettikunnan 50-vuotista työtä.

Suomen Marsalkan elämäntyö sekä kaatuneitten, sotavammaisten ja heidän omaistensa suuri ja paljon kärsimyksiä sisältävä uhri mielessämme meidän on syytä katsoa lujin ja päättävin katsein tulevaisuuteen.

Maailma on edelleen ulkonaisesti rauhaton ja sotaisa, ja kansamme on ollut 60-luvulta lähtien voimakkaassa henkisessä käymistilassa.

Tässä tilanteessa lähes 4000 jäsentä käsittävällä Kadettikunnalla ja sen jäsenellä on edelleen erittäin tärkeä tehtävä saman tehtävän merkeissä työskentelevien muiden järjestöjen ja niiden jäsenten rinnalla. Kadettikunnan on entistä lujemmin tiivistettävä rivinsä, jotta maamme ja kansamme voisi elää rauhassa itsenäisenä ja vapaana kansana mahdollisesti sekä ulkoa että sisältä päin tulevien vaarojenkin keskellä.

Ei ole toki vielä tänäkään päivänä vanhanaikaista tai epäajankohtaista yhtyä lujin ja päättävin mielin runoilijan sanoihin: ”Tämä maa ei koskaan sortua saa, eläköön tämä muistojen, toivojen maa, eläköön, kauan eläköön Suomi.”

Kadettikunnan 40-vuotisjuhlassa Hietaniemen kapelissa oli puheeni aiheena Pontius Pilatuksen sanat Jeesuksesta: ”Ecce homo” — ”katso ihmistä” (Joh 19:5).

Nämä samat sanat olivat ajankohtaiset Jeesuksen aikana. Ne ovat nähdäkseni ajankohtaiset nytkin. Ihmisestä on viime kädessä kysymys tämpäpäiväisessäkin maailmassa, nykyisessä Suomessa ja Kadettikunnassamme.

Valtiot ja puolustusvoimat eivät ole itsetarkoitussellisia instituutioita, eikä Kadettikunta ole itsetarkoituksellinen järjestö, vaan kaikki laitokset ja organisaatiot ovat ihmistä varten. Mutta ihmisistä myös riippuu, millaisia nämä laitokset ja organisaatiot ovat, mikä niistä tulee ja missä määrin ne voivat palvella ihmisiä.

Kadettikunnalla on monia yleviä esikuvia, joista se voi ottaa oppia ja joita se voi seurata. Sellaisia ovat esim. Haapaniemen Kadettikoulun opettaja, pappi ja upseeri Samuel Möller ja Kadettikoulun perustaja Hannes Ignatius. Mutta kukaan näistä esikuvista ei voi vetää vertoja Jeesus Nasarettilaiselle, josta me voimme ottaa ehtymättömästi ihmisen mittaa, mutta joka perinteellisen uskomme mukaan on myös Vapahtajamme, Lunastajamme ja Sovittajamme Jumalan edessä.

Sen vuoksi muistakaamme Kadettikunnan jäsenenä ja sen jalojen päämäärien toteuttajina katsoa johtajapaikaltamme aina ihmistä, jota olemme kutsuttu palvelemaan, kouluttamaan ja kasvattamaan. Nähdäksämme, että palvellessamme Jumalan kuvaksi luotua ihmistä me samalla palvelemme Jumalaa, joka rakkaudesta ihmiseen antoi henkensä meidän puolestamme. Ja katsoessamme ihmisen takaa ihmisistä suurinta Jeesusta Kristusta me samalla saamme jättää uskossa elämämme hänen hyvään hoitoonsa sekä tätä aikaa että iäisyyttä silmälläpitäen.

Rukoilkaamme.

Herra, me kiitämme Sinua siitä, että olet antanut kansallemme itsenäisyyden ja sen aikojen vaiheissa meille säilyttäneet.

Me rukoilemme, että kansamme vastaisuudessa saisi elää vapaana ja itsenäisenä kansana muiden kansakuntien joukossa.

Herra, anna rauha rajoillemme ja koko maailmaan.

Siunaa Kadettikuntaa ja sen jäseniä sekä sitä rakentavaa työtä kansamme parhaaksi, jota sen piirissä tehdään.

Siunaa ja hoida armossasi niitä kaatuneitten omaisia, jotka elävät keskuudessamme.

Anna meille kaikille uskoa, toivoa ja rakkautta, että saisimme elää Sinun lapsinasi tässä ajassa ja iankaikkisuudessa.

Aamen.

KADETTIKUNNAN HENKI JA YHTEISKUNTA

Eversti evp Veikko Pesonius

*Puhe Kadettikunnan 50-vuotispäivän pääjuhlassa
Helsingin Yliopiston juhlasalissa 27. 1. 1971.*

Kadettikunnan sääntöjen mukaan keskittyy sen tarkoitus kahteen pääryhmään

- I sisäisesti yhdistää niin vakinaisessa palveluksessa kuin siitä erossa olevat jäsenensä voimakkaan isänmaanrakkauden elähdyttämäksi ja kadetti-perinteitä ylläpitäväksi toveripiiriksi sekä herättää ja kehittää yhteenkuuluvuutta, toveruutta ja suomalaista upseerihenkeä oman piirinsä lisäksi koko maamme upseeriston keskuudessa.
- II saattaa jäsenistönsä tuntemaan vastuunsa maanpuolustushengen herättämisessä koko kansan keskuudessa sekä pyrkii aktiivisesti ohjaamaan maanpuolustuksellisen ajattelun perustekijöihin vaikuttavaa yleistä mielipidettä.

Käsittelen esityksessäni lähinnä kadettihenkeä, sen perinteitä, kehitystä ja soveltamista yhteiskunnassamme.

Olellaisin tekijä kadettihengessä — isänmaanrakkaus — ei todelliselta perussisällöltään voi muuttua. Mitenkä se määritellään, missä sävyssä siihen viitataan, sitä korostetaan, idealisoidaan, saatetaan maan tasalle — tämä kaikki on merkitykseltään toisarvoista, ajan ja sen virtausten heijastumien kulloinkin muovaamaa. — Nykyisin eräiden piirien ja yksilöiden ajattelussa ja sanoissa meillä Suomessakin korostuu tendenssi, jonka mukaan käsite isänmaa on liian ahdas, liian itsekäs, liian rajattu. Tuon suuntauksen mukaisesti ovat esimerkiksi pohjoismaalaisuus, eurooppalaisuus, yleismaailmallisuus yms astuneet muka vanhaan aikaisen koservatiivisen isänmaan käsitteen tilalle.

Todettakoon, että tuollaiset näkymät ovat avartaneet ja niiden on avarrettava nykyajan ihmisen näköpiiriä. Mutta isänmaallisuuden yleisempi painaminen tällaisten laajennusten varjoon tai pimentoon ei ole reaalista, ei ainakaan pienen ja omaperäisen Suo-

memme osalta tässä poliittisen itsekkyyden kovassa maailmassa. Palauttakaamme mieliin omat olosuhteemme esimerkiksi kolmisen vuosikymmentä sitten, 6-vuotisjaksona 1939—45, jolloin jouduimme maan laillisten hallitusten ratkaisujen mukaisesti taistelemaan ensin Neuvostoliittoa vastaan yksin, sitten samanaikaisesti saksalaisten ja eräiden muiden, mm eurooppalaisten valtioiden kanssa Neuvostoliittoa ja teoreettisesti myös eräitä muita eurooppalaisia valtioita vastaan ja lopuksi samanaikaisesti Neuvostoliiton ja mm eräiden muiden eurooppalaisten valtioiden kanssa Saksaa vastaan. Palauttakaamme niin ikään mieliin vaikkapa nykypäivän valtaryhmittymät, niiden väliset ristiriidat, avoimet tai uhkaavat konfliktit maailmassa. — Olkoonpa siis isänmaallisuutemme **Arvidsonin, Runebergin tai Linnan isänmaallisuutta, valkoista tai punaista, Haapaniemen, Haminan tai itsenäisen Suomen kadettien isänmaallisuutta, enemmän tai vähemmän tietoista — olemassa se on ollut, on ja tulee olemaan.**

Kadettiperinteiden ylläpitäminen on toinen Kadettikunnan tarkoitusperiä. Olemme siinä myönteisessä asemassa, että nämä perinteet eivät rajoitu vain nyt juhliivan yhdistyksemme puolivuosisataiseen toiminta-aikaan, vaan synty ja jatkuminen ulottuvat keskeytymättöminä parin vuosisadan taakse. Tämä vielä siten, että niiden henki on ilman välikäsiä voitu saattaa Haapaniemestä Haminaan ja Haminasta Helsinkiin ja suoraan kadettisukupolvekseen toiselle.

Tällä tavoin on näiden perinteiden syntyaihe saanut poikkeuksellisen suuren ja kauaskantoisen merkityksen. Suomalaisyyntyinen, Turussa 1760 ylioppilaaksi tullut, myöhemmin papiksi vihitty ja insinööriupseeriksi Tukholmassa valmistunut, **Haapaniemen Kadettikoulun** järjestyksessä toinen johtaja, everstiluutnantti Samuel Möller pystyi jo tuolloin 20-vuotiseena opettaja- ja johtajakautenaan istuttamaan kouluun oppi-isänsä Porthanin suomalaiskansallisen ajattelutavan. Häntä pidetään myös suomalaisen sotilaspedagogiikan perustajana ja ensimmäisenä nerokkaana toteuttajana. Haapaniemen opetusohjelma arvioitiin sivistyksellisemmäksi ja käytännöllisemmäksi kuin silloisten triviaalikoulujen. Esimerkiksi historian osalta tähdenneettiin, ettei ollut tärkeää opettaa vuosilukuja, vaan oli haettava syitä, jotka olivat aiheuttaneet ihmisten toimenpiteet. — Haapaniemen Kadettikoululle pystytettiin v 1931 muistokivi. Nykyisen Kadettikoulumme 50-vuotisjulkaisussa todetaan: "E l ä v ä k s i muistomerkiksi on jäänyt Haapaniemessä luotu usko ja luottamus omiin mahdollisuuksiimme."

Haapaniemen Kadettikoulun lähes 40-vuotisen toiminnan lakattua vuonna 1819 aloitettiin opinnot uudessa **Haminan Kadettikoulussa** paria vuotta myöhemmin. Useat tämän koulun opettajat ja myöhemmin johtajatkin olivat joko Haapaniemen taikka sittemmin Haminan Kadettikoulun entisiä oppilaita, joiden mukana suomalainen tuotava kadettihenki ja -perinne siirtyivät katkoitta edelleen.

Poliittisten olosuhteiden muutosten sekä koulun johtohenkilöiden erilaisten ominaisuuksien ja näkemys-

ten vuoksi vaihtelivat kehityskaudet ja henki isällisestä tiukan ankaraan ja muodolliseen. Ehkä myönteisimmäksi on luonnehdittu kenraali Johan Munck'in johtajakausi 1800-luvun puolivälissä. Hän tunsi suomalaisen luonteen ja Haapaniemen kasvattina hän osasi istuttaa vankan kansallisen ajattelutavan Haminan Kadettikoulun miljööhön.

Merkittävänä uudistuksena on mainittava, että v 1845 ilmestynyt uusi ohjesääntö vahvisti koulun jaon erikoisluokkiin ja yliopistoon johtaviin yleisiin luokkiin, mikä oli omiaan luomaan koulun jälkeenkin eläviä yhteyksiä upseereiksi valmistuneiden ja siviilitehtäviin siirtyneiden, myös pedagogisesti sangen korkeatasoiseksi tunnustetun yleisen linjan oppilaiden kesken.

Sisäoppilaitoksen erikoisolosuhteissa kasvaneiden kadettien yhteenkuuluvuus ja toveruus osoittautuivat kestäviksi siitkin huolimatta, että upseerit valmistuttuaan joutuivat sangen hajalleen palvelukseen laajan Venäjän eri osissa. Heidän perustamansa Suomen Kadettiklubi on suurella menestyksellä edistänyt ja vaalinut koulunsa toveriperinteitä. Tätä ilmentää mm se puhe isänmaalle, jonka Suomen Hypoteekkiyhdistyksen johtokunnan puheenjohtaja, vuoden 1863 kurssin kadettiväpeli, eversti Antell piti suuressa toverijuhlissa Haminassa 1898 — puolisen vuotta ennen "Helmikuun manifestin" julkaisemista. Seuravassa otteita tästä puheesta:

"Intill livets höst bevara de finska kadetterna i tacksam hägkomst den inrättning, där det blev sed att vörda fädrens minne och där pliktänklsan tidigt gjordes till rättesnöre. — — —

Mätte alltid, vare sig ödet beskärt oss en verkningkrets inom hemmet eller fjärran därifrån, oupplösliga sammanhörigheten med fosterlandet stå för oss alla klar. — — —

Mätte fosterlandet alltid, även i växlande skiften, kunna räkna på alla sina söner! Med denna förhoppning vilja vi alla, vi forna finska kadetter — — — som samlats till denna kamratfest, vid vilken så olika ställningar i samhället, så olika versamhetsområden äro representerade, tömma våra glas — — — för vårt dyra fosterland, vår forntids land, vår framtids land. Leve fosterlandet!"

Näin siis Haminassa vuonna 1898.

Venäläisen sortokauden toimenpiteet kohdistuivat myös Haminan Kadettikouluun, jonka suomalaiskansallinen luonne pyrittiin hävittämään. Vuonna 1903 koulu sitten lakkautettiin kokonaan.

Itsenäisen Suomen Kadettikoulu perustettiin vuonna 1919. Nuo kuusitoista välivuottakaan eivät katkaisseet vanhoja kadettiperinteitä. Sotaministeri Rudolf Waldenin — Haminan entisen kadettiväpelin — asettamassa, kadettikoulun perustamismahdollisuuksia tutkivassa 4-miehisessä komiteassa oli 3 Haminan koulun entistä oppilasta. Perustetun uuden koulun kolme ensimmäistä johtajaa sekä useat sen alkuajan opettajista olivat entisiä Haminan kadetteja.

Vanhat, koetellut ja vahvat kadettiperinteet olivat

siis jo olemassa kun itsenäisen Suomen 1. kadettikurs-
sin suorittaneet upseerit perustivat tasan 50 vuotta
sitten Kadettikunnan, joka sittemmin osoitti Hami-
nan kadeteille heidän vaalimiensa ja kehittämiensä
perinteiden elävän ja jatkuvan itsenäistyneessä isän-
maassamme.

Tarkastelen seuraavaksi lyhyesti aikaisempien ka-
dettien osoittamaa kypsyneisyyttä koulutuksena tu-
lostien ja kadettihengen soveltamisessa kulloinkin val-
linneissa, osaksi erityisen vaihtelevissa olosuhteissa.
Kadettikoulun 50-vuotisjulkaisussa todetaan, että Ha-
apaniemessä koulutetuista 210 kadetista 25 osallistui
1788—90 sotaan ja yli 130 Suomen sotaan 1808—09.
Seurannella autonomian kaudella heistä mm kolme
yleni Venäjällä kenraaliksi, kolmesta tuli maaherra,
kahdesta senaattori, yhdestä maanmittaushallituksen
pääjohtaja jne.

Haminan koulun 960 upseeriksi valmistuneesta ka-
detista yleni kenrli T Viljasen tutkimuksen mukaan
kenraalikuntaan 181 ja eversteiksi 153 eli yhteen-
sä näihin arvoihin nousi yli kolmannes koko mää-
rystä. Yksi heistä toimi Venäjän sotaministerinä,
yksi Bulgarian pääministerinä, useita kymmeniä oli
kuvernööreinä ja senaattoreina, kolme oli Suomen
senaatin talousosaston varapuheenjohtajina ja samoin
kolme ministerialivaltiosihteereinä ja niin ikään kol-
me yliopiston vara- tai sijaiskanslereina, neljä oli vt
kenraalikuvernööreinä ja viisikymmentäkaksi oli eri
säätäjien edustajina valtiopäivillä.

Haminan entisten kadettien vaikutusmahdollisuuk-
sista muuhun yhteiskuntaan todettakoon vielä, et-
tä vallinneissa erikoisolosuhteissa heitä oli mm rau-
tatielaitoksen palveluksessa yli 60, poliisilaitoksen pii-
rissä lähes 40 ja Suomen Pankin virkamiehinä noin 20.
Teollisuuslaitosten johtajina oli yli 20 ja heidän edus-
tuksensa oli vahva myös muissa perustavaa laatua-
olevissa tehtävissä maataloudessa, lasi-, selluloosa- ja
rautateollisuudessa, laivaliikenteessä, vakuutuslalla,
kirjailijoina jne. Osa edellä mainituista ehti vielä it-
senäistä Suomea kehitettäessä olla Vapaussodassa
määräävissä sotilaallisissa tehtävissä, sen jälkeen
myös ministereinä, maaheroina jne.

Erikseen on kunniaa tehden heistä mainittava suuri
vaikuttajahahmo, Kadettikunnan ensimmäinen kun-
niajäsen, Suomen Marsalkka Mannerheim sekä hänen
ratkaiseva osuutensa isänmaamme kohtalonvuosina ja
hänen ainutlaatuinen elämänsäkaarensa: Haminan ka-
detti — monikertainen ylipäällikkö — valtionhoitaja
— tasavallan presidentti.

Viisikymmentä vuotta sitten perustetun Kadettikun-
tamme kehittäminen on Haapaniemen ja Haminan
kausiin verrattuna voinut tapahtua paljon suoravii-
vaimemmissa olosuhteissa ja konkreettisemmin tavoit-
tein. Olihan nyt kysymyksessä vapaan, itsenäisen
maan kadettien yhteistyö itsenäisen kansan kokonai-
suuden hyväksi sen vaikeiden, mutta lähinnä omien
kehityskausien aikana. Me olemme eläneet tai eläm-
me sisäisten ristiriitojen perioodeja, rakentavan kehi-
tyksen jaksoja, poliittisten voimasuhteiden vaihtelu-
ja ja sotien kovia, yhdistäviä vuosia. Puolustusvoimat

ja sen upseeristo ovat läpikäyneet näitten vaiheiden
eri vahvuiset heijastumat. Vaikutteita muualta on
tullut laajuudeltaan vaihtelevina, aikaisemmin mil-
loin Tsaarivenäjän tai Saksan preussilaisuuden, mil-
loin Ruotsin ynnä muiden armeijojen piiristä, mutta
vuosi vuodelta on sotiemme raskaiden ja kalliiden
kokemusten, määrätietoisien ja jatkuvan tutkimustyön
sekä kokeilujen kautta kristallisoitunut omaperäinen,
yhä kehittyvä suomalainen doktriini, suomalaiset puo-
lustusvoimat, yhteenkuuluvuutta, toveruutta ja suo-
malaista upseerihenkeä tunteva päällystö ja suoma-
laiset koulutusmenetelmät. Tämän ohella on yhä te-
hostettuna pyrkimyksenä ollut yleiseen asevelvolli-
suuteen perustuvien puolustusvoimiemme hengen ja
aseman kehittäminen läheiseksi kaikille kansalaispii-
reille.

Miten on tällaisissa puitteissa kestänyt, vaikuttanut
ja kehittynyt kadettihenki, sen sisältö ja tarkoituspe-
rät? Ovatko Kadettikunnan jäsenet osottautuneet pa-
risatavuotisten perinteittensä arvoiksi ja niiden
jatkajiksi? Vastaus on lienee yleisluonteeltaan sangen
positiivinen. Osaksi repivienkin alku- ja lapsentauti-
vaiheiden jälkeen on kehitys ollut myönteistä, minkä
hartaasti on toivottava vakaasti jatkuvan. Isänmaan-
rakkaus, valmius uhrauksiin ja johtajavastuuseen on
erityisen selvästi todistettu sotvaiheissamme. Sitä il-
mentävät myös mm kapteeni Sampo Ahton tutkimuk-
siin perustuvat seuraavat asiatiedot itsenäisyytemme
ajan kadettiupseereista. Talvisotamme puhjetessa oli
heitä riveissä 1708 siihen mennessä valmistuneista noin
2000 upseerista. Sodan aikana oli heistä kolme nel-
jännestä rintamatehtävissä, noin kymmenesosa ylem-
missä esikunnissa ja noin 13 % kotijoukoissa lähin-
nä koulutustehtävissä. Jatkosodan loppuvaiheissa oli
kadettiupseereja jo yhteensä 2368. Talvisodassa ka-
dettiupseereja kaatui 100 ja Jatkosodassa menetti
henkensä 365 (heistä 9 ns Lapin sodassa), joka pro-
sentteina lausuttuna on noin 17 %. Mannerheimristin
ritarius myönnettiin 42 kadettiupseerille, joka luku
taas edustaa lähes neljännestä koko myönnettyjen
merkkien määrästä. Nämä kylmät luvut puhuvat ko-
rutonta kieltään kadettiperinteiden soveltamisesta ras-
kaimpaan mahdolliseen käytäntöön.

Tesiasioiden perusteella saamme siis yleisesti näh-
tynä erittäin myönteisen kuvan nyt viisikymmentä-
vuotiaan Kadettikunnan sisäisten tarkoituksien saa-
vuttamisesta.

Sen sijaan olemme vielä kaukana jäsenistön ul-
kopuolelle asetetusta tavoitteesta — maanpuolustus-
hengen ja maanpuolustuksellisen ajattelun kehittämi-
sestä koko kansan keskuudessa. Nykyinen ajankohta-
han ei suinkaan ole ilahduttava. Kuten yleisesti asian
laita on monissa osissa maailmaa, on meillekin Suo-
meen levinnyt voimistuneita virtauksia, jotka pasifis-
meineen, asepalveluksesta kieltäytymisineen ja puo-
lustusmahdollisuuksiemme väheksymisineen ovat ol-
leet jarruttamassa tuohon jälkimmäiseen tavoitteeseen
pääsemistä. Tätä korostaa vielä edellä mainittujen
tendenssien hyväksikäyttöpyrkimys ja tehostaminen
poliittisiin ratkaisuihin pyrittäessä. Tällaisissa olois-

sa on Kadettikunnan sääntöjen mukainen, edellä mainitun vastuun tunteminen maanpuolustushengen kehittämässä koko kansan keskuudessa sekä pyrkimyksessä aktiivisesti ohjaamaan maanpuolustuksellisen ajattelun perustekijöihin vaikuttavaa yleistä mielipidettä, saanut ennalta arvioitavissa ollutta tuntuvasi suurempaa painoa.

Nimenomaan on meidän — vielä suurelta osalta sotien karun todellisuuden, asetoverien kaatumisen, esimiehen raskaan vastuun henkilökohtaisesti kokeneiden — upseerien rauhan- ja turvallisuudentahto kokemuseräinen ja aito. Me olemme vakuuttuneita siitä, että rauhan ja turvallisuuden takaaminen itsenäiselle maallemme edellyttää reaalista, vahvasti varteenotettavaa tekijää — puolustuskykyistä ja puolustustahtoista kansanarmeijaa. Kun tuota tekijää pyritään nyt eri tahoilta ja eri tavoin heikentämään, on meidän kokeneina ”spesialisteina” tehokkaammin osallistuttava tuollaisen tendenssin kääntämiseen.

Kadettikunnan hallitus onkin viime vuosikokouksen päätöksen mukaisesti asettanut maanpuolustusaatteellisen työn voimakkaan kehittämisen kohteeksi suunnaten toiminnallisen painopisteen tässä vaiheessa nimenomaan jäsenistönsä nuorempaan osaan. Ovathan sen vaikutusmahdollisuudet juuri nuorison kannanottoihin parhaimmat. Parhaiten he tuntevat nuorten ajattelutavan ja tuleehan vuosittain noin 30.000 nuorta asevelvollista lähinnä juuri heidän koulutettavakseen.

Kun tässä yhteydessä tarkastellaan kadettikoulutuksemme viimeaikaista nopeaa ja joustavaa kehitystä on todettava, että myönteinen perusta edellä mainitulle toiminnalle on luotu. Onhan yhä määrätietoisemmin pyritty estämään se, että upseeristö muodostaisi eristyvän ja eristetyn, sisäänlämpiävän ja rajatun piirin vailla riittäviä asiatietoja ja kiinteää kosketusta muuhun yhteiskuntaan ja sen nopeaan kehittymiseen. Sisältyyhän nykyisin jokaisen kadetin suoritettavaan upseerin virkatutkintoon mm tutkinnot kasvatus- ja opetusopissa tai valtio-opissa, yleisessä historiassa, hallinnossa ja huollossa, ainakin yhdessä vieraassa kielessä, matematiikassa, fysiikassa tai kemiassa sekä kurssit mm kansantaloudessa ja yleisessä valtio-opissa jne.

Käsitellessään kadettien isien sosiaalisia kerrostumia toteaa Kadettikoulun 50-vuotisjulkaisu mm, että työväestön prosentuaalisen osuuden kaksinkertaistuminen sotiemme jälkeen seitsemästä (7) lähes viiteentoista (15) osoittaa, että vuoden 1918 tapahtumien jälkeinen negatiivinen ennakkoluuloisuus puolustusvoimia kohtaan on häviämässä. Se, että noin kolme neljäsosaa Kadettikoulusta valmistuneista upseereista tulee keskiluokan, talonpoikais- tai työväestön piiristä, samoin kuin se, että alueellinen jakaantuminen on laajentunut, osoittaa, että kansanarmeijamme todellakin rekrytoi upseeristonsa kansan syvistä riveistä.

Erityisen huomion vaatii maanpuolustuskysymyksen yhteydessä vakinaisesta palveluksesta eronneiden kadettiupseerien osuus ja resurssit. Jo aikaisemmin viittasin siihen, mitenkä laajalti Haminan kadettikou-

lun kasvatit saattoivat silloisissa oloissa koulutuksensa ja omaksumansa hengen sekä luomiensa suhteiden perusteella laajamittaisesti toimia merkittävinä vaikuttajayksilöinä yhteiskunnassa. Entä minkälaisia ovat heidän mahdollisuutensa nyt? Kapteeni Ahton em tutkimus osoittaa, että viimeksi kuluneen vuoden alussa oli puolustusvoimien ulkopuolella eri laatuissa ammateissa toimivia kadettiupseereja yli 1.000. Heistä nelisensataa eli lähes 40 % palveli liikeyrityksissä, pankeissa ja vakuutusosalalla. Teollisuuden ja käsityön piirissä olevien määrä oli lähes 16 %, julkisen hallinnon palveluksessa oli yli 12 %, opetuslaitoksen riveissä noin 8 %, liikenteen alalla noin 7 %, sosiaalisen toiminnan parissa 4 %, maanpuolustusjärjestöjen palveluksessa samoin 4 %, maa- ja metsätaloudessa vajaan 3 % sekä vapaissa ammateissa kuten kirjailijoina, taiteilijoina jne noin nelisen (4) prosenttia.

Monet edellä mainituista työskentelevät tai ovat toimineet varsin vaikutusvaltaisissa tehtävissä. Heitä on useaan otteeseen ollut tai on maan hallituksen jäseninä, kansanedustajina, usean keskusviraston huomattavissa tehtävissä, kuten kansliapäällikköinä, pääjohtajina jne sekä tärkeissä toimissa myös ulkomailla. Kadettiupseereja on ollut tai on mm oikeuslaitoksesamme aina korkeimpaa hallinto-oikeutta myöten, opetuslaitoksesamme mm yliopiston rehtorin, professorin- ja apulaisprofessorin viroissa, siviili-ilmailun johtopaikoilla sekä kaupungin ja kauppalan johtajina. Samaten heitä on tai on ollut koko maan käsittävien sosiaalisten keskusjärjestöjen, työmarkkinajärjestöjen, teollisten-, kaupallisten- ja urheilun keskusjärjestöjen puheenjohtajina, toimitus- tai toiminnanjohtajina, pääsihteereinä, suuryritysten toimitusjohtajina, suurpankin toimitusjohtajana ja muissa tärkeissä johtotehtävissä rahalaitos- ja vakuutusosalalla, ravintola-alalla, Suomen Tietotoimiston toimitusjohtajana, poliittisten järjestöjen (laidasta laitaan) toimihenkilöinä, huomattavina kirjailijoina ja tutkijoina, sanoma- ja aikakauslehtien palveluksessa, radion ja television piirissä jne. Näihin tehtäviin valmistuessaan on moni kadettiupseeri täydentänyt koulutustaan suorittaen erilaisia tutkintoja, mm yli 260 heistä on suorittanut akateemisen loppututkinnon. Ekonomieiksi tai kauppatieteen maistereiksi on heistä valmistunut yli 50, lainopillisen tutkinnon on suorittanut viitisenkymmentä, diplomi- tai opistoinsinööri-tutkinnon samoin noin viitisenkymmentä, valtiotieteen tai filosofian maistereiksi on tullut lähes 40 jne.

Kuten edellä luetteleman luvut osoittavat on tällä Kadettikunnan jäsenosalla varsin monitahoiset ja merkittävät vaikutusmahdollisuudet, joita ei voi jättää huomiotta. Säteilyalue on erityisen laaja ja eri yhteiskuntapiirejä tavoittava. Tällaisten mahdollisuuksien hyväksikäyttö vaatii kuitenkin jo esimerkiksi yksilön hajallaanolonkin vuoksi ohjaavia toimenpiteitä. Niinpä on korostettava erityisesti sitä, että asianomaiset jatkuvasti seuraisivat ”säteiliryhmänsä” asenteiden ja mielialojen kehitystä. Onhan niin, etteivät näihin kohdepiireihin nykyisin kuuluvat kansalaiset enää ole aikanaan meitä vanhempia innostaneina menettelyin ja sanonnoin vakuuteltavissa. On etsittävä

ja löydettävä se tieto, tapa ja sävy, jolla kohteen muuttunut tai muuttuva ajattelu tavoitetaan ja siihen voidaan vaikuttaa. Korostan vielä sitä, että niin nuorempien kuin vanhempienkin, niin vakinaisessa palveluksessa olevien kuin siitä jo eronneidenkin Kadettikunnan jäsenten on tunnettava edellä esitetty vastuu nykyisen ajankohdan korostamana.

Esitykseni lopuksi totean yhteenvetona, että viisikymmentävuotias Kadettikunta voi suuren tyydytyksen tuntein tarkastella kuluneiden vuosien saavutuksiaan. Se on erittäin vakuuttavasti todistanut kunniaikkaiden perinteidensä elinkelpoisuuden. Ne ovat kestäneet vaikeat vuotemme sekä kehittyneet ja vah-

vistuneet. Kadettikunnan jäsenten panos on olennaisen myönteisesti vaikuttanut maamme vaiheisiin. Totean niin ikään, että Kadettikunnan toimikenttä ja -kohteet ovat laajentuneet ja muokkautuneet maamme ja yhteiskuntamme kehityksen myötä. Materiaalisen ajattelun maailmassa on henkisen panoksen merkitystä korostettava. Uskon, että viimeaikaiset järjestölliset ratkaisut tehostavat kadettiperinteiden edellyttämien tavoitteiden saavuttamista. Työtä ja kestävyyttä tämä vaatii ja tulee yhä enemmän vaatimaan.

CONSTANTEM DECORAT HONOR

Kadettikunnan 50-vuotisjuhlallisuuDET Helsingissä 27. 1. 1971

Pääsihteeri evl evp O Lopmeri

Kadettikunnan valtakunnallista 50-vuotisjuhlaa vietettiin Helsingissä kunnan varsinaisena vuosi- ja syntymäpäivänä tammikuun 27. päivänä 1971. Seuraavassa esitetään pääpiirteittäinen selostus juhlapäivän tilaisuuksista tapahtuneen muistiin kirjaamiseksi ja tiedoksi jäsenistölle, josta lopultakin varsin pieni osa oli tilaisuudessa henkilökohtaisesti osallistumaan juhla-tilaisuuksiin kaikissa eri vaiheissa.

Kunniakäynti haudoilla

Juhlapäivä alkoi kunniakäynneillä sankarihaudoilla ja entisten puheenjohtajien haudoilla klo 9.30.

Hietaniemeen oli kokoontunut satapäinen kadettiupseerijoukko osoittamaan kunnioitustaan sankarivainajien ja Suomen Marsalkan muistolle. Helsingin Varuskuntasoihtokunnan esittämän alkumusiikin jälkeen puhui kenttäpiispa, majuri Yrjö Massa. Hänen puheensa on julkaistu toisaalla tässä lehdessä. Puhetta seuranneen seppeleen-laskun kuuden juhlapukuisen kadetin vartioimalle sankariristille — lähes viidensadan kadettiveljen symboliselle hautakummulle — suoritti Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri Erkki Setälä rinnallaan majuri evp Raimo Kukkonen ja kapteeni evp Eugen Hammarén. Kadettikunnan ensimmäisen kunniajäsenen Suomen Marsalkka Mannerheimin haudalle laski tämän jälkeen sep-

peleen nykyinen kunniajäsen kenraaliluutnantti Kai Savonjousi yhdessä poikansa kapteeni Matti Savonjousen ja kenraalimajuri Lauri Sotisaaren kanssa. Kauniin ja hartaan tilaisuuden Hietaniemessä päätti Varuskuntasoihtokunta sävelin: "Oi kallis Suomenmaa."

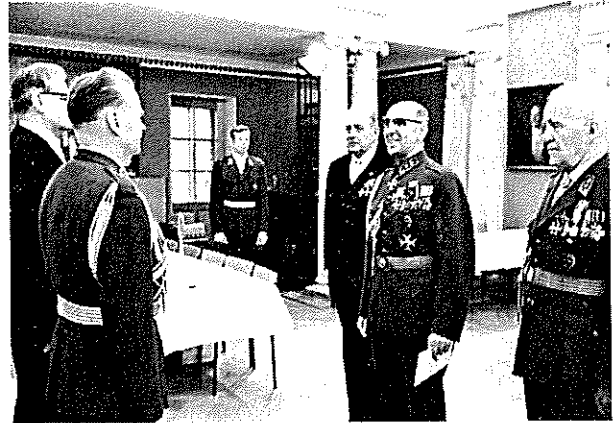
Samanaikaisesti tapahtuivat kunnianosoitukset Kadettikunnan ensimmäisen puheenjohtajan everstiluutnantti Matti Alfthanin haudalla Riihimäellä sekä toisen edesmenneen puheenjohtajan, kenraalimajuri Tauno Saukkosen haudalla Espoon hautausmaalla. Kumpaankin tilaisuuteen osallistui Kadettikunnan edustajien lisäksi mm mainittujen entisten puheenjohtajien puoliset sekä omaiset. Matti Alfthanin haudalle laski seppeleen Riihimäen varuskunnan päällikkö eversti Rudolf Aumo vierellään ao kadettipiirin puheenjohtaja majuri Arto Aremo ja sihteeri luutnantti Hannu Koukkula. Tauno Saukkosen haudalle taas laski seppeleen Kadettikunnan varapuheenjohtaja everstiluutnantti evp Usko Sakari Hahti yhdessä eversti evp Niilo Riuttalan ja majuri evp Aimo Euramon kanssa.

Hallituksen juhlakokous

Kadettikunnan hallituksen lyhyt juhlakokous alkoi Katajanokan Kasinolla klo 11.00. Kokoukseen osallistui myös lähes koko Kadettikunnan valtuuskunta ja läsnä olivat paikalla kutsutut ansiomerkin saajat.

Ansiomerkkien jako.

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön edustajat esittämässä onnitteluaan.

Juhlakokouksessaan hallitus päätti jakaa mk 2 000,— stipendinä tulevan maaliskuun lopulla upseeriksi valmistuville, opinnoissaan hyvin menestyneille kadeteille KadK:n ja MeriSK:n johtajien myöhemmän suosituksen mukaisesti.

Stipendipäätöksen jälkeen jaettiin Kadettikunnan ansiomerkit hallituksen 7. 12. 1970 tekemän päätöksen mukaisesti seuraaville jäsenille:

n:o 34	kenraalimajuri evp	Börje B a c k s t r ö m
35	eversti evp	Osmo L e h t o s u o
36	majuri evp	Kaarlo T u u r n a
37	eversti evp	Veikko P e s o n i u s
38	kapteeni	Antero M ä k i p ä ä
39	majuri evp	Vincent L u n d s t r ö m (lähettäen)
40	eversti evp	Kalle S L a a k s o (lähettäen)
41	everstiluutnantti evp	Mauri S i k i o
42	majuri evp	Nils S t o l p e

Kun merkin n:o 33 saaja everstiluutnantti evp Runar B o i j e r oli kuollut 31. 12. 1970, päätettiin merkki luovuttaa hänen puolisolleen. — Merkin saajien puolesta esitti kiitokset kenrm Backström.

Juhlakokouksen päätteeksi todettiin matrikkelin "Kadettiupseerit 1920 — 1970" valmistuneen juhlapäiväksi sekä tutustuttiin matrikkelin ensi kappaleisiin.

Tervehdysten vastaanottotilaisuus

Välittömästi hallituksen juhlakokouksen jälkeen eli klo 11.30 alkoi Katajanokan Kasinolla tervehdysten vastaanottotilaisuus, jossa onnitte-
telunsa esittivät:

Puolustusvoimat
Puolustusministeriö
Rajavartiolaitos
Merivoimat
Ilmavoimat
Kadettikoulu

Merisotakoulu
Reserviupseerikoulu
Uudenmaan Prikaati
1. Kadettikurssi
KadK:n Kadettioppilaskunta
Jääkäriliitto ry
Upseeriliitto ry
Reserviupseeriliitto ry
Aliupseeriliitto ry
Reservien Aliupseerien Liitto ry
Sotilaskotiliitto ry
Sotainvalidien Veljesliitto ry
Maanpuolustuskorkeakoulu yhdistys ry
Sotaveteraaniliitto ry sekä
Hgin Sotaveteraanipiiri ry
Upseerit evp ry
Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö
Maanpuolustuksen Tuki ry
Kansallis-Osake-Pankki
Osuuspankkien Keskuspankki Oy
Pohjoismaiden Yhdyspankki Oy
Säästöpankkiliitto ja Säästöpankkien
Keskus-Osake-Pankki
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta
Valmet Oy

Ennen tätä tilaisuutta oli Tasavallan Presidentti esittänyt jo onnitte-
lunsa Kylikiraudan juhlanu-
merossa. Lisäksi saapui pitkin päivää runsaasti
onnittelusähkeitä ja -adresseja.

Pääjuhla

Kadettikunnan varsinainen 60-vuotisjuhla alkoi Yliopiston juhlasalissa klo 14.00. Noin 700-henkinen juhlayleisö koostui arvovaltaisesta kutsuvierasjoukosta ja jäsenistä puolisoineen.

Ohjelman aloitti Helsingin Varuskuntasoitto-
kunta esittäen ylikapellimestari Arvo K u i k a n
johtolla Ahti Karjalaisen "Hakkaa Päälle"-alku-
soiton.

Alkusoittoa seuranneessa tervehdyspuheessaan Kadettikunnan puheenjohtaja kenrm Erkki S e -

Yleisnäkymä pääjuhlasta Helsingin Yliopiston juhlasalissa.

tälä loi lyhyen katsauksen Kadettikunnan kehitykseen ja nykypäivään lausuen mm seuraavaa: "— Kadettikunta ei ole mikään kovin erikoislaatuinen järjestö niinkuin outo saattaisi nimestä päätellä, vaan hyvinkin tyypillinen suomalainen yritys. Se syntyi perustajilleen, 1. kadettikurssilta vasta valmistuneille nuorille upseereille, itsestään selvänä asiana ylläpitämään sitä yhteenkuuluvuutta ja toveruutta, joka yhteisenä opiskeluaikana oli kasvanut ja joka myös liittyi määrättyyn, silloin itsenäisessä Suomessa uuteen, mutta perinteiltään vanhaan, upseerin virkautukseen.—"

Kadettikunta ei syntynyt 'taisteluasenteeseen' muihin upseeriryhmiin nähden, kuten joskus kuulee väitettävän. Päinvastoin — lienee selvää, että jääkäriupseerit olivat silloisten kadettinuorkaisten ihanteista ensisijalla ja "vanhat viisaat opettajat", entiset Haminan kadetit kunnioituksen kohteita, jotka välittivät heille kadettitoveruuden ja -perinteiden ideat. — Luonnostaan tapahtunut jääminen näiden ryhmien ulkopuolelle, mutta samalla virinnyt halu saavuttaa niiden arvostus ja tiedollinen taso keskinäisesti kontrolloidulla ja innostetulla työllä, olivat tosiasioita Kadettikunnan takana. —"

Olenneista Kadettikunnan synnyssä oli kuitenkin itse yhteenkuuluvuus, aluksi kurssihenkenä, myöhemmin kadettihenkenä.

Nuorten luutnanttien toveriyhdistyksestä Kadettikunta 1920-luvulla vähitellen kehittyi saman kadettikoulutuksen ja -perinteet sekä saman aatteellisen perusnäkömyksen omaavien upseereiden ja heidän yhteisen toveripiiriensä järjestöiksi. Sen elinvoimaa osoitti lähes spontaanisti tapahtunut alaorganisaation, — kadettiiniirien, syntyminen 1920-luvun lopulla. Samalla Kadettikunta

1930-luvun puoliväliin mennessä kasvoi puolustusvoimien suurimmaksi upseeriryhmäksi, jolla oli jo enemmistö veljesjärjestön Upseeriliiton hallituksessakin. Tätä enemmistöasemaansa se ei pyrkinyt käyttämään ryhmäedun ajamiseen, niinkuin olisi voinut, vaan pysytteli lähinnä aatteellisena toveriliittona. Kuitenkin se jäsenmääränsä painolla silloin ja myöhemminkin toi Upseeriliitton edelleen ajettavaksi monia aloitteita, joista on ollut hyötyä koko upseerikunnalle.

Kadettikunnan aseman vakiintumisen symbolina ensi kerran vuonna 1928 jäsenten rintaan kiinnitettyä kadettimerkkiä kantoi Talvisodassa jo lähes 2 000 komppanianpäällikköä ja pataljoonankomentajaa tai vastuunalaisissa esikuntatehtävissä ollutta upseeria vänrikistä everstiin. Jatkosodan aikana tehtävien vastuunalaisuus lisääntyi —. Mutta sodan päättyessä viisisataa kadettiupseeria oli kaatuneina poistunut riveistä. Lisäksi oli moni invaliidina tai muiden sodan seurausten tietä joutunut luopumaan upseerinammatistaan. — Kiitos — järjestön sisäisen toveritukijärjestelmän saattoivat kaatuneiden lesket tai vaikeuksiin joutuneiden jäsenten perheet saada Kadettikunnalta taloudellista tukea, joka usein jäi ainoaksi.

Elämän sotien jälkeen vakiinnuttua jatkui mm järjestön toveripiiritoiminta entisin muodoin. Varuskunnallisina merkkitapahtumina muistamme monet hilpeät "kadettijuhlat" perinnemenoineen, nuorten upseerien vastaanotot joukko-osastoihinsa sekä lämminhenkiset kurssikokoukset. Mukaan alkoivat tulla myös kadettotoverien merkkipäivät ja valitettavasti myös enenevässä määrin hautajaiset. Ylläpitämänsä "Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön" kautta on Kadettikunta voinut osallistua niihin myös konkreettisen avun merkeissä. — Perustamansa "Keraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön" kautta on taas kunta jo vuodesta 1927 lähtien voinut palkita jäsentensä kirjallisia ja urheilullisiakin saavutuksia.

Viimeisten 15—20 vuoden aikana on Kadettikunnan toimintaan vakavasti vaikuttanut sen aktiivivalveluksessa olevan osan samaistuminen yhä lisääntyvässä määrin koko väkiväiseen upseerikuntaan. Se on merkinnyt myös toiminnan ja alaorganisaatioiden kritiikkiä herättänyttä osittaista päällekkäisyyttä Upseeriliiton kanssa. Siksi ei aina ole vmmärretty kahden järjestön olemassaoloa, vaikka onkin hyvin tiedetty, että kummasakin veljesjärjestössä on ollut noin 20 % toisinsa kuulumattomia jäseniä, kuten on edelleenkin. — Kritiikistä on ollut kuitenkin se hvöty, että se jo 1950-luvulla iohti — tunnustettuun tvönjakoon ammatillisen Upseeriliiton ja aatteellisen Upseeriliiton ja aatteellisen Kadettikunnan kesken sekä maanpuolustusaatteellisen tvön selkeään ottamiseen Kadettikunnan ohjel-

maan. — Viimeksi on kritiikin vaikutus kuluneena vuonna palauttanut tiiviin yhteistyön Upseeriliiton kanssa keinojen löytämiseksi erityisesti alaorganisaatiopäällekkäisyyden poistamiseksi.

Tänä 50-vuotispäivänä n 4 200:sta elossa olevasta kadettiupseerista 3 900 on Kadettikunnan kirjoissa. Heistä 57 % muodostaa lähes koko vakinaisen upseerikunnan luutnanteista kenraaleihin, — — —. Erossa vakinaisesta palveluksesta on n 43 % jäsenistöstä tehden Kadettikunnasta alkuaikojen ammattiupseerikorporaation sijasta laajasti yhteiskuntaan kiinnittyneen vaikuttajaryhmän. Sen olemassaolon perusteet ovat edelleenkin vahvoina olemassa. Meidän on vain tunnustettava se, että vaa-ditaan myös järjestömmä rakenteen jatkuvaa kehittämistä aikaansa vastaavaksi — — — sekä niin mielekkääseen toimintamuotojen kokonaisuuteen pääsemistä, että on itsestään selvää, että juuri ne toimintamuodot kuuluvat Kadettikunnalle.

Lausun teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi juhlaamme!”

Tervehdyspuheen jälkeen tapahtui — edelleen puheenjohtajan suorittamana — uusien kunniajäsenien kutsuminen Kadettikuntaan. Luovuttaessaan heille kunniajäsenkirjat lausui kenraali Setälä mm seuraavaa: ” — — —. Vuonna 1924 Kadettikunta kutsui ensimmäiseksi kunniajäsenekseen silloisen kenraali Mannerheimin. Sen jälkeen on kunniajäseniksi kutsuttu 10 muuta Kadettikunnan tarkoituspäriä huomattavalla tavalla edistänyttä ja kadettikasvatuksessa ansioitunutta henkilöä. Heistä on elossa enää 2, nytkin juhlasamme olevat kenraaliluutnantit Kai Savonjousi ja Olavi Huhtala.

Tänä 50-vuotispäivänä kääntyy katseemme erityisesti järjestömmä syntymävaiheisiin ja perustamisen toteuttaneeseen 1.kadettikurssiin, jonka joukosta nousivat mm kaikki sotia edeltäneen rakennuskauden pitkäaikaiset puheenjohtajat. Niinpä Kadettikunta onkin kokouksessaan viime joulukuun 11. pnä päättänyt kutsua t ä n ä ä n uusiksi kunniajäsenikseen kenraalimajuri Yrjö Valkaman, everstiluutnantti Ragnar Gröningin, eversti Urho Tähtisen sekä eversti Aladar Paasonen haluten siten osoittaa heille ja heidän kauttaan 1. kadettikurssille kiitollisuutensa ja kunnioituksensa.

Kenraalimajuri Yrjö Valkama, Te olette 1. kurssin nimittäjäpäivänä 31. 3. 1920 ensimmäisenä tuonut puheessanne julki ajatuksen kadettiyhdistyksen perustamisesta. Sen jälkeen olette lähes koko yhdistyksen alkuvaiheen aina vuoteen 1935 asti toiminut sen varapuheenjohtajana tai hallituksen jäsenenä sekä — toimittuane sotien ajan ansioituneena rintamakomentajana — olitte vuodesta 1945 lähtien seuraavat viisi vuotta ensimmäisenä kadettiupseerina Kadettikoulumme johtajana. Pyydän Teitä ottamaan vastaan kunniajäsenkirjanne.

Everstiluutnantti Martin Ragnar Gröning. Te olette toiminut Kadettikunnan toisena puheenjohtajana vuodesta 1924 lähtien kaikkiaan viisi vuotta. Tänä aikana teitte uupumatta työtä järjestömmä aseman saamiseksi tunnustetuksi kaikissa piireissä. Niinpä onkin suurelta osalta Teidän ansiotanne, että Kadettikunnan jäsenet saivat vuonna 1928 ensi kerran kiinnittää meistä useimmalle niin tutun Kadettikunnan merkin rintaansa. Pyydän Teitä — — —.

Eversti Urho Akseli Tähtinen, Te olette toiminut Kadettikunnan puheenjohtajana vuodesta 1930 lähtien kaikkiaan kuusi vuotta. Tänä aikana Kadettikunta saavutti puolustuslaitoksen suurimman unseeriryhmän jo varsin vakiintuneen aseman. Siksi se saattoi kiinnittää huomiota entistä voimakkaammin sisäiseen rakennustyöhön ja erityisesti myöhemmin niin siunauksellisen veljestuen aikaansaamiseen. Tässä työssä oli Teidän osuutenne ratkaiseva. Pyydän Teitä — — —.

Eversti Aladar Antero Paasonen toimi Kadettikunnan puheenjohtajana ensi kerran vuonna 1926 ja sitten vuodesta 1937 aina vuoteen 1945, siis yli raskaiden sotien ja kaikkiaan yhteensä yhdeksän vuotta. Hän on ollut Kadettikunnan pitkäaikaisin puheenjohtaja ja eräs sen ”keulakuvi-ta” alusta lähtien. Hänen työnsä jäljet näkyvät siten monin eri tavoin Kadettikunnan saralla alkaen Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön perustamisesta ja päätyen veljestuen järjestelyjen loppuunsaattamiseen ennen sotia ja sen vaikean toteuttamisen tukemiseen sotien aikana. — Valitettavasti eversti Paasonen ei ole tilaisuudessa ulkomaille asuvana olemaan läsnä juhlasamme, joten hänen kunniajäsenkirjansa tullaan hänelle lähettämään.”

Kunniajäsenkutsua juhlisti sopivalla tavalla sen jälkeen kuultu Jean Sibeliuksen ”Ateenalaisten laulu” Kadettikuoron ja Varuskuntasoittokunnan esittämänä musiikinopettaja Urpo Jokisen johdolla.

Tämän jälkeen seuranneessa juhlapuheessaan eversti Veikko Pesonius käsitteli Kadettikunnan kantavia aatteita ja niiden kehitykseen vaikuttaneita tekijöitä sekä kadettiupseerien osuutta yhteiskunnan vaikuttajajaksilöinä. Puhe on kokonaisuudessaan julkaistu toisaalla lehdessämme.

Juhlapuhetta seurasi ohjelmassa Ahti Sonnisen ”Juhlasoitto ja hymni”, joka nyt kuultiin ensi kerran Urpo Jokisen juuri tätä tilaisuutta varten sanoittamana ja sovittamana. Miellyttävästä ja kauniista esityksestä vastasivat jälleen Kadettikuoro ja Varuskuntasoittokunta Urpo Jokisen itse johtaessa.

Puolustusministerin oltua voittamattoman syyn vuoksi estynyt saapumasta juhlaan esitti hänen arvostuksella kuullun tervehdyksensä kommodori Stig Wikberg Puolustusministeriöstä. Terveh-

dys on myös julkaistu kokonaan toisaalla lehdes-
sämme.

Martti Santavuoren Kadettikunnan 50-
vuotisjuhlaan kirjoittaman juhlarunon "Siniristi"
lausui tämän jälkeen majuri Ahti Tukiaisen.
Kylkiraudan juhlanumerossa jo julkaistu runo oli
omiaan herkistämään juhlayleisön mielet "Maam-
me"-lauluun sen päättäessä juhlanan ja ehyttun-
nelmaisen pääjuhlan.

Iltajuhla

Kalastajatorpalla klo 20.00 alkaneeseen iltajuh-
laan otti osaa kutsuvieraina olleiden veljesjärjes-
töjen edustajien sekä kunniajäsenten ohella lähes
350 jäsentä puolisoineen eli yhteensä vähän yli
700 henkeä.

Kenrm Setälän toivotettua mukanaolleille
hauskaa iltaa päästiin käsiksi maukkaaseen ilal-
liseen ja kurssien sisäisiin muisteluksiin, joita so-
pivalla tavalla säestivät kadettien laulu- ja show-
esitykset, ravintolan oma ohjelma sekä musiikki
ja luonnollisesti tanssi kahdessakin salissa. Puo-
lustusvoimain komentajan, kenraali Kaarlo Lei-
nosen, esitettyä välillä tervehdyksensä ja kutsu-
vieraiden kiitokset jatkui ilta hillityn hilpeän juh-
linnan merkeissä aina toisen aamuyön tunnin lo-
puille, ja väittävätpä jotkut, että neljäs tunti oli
jo alullaan, kun viimeiset vieraat poistuivat ala-
kerran "uunista ulos".

Loppusanat

Kadettikunnan valtakunnallista 50-vuotisjuhlaa
27.1.1971 on yleensä pidetty kokonaisuudessaan
onnistuneena ja arvoaan vastaavana tyylikkäänä
juhlatilaisuutena. Siten majuri evp Aimo Eura-

mon johtama juhlatoimikunta apulaisineen voi-
olla tyytyväinen työnsä tuloksiin. Läheskään
kaikkea niihin kuuluvaa ei ole edellä esitetty, ei-
mm sitä, että juhlien rahoitukseen ei ole tarvin-
nut käyttää Kadettikunnan jäsenmaksuvaroja tai
omaisuutta, vaan on se voitu hoitaa kokonaan
tunnusesineiden myynnin, lahjoitusten yms kei-
nojen avulla.

Kuitenkin on lopuksi syytä muistaa, että edel-
lä selostettu syntymäpäiväjuhla on vain osa Ka-
dettikunnan 50-vuotisjuhla-ajan ohjelmasta. Si-
hen kuuluvat myös piirien järjestämät juhlatilai-
suudet, juhlavuosikokous Oulussa 27.3.1971 sekä
erilaatuinen julkaisutoiminta. Ja vielä, että juhla
— suurikaan — ei ole vain, eikä edes pääosal-
taan, juhlimista. Se on ennenkaikkea pysähtymis-
tä hetkeksi punnitsemaan jo tehtyä työtä sekä ar-
vioimaan jällellä olevan työn tarvetta, määrä ja
mielekkyyttä. Tuntuukin, että juuri tässä mieles-
sä Kadettikunnan 50-vuotisjuhla on osunut oi-
keaan ajankohtaan.

VEHO
oy AB

OULU
KAJAANI
KOKKOLA

KADETTIUPSEERIT 1920 - 1970

Kadettikunta r.y:n toimittama ja kustantama matrikkeli kadettikoulutusta antaneissa soti-
lasopetuslaitoksissa (KadK/MaaSK, MeriSK/MSK, IlmaSK/ISK) upseerinvirkatutkinnon
suorittaneista on ilmestynyt.

Kirja on painettu Oy Arvi A Kariston Kirjapainossa Hämeenlinnassa ja siinä on tie-
dot 1.—54.kurssilla, 1.—39.merikurssilla ja 1.—5.rannikkotyökurssilla valmistuneista
5290 kadettiupseerista.

Matrikkeliä saa ostaa suoraan Kadettikunnan toimistosta os Hki 12, Fredrikink 16
A 12 puh 665 739, 665 137, tai tilata postisiirtotiliä käyttäen maksamalla kirjan hinnan
mk 50,— ja postimaksun mk 2,50 postisiirtotilille 71572 (Kadettikunta r.y. Matrikkelitali).

Kadettikunnan 50-vuotisjuhla lehdistössä

Kylkiraudan juhlanumeroon, joka ilmestyi 50-vuotisjuhlien kynnyksellä 26. 1. 1971 oli järjestön pääsihteeri, evl evp O Lopmeri laatinut historiikin järjestön tähänastiselta taipaleelta. Tämän historiikin pohjalta laadittiin lyhennelmä, joka noin 200 kpl painoksena jaettiin maamme lehdistölle käytettäväksi juhlapäivän mahdollisten artikkelien aineistona niiden historikkikäsikirjoitusten lisäksi, jotka jo ennakkoon oli jaettu piirien sihtereille. Tähän toimenpiteeseen ryhdyttiin yksinomaan asiainformaation tarjoamiseksi maamme julkisen sanan edustajille. Mikä oli sitten tulos tästä yrityksestä?

Suoritetun lehdistötutkimuksen perusteella voidaan todeta, että Kadettikunnan 50-vuotisjuhlat olivat artikkeli- ym aiheina sanomalehdistössämme 21.—30. 1. 1971 aikana. Ensimmäisenä ehti tapauksesta kirjoittaa Vasabladet, joka 21. 1. kertoi tulevasta juhlista ja siitä, että Vaasan kadettiipiiri viettää ko juhlaansa jo 21. 1. Artikkelin rakentui mm edellä mainittuun historiikkiin, mutta sitä oli täydennetty lisäksi asiatiedoilla kadettiupseerien sosiaalirakenteen jakautumisesta koko 50-vuotiskaudelta.

Varsinaisena juhlapäivänä kirjoitti tapauksesta ainakin 9 kokoomus- ja keskustapuolueen sekä riippumatonta sanomalehteä edustaen levikiltään yhteensä runsaasti yli 600.000 lehtikappaletta. Kirjoitukset — vaihdellen parin palstan pikkuartikkeleista useamman palstan käsittäviksi ja kuvilla varustetuiksi selostuksiksi Kadettikunnan tieltä, ml yksi pääkirjoituskin, rakentuivat yleensä em historiikin pohjalle. Poikkeuksen tästä teki Savonlinnassa ilmestyvä Itä-Savo, jossa evl evp V Hahnela valotti järjestön syntyvaiheita ja syitä liittäen artikkeliinsa myös selostuksen Savonlinnan kadettiipiirin toiminnasta ja siitä, mitä se erityisesti on pyrkinyt tekemään Haapaniemen Kadettikoulun muistojen vaalimisen hyväksi.

Lehtikirjoitukset juhlapäivän jälkeisenä päivänä olivat ymmärrettävästi omistettu edellisen päivän tapahtumille. Ainakin 25 sanomalehdessä, joista 8 oli jo 27. 1. kirjoittanut Kadettikunnasta, oli selostuksia, historiikkilyhennelmiä ja kuvia kuvateksteineen. Em lehdistö edusti levikiltään puolestaan jo yli 1.100.000 lehtikappaletta. Paitsi Helsingissä pidettyjä pääjuhllisuuksia oli lehdissä selostuksia myös tapahtumista mm Tammisaaressa, Tampereella, Lappeenrannassa, Tuusulassa, Kouvolassa, Haminassa, Mikkelissä, Niinisalossa, Jyväskylässä, Riihimäellä ja Turussa. Puoluekannaltaan nämä lehdet edustivat edelleen kokoomus- ja keskustapuolueita, riippumattomia sekä ruotsalaista kansanpuoluetta, joka päälehdessään oli kertonut asiasta kahdessakin eri yhteydessä.

29. 1. 1971 kirjoitti aiheesta vielä ainakin 3 lehteä (Jakobstads Tidning, Ylävuoksen Sanomat ja Kankaanpään Seutu) mahdollisesti ilmestymispäivistään johtuen. Lopuksi oli 30. 1. ainakin 3 lehdessä (Pohjolan Sanomat, Hämeen Sanomat ja Etelä-Suomen Sanomat) kirjoituksia sekä valtakunnallisesta juhlapäivästä että paikallisista tapahtumista. Viimeksi mainitussa lehdessä, joka tavallaan päättää tältä osin lehtikirjoitukset, selostetaan Lahden kadettiipiirin vuosijuhlaa 29. 1. joihin satapäinen vierasjoukko oli kokoontunut. Päiväjuhlan tervehdys sanat lausui evl R Savolahti kosketellen mm järjestön nykyistä elinvaihetta ja sen suhdetta lähinnä Upseeriliittoon todeten kummankin tarpeellisuuden ja elinoikeuden. Päiväjuhlan juhlapuhujana oli ev evp A Uusisaari. Tämä Lahdessa ilmestyvä riippumaton keskisuuri sanomalehti oli muutoin ainoa, joka kosketteli näitä juhlatapahtumia artikkelissaan peräti kolmena eri päivänä.

Upseerien kahden pääjärjestön — Kadettikunnan ja Upseeriliiton — keskinäiset suhteet oli veljessäjärjestömme Upseeriliittokin ottanut tammikuun Sotilasaikakauslehden pääkirjoitusaiheeksi todeten siinä mm seuraavaa:

”Tänä päivänä lähes kaikki vakinaisen väen upseerit puolustusvoimain komentajasta lähtien ovat suorittaneet virkatutkintonsa Kadettikoulussa ja ovat Kadettikunnan jäseniä. Milloinkaan ei Suomen upseeristö ole ollut koulutukseltaan niin yhtenäinen kuin nyt. Jotkut kysyvät tarvitaanko sekä Kadettikuntaa että Upseeriliittoa, kun vakinaisessa palveluksessa oleva jäsenistö on kummassakin käytännöllisesti katsoen sama? Upseeriliitto vastaa tähän kysymykseen: Tarvitaan! Upseeriliitolla on riittävästi tehtäviä omalla taloudellisista kysymyksistä henkiseen maanpuolustukseen ulottuvalla toimialallaan. Kadettikunta keskittyy enemmän aatteelliseen toimintaan; kadettiiperinteiden, kadettiiveruuden ja oikean kadettihengen vaalimiseen. Kun henkinen taistelu nykyisin kiihtyy kaikilla aloilla, eikä vähiten maanpuolustuksen alalla, tehtäviä riittää kummallekin.”

Kadettikunnan edustajat (kenrnm Setälä, evl Salin ja evl evp Haapaniemi) luovuttamassa kadettimatrikkeliä Tasavallan Presidentille.

Puolustusvoimien uutislehti "Ruotuväki" omisti tapahtumille myös palstatilaansa kirjoittaen Kadettikunnan 50-vuotistaipaleesta pääkirjoituksen lehtensä numeroon 1 ja numerossa 3 oli Katajano-kan Kasinolla juhlapäivänä pidetystä vastaanotosta kuva, jossa itsenäisen Suomen vanhinta upseeripol-vea edustava Jääkäriliitto esittää onnittelunsa up-seeristomme tulevaisuutta edustavalle Kadettikun-nalle.

Kadettikunnan 50-vuotisjuhlatilaisuuteen liittynyt uuden matrikkelin "Kadettiupseerit 1920—1970", joka ilmestyi 27. 1. 1971, julkistaminen on otettu huomioon myös lehdistössä. 12. 2. 1971 luovutettiin uusi matrikkeli tasavallan pre-sidentille ja tästä tapauksesta oli useissa sanoma-lehdissä kuvia ja mainintoja 17. ja 18. 2. 1971. "Ruotuväki" julkaisi myös tästä tapauksesta mai-

ninnan sekä uuden matrikkelin myymistä koskevan ilmoituksen lehtensä numerossa 4.

Pieni silmäys karttaan osoittaa, että edellä lue-teltujen lehtimäärien kautta levisi tieto viisikym-menvuotisesta Kadettikunnasta ainakin 27 ao leh-den ilmestymispaikkakunnalle ja käytännössä tie-tenkin myös paljon laajemmillekin alueille. Ka-dettikunta pyytää tämän johdosta esittää lehdistölle parhaat kiitoksensa oman järjestölehtensä kautta kiittäen kaikkia niitä, jotka ovat auttaneet jär-jestömme ja sen pyrkimysten tunnetuksi teke-mistä. Ei ole ollut tärkeätä saada tietää, että joku järjestö — Kadettikunta — täyttää 50 vuotta, mutta se on ollut erityisen ilahduttavaa, että niin moneen suomalaisen kotiin on voitu saattaa tieto siitä, mitä Kadettikunta on tehnyt näinä viitenä vuosi-kymmenenä ja mihin se edelleen pyrkii.

POHJOIS-SUOMI OPERAATIOALUEENA

Majuri K P e s o n e n

JOHDANTO

Turvallisuuspoliittisissa ja näihin kiinteästi liittyvissä strategista asemaamme koskevista kannanotoissa ovat sekä Kalotin osana oleva Pohjois-Suomi että Itämeren piiriin kuuluva Etelä-Suomen rannikko, Ahvenanmaa mukaanluettuna, saaneet maamme muihin osiin nähden korostetun aseman.

Pohjois-Suomen strategiseen asemaan vaikuttavina tärkeimpinä maantieteellisinä seikkoina on pidettävä seuraavia:

— Norjalla (Natolla) ja Neuvostoliitolla (Varsovan liitolla) on yhteinen maaraja omaan rajaan liittyvänä,

— alueemme pohjoispuolella oleva Finnmark työntyy tuntosarven tavoin lähelle Kuollan alueen tärkeimpiä keskuksia,

— Murmansk on voimakkaasti kasvava kaupunki ja tärkeä sotilastukikohta, jota voitaneen nykyisin pitää "Kalotin Leningradina" ja jonka turvallisuus ei ole suinkaan vähäarvoinen asia Neuvostoliitolle,

— Finnmarkin alue on ennen kaikkea kriisitilanteessa — huolimatta varsin yleisesti julkisuudessa esitetyistä väheksyvistä lausunnoista — strategisesti tärkeä suoja- ja tukialue, joka antaa haltijalleen monenlaatuista etuja. Se on näin ollen tavoittelemisen arvoinen ja

— ohjusten lentoreitit Pohjois-Amerikan ja Neuvostoliiton tärkeimpien keskusten välillä kulkevat alueemme yli.

Edellä esitetty koskee läheisesti Pohjois-Suomen sotilasläänin, jonka pohjoisin osa — Lappi — on kahden sotilasliiton välialueella.

Pohjois-Suomi ja erityisesti Lappi ovat näin ollen sotilasstrategisesti tärkeitä alueita, jonka operatiivisen luonteen ja mahdollisuuksien tuntemisen pitäisi kuulua tiettyyn rajaan saakka jokaisen upseerin perustietoihin.

Jos operatiivisen tarkastelun lähtökohdaksi ottaa koko Pohjois-Suomen alueen huomaa heti, että aihe on erittäin monitahoinen ja laaja, ennen kaikkea siksi, että olosuhteet sen eri osissa poikkeavat varsin paljon toisistaan.

Tässä esityksessä on rajoitettu fyysisten tekijöiden selvittelyä erityisesti väestön ja elinkeinoelämän osalta vain mainintoihin, koska nämä ovat

viime vuosina tulleet koko Suomen kansalle tutuiksi kehitysalueita koskevista esityksistä.

Operatiivisessa tarkastelussa on myöskin pyrittävä pitämään alueen pohjoisimmilla osilla, koska ne on nähtävä vieläkin tietyllä tavalla erikoisolosuhteina. Etelä-Lapin ja Kainuun alueet on jätetty vähemmälle, sillä ne muistuttavat niin maastollisesti kuin muidenkin olosuhteiden puolesta monia maamme eteläisempiä osia.

I FYYSISISTÄ TEKIJÖISTÄ

Ennenkuin siirrytään oman alueen tarkasteluun on syytä lyhyesti todeta eräitä operatiivisesti merkittäviä näkökohtia naapurien alueilta.

Pohjois-Norja on koko meihin rajoittuvilta osiltaan avointa tunturialuetta, jossa korkeuserot ovat huomattavasti suurempia kuin omalla alueellamme. Alue on harvaanasuttua, asutuksen keskittyessä etupäässä vuonojen rannoille ja pohjukoihin. Elinkeinoelämä tukeutuu suurelta osin kalastuksen varaan. Alueeltamme johtaa Norjan puolelle viisi tieyhteyttä ja kuudetta suunnitellaan. Runkotienä Pohjois-Norjassa on Jäämeren rantaa noudatteleva tie n:o 50, joka on pääosaltaan päällystämätön ja kunnoltaan huomattavasti omia pääteitämme heikompi. Lyngenvuono täytyy edelleenkin ylittää lautoilla, sillä kiertoteitä ei vielä ole.

Pohjois-Ruotsi on luonnonrikkauksistaan huolimatta säilynyt tietyllä tavalla korpialueena, jossa mm liikenneyhteyksien parantamista on systemaattisesti hidastettu. Malliesimerkkinä tästä on Kiirunan—Narvikin tie, jonka rakentamisesta on tosin päätös tehty, mutta hankkeen toteuttaminen on edelleen hämärän peitossa. Suomen rajan läheisyydessä on liikenneverkko Pajalan korkeudelle saakka varsin hyvä, mutta sen pohjoispuolella jo harva ja heikkokuntoinen. Sotien jälkeen ovat Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin väliset yhteydet vilkkaan kanssakäymisen johdosta parantuneet voimakkaasti. Tälläkin hetkellä rakennetaan Torniojoen yli siltaa Pellossa.

Neuvostoliiton alue on rajan läheisyydessä peitteistä korpialuetta, joka on ilmeisesti melko pitkälle asumatonta, joskin on sanottava,

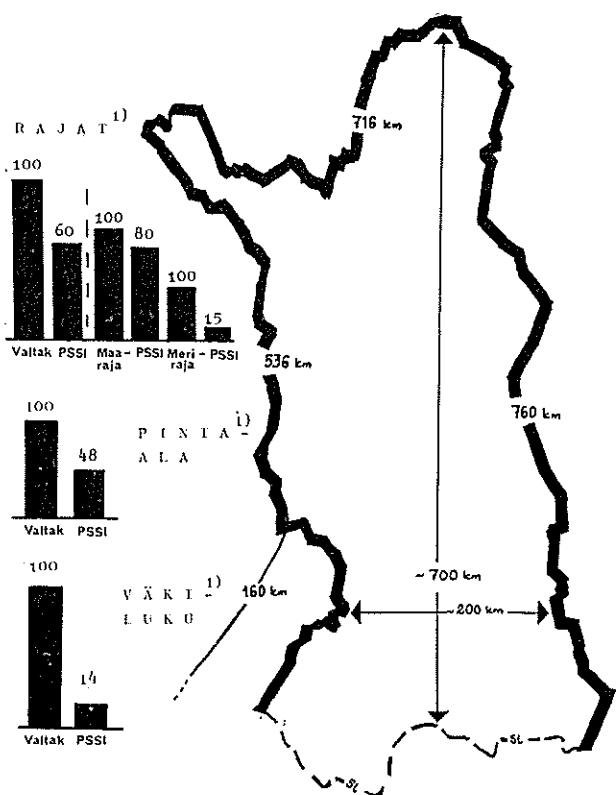
että sotien jälkeen on alueen luonnonrikkauksia ryhdytty entistä enemmän käyttämään hyväksi. Tämä puolestaan on lisännyt alueen väestömäärää niin, että mm Murmanskissa on nyt jo n 350 000 asukasta. Väestömäärä on voimakkaassa nousussa päinvastoin kuin muissa Kalotin alueen valtakunnissa.

Liikenteellisesti elinhermona on tällä alueella Murmannin rata ja sitä noudatteleva, rakenteilla oleva Leningradin—Murmanskin valtatie. Meidän alueellemme johtaa näiltä liikenneväyliltä kymmenkunta tietä ja Sallan rautatie.

Neuvostoliiton aluetta lukuunottamatta laskeaan muiden Kalotin valtioiden pohjoiset osat kehitysalueiksi, joissa väestö vähenee huolimatta valtioiden tukitoimenpiteistä.

Eräistä etäisyyksistä todettakoon, että rajaltamme on Murmannin radalle matkaa 100—200 km ja Raja-Joosepista maanteitse Murmanskiin n 250 km. Nuorgamista Varanginvuonon pohjukkaan on n 30 km ja Kilpisjärveltä Lyngenvuonolle n 50 km.

Oheisessa kuvassa on esitetty eräitä numerotietoja PSSL:n alueesta. Fyysisistä tekijöistä todettakoon, eräitä tärkeimpiä kuvassa esitetyn lisäksi.

1. RAJAT	2. PINTA-ALA	3. VÄKILUKU
- maaraaja 2012 km	- Oulun lääni 61200 km ²	- Oulun lääni 420000
- meriraja 160 "	- Lapin " 99200	- Lapin " 220000
Yhteensä 2172 km	Yhteensä 160400	Yhteensä 640000

1) Luvut prosentteja

Eräitä numerotietoja Pohjois-Suomen sotilasläänistä.

Pinnanmuodostuksen puolesta Pohjois-Suomi voidaan karkeasti jakaa seuraaviin alueisiin:

- Pohjois-Lapin tunturialue
- Keski-Lapin vaara- ja tunturialue
- Perämeren laakea rantamaa
- Kainuun vaara-alue

Alueen korkeussuhteet ilmenevätkin jo näistä nimistä. Todettakoon kuitenkin, että Perämeren rannikolta maasto nousee, siten, että tasalla Kolari—Sodankylä—Joutsijärvi—Kuusamo on korkeus n 150 m. Pohjoiseen mentäessä maasto nousee, korkeuden vaihdella 300—600 m:iin ja saavuttaa käsivarressa jopa 1000 m:n korkeuden. Huomattakoon tässä yhteydessä että Inarinjärven ympäristöalue on vain n 150 m korkeaa.

Perämeren rannikolta Pudasjärven tasalle saakka idässä on tasankomaata, jossa korkeusvaihtelut ovat suurimmillaan kymmenien metrien luokkaa.

Kallioperä on pääasiassa granittia ja graniittigneissiiä. Maalajeista on moreeni tavanomaisin. Hiekka-alue ulottuu Perämeren rannikolta 50—100 km sisämaahan koko rannikko-osamme pituudelta.

Tässä yhteydessä kannattanee myös mainita, että maallemme tyypilliset poikittaisharjut ovat, kuten muuallakin maassa, luode-kaakkoisuuntaisia, mutta pääläessä ja käsivarressa suunta on poikkeuksellisesti koillinen-lounainen.

Alueen peitteisyydestä todettakoon, että Oulujokilaakson ja sen eteläpuoleisia alueita lukuunottamatta peltoa on vähän. Lapissa pellot ja niityt häviävät lähes kokonaan maastoon.

Jos peltoauekat eivät olekaan Pohjois-Suomelle tyypillisiä niin sitä ovat suoaukeat. Eritoten soita on Lapin läänin etelä- ja Oulun läänin pohjoisosissa. Vähäsoisimmat alueet sijoittuvat sl:n pohjois- ja itäosiin. Alueen suot ovat yleensä mustasoita, syvyyden ollessa n 2 m. Erittäin paljon on myös kovapohjaisia suoalueita, joissa rahka-peatteen paksuus on alle metrin. Myöskin tunturit muodostavat laajoja aukeita ja lähes kokonaan paljas on Tunturilappi, jonka eteläraja kulkee Karesuvannosta itään ja edelleen Utsjoen kunnan rajaa koilliseen. Peitteisyydestä mainittakoon vielä, että Lapissa on metsä harvempaa kuin maamme muissa osissa, samoin metsien aluskasvillisuus.

Vesistöistä todettakoon ainoastaan, että Lappi on ollut köyhää "kehitysalueita" järvimäärin suhteen. Tässäkin asiassa valtiovalta on tullut avuksi ja tehnyt kaksi suurta järveä. Lokan allas on jo lähes täydessä korkeudessaan ja Porttipahdankin altaalla on veden nostaminen aloitettu. Pelkosenniemen altaan suunnittelu on jo käynnissä. Pohjois-Suomen suurimmat joet on melkein kokonaisuudessaan valjastettu sähköteollisuuden käyttöön.

Ilmasto-olosuhteet alueen pohjois- ja eteläosissa ovat varsin erilaiset. Lämpötiloissa on eroa kuukausien keskilämmössä n 3°—5°. Tämän seurauksena lumipeitteen kesto aika on alueen eteläosassa n 5 kk ja pohjoisimmassa osassa n 7 kk. Lumipeitteen paksuudessa ei ole olennaisia eroja. Jääpeitteen kesto aika taas vaihtelee viidestä kahdeksaan kuukauteen.

Merkittävä seikka on myös roudan paksuus, joka vaihtelee 0,5 m:stä 1,3 m:iin, jopa 2—3 m:iin tallatuilla alueilla.

Valoisuudessa on myös melkoiset alueelliset erot. Vuotson tasalla yhtäjaksoinen päivä on toukokuun alkupuolelta alkaen n kolme kuukautta, kun taas eteläisimmässä osassa pisin valoisa aika on n 21 tuntia.

Pohjois-Suomen liikenneyhteydet ovat naapurimaihin verrattuina hyvät. Erityisesti maantieverkostoa on sotien jälkeen voimakkaasti kehitetty. Se vastaa kunnoltaan ja alueen eteläosissa myös määrältään kehittyneimpien alueiden tiestöverkosta. Pohjoisinta Lappia voitaneekin tosin vielä nykyisinkin pitää harvateisenä alueena. Rautatieverkko on yleisesti tunnettu. Maininnan ansaitsevat kuitenkin Rovaniemen kautta Sallaan johtavan pääradan lisäksi länsirajaa Äkäsjoen nouseva rata sekä Kajaanin—Taivalkosken rata. Operatiivisesti merkittävimpinä teinä on nähtävä Lapin poikittaisyhteydet esim Karigasniemi—Ivalo—Raja-Jooseppi ja Muonio—Sodankylä—Salla. Suunnittelun alaisena on tietävästi myös uusi poikittais tie Kutturasta Uunnaseen. Tämä tie tulisi yhdistämään tie n:o 4:n länsi-Lapin alueeseen. Operatiivisesti on tiestön rakentaminen nähtävä jossakin määrin valittavana seikkana, joka aiheuttaa monia pulmakysymyksiä puolustusmahdollisuuksia selviteltäessä.

II HYÖKKÄÄJÄN TOIMINTA-MAHDOLLISUUKSISTA

Tässä yhteydessä ei kannattane ryhtyä arvioimaan niitä tilanteita, joiden vallitessa Pohjois-Suomi voi joutua hyökkäyksen kohteeksi. Riittänee kun todetaan, että jos sota Pohjois-Kalotissa syttyy, se saattaa ulottua myös PSSI:n alueelle. Kuinka syvälle ja mille tasalle, se riippuu hyökkääjän asettamista päämääristä.

Todennäköistä on, että pelinavausvaiheessa hyökkääjä pyrkii yllätykseen. Ts se osaksi määrää ne alueet, joilla me joudumme operoimaan. Tällaisina alueina, joihin vihollinen ilmeisesti pyrkii, voidaan pitää mm seuraavia: lentokentät, esikunnat ja joukkojen kasarmialueet, tietoliikenne- ja valvontayhteydet ja -laitteet, varastoalueet ja liikennekapeikot. Pääosa näistä kohteista on sellaisia, joihin on tultava ilmoitsee, jos hyökkääjä todella pyrkii yllätykseen. Maastollisesti monet näistä kohdealueista ovat meidän omalle toiminnallemme vaikeita, mutta vaikeudet ovat hyökkää-

jälle varmasti moninkertaiset. Tarkalla etukäteissuunnittelulla voimme pienentää haittatekijät mahdollisimman vähiin. Maahanlaskuilla alkaviin sotatoimiin täytyy liittyä aina myös tavanomaiset maasotatoimet.

Seuraavassa pyritään lyhyesti arvioimaan Lapin aluetta hyökkääjän kannalta. Peruslähtökohdaksi on pidettävä, että hyökkääjä laatii toimintasuunnitelmansa olevien liikeyhteyksien varaan painopisteen määräytyessä hyökkäykselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteet määräytynevät lähinnä poikittaisiestön perusteella, jolloin tällaisina tavoitetasoina voisivat olla Karigasniemen—Inarin—Ivalon ja sen eteläpuolella Kittilän—Sodankylän ja varmasti myöskin Rovaniemen—Kemijärven tasat.

Maastollisesti Lapin alue on eräitä poikkeuksia lukuunottamatta kelpoista hyökkäysaluetta myös moottoroiduille joukoille, jos ajatellaan vain teiden suuntia. Eräät kapeikot kuten Muonion, Sirkan—Kittilän, Inarin—Ivalon ja Vuotsonkin alueet rajoittavat kuitenkin tehokkaasti hyökkääjän voimankäyttöä. Myöskin suuret erämaa-alueet Pomo- ja Repokaira sekä Saariselkä ja sen eteläpuolella oleva Vintilänkaira on nähtävä edelleenkin — etenkin kesäolosuhteissa — alueina, joiden läpäiseminen on hyökkääjälle vaikeata.

Kittilän—Sodankylän tasalle saakka rajoittaa tiestön määrä hyökkääjän etenemismahdollisuuksia varsin tehokkaasti, sen selusta yhteydet muodostuvat pitkiksi ja täten myös haavoittuviksi. Painopisteen siirrot ovat em tasan pohjoispuolella hitaasti ja vaikeasti toteutettavissa. Tämän tasan eteläpuolella tiestö mahdollistaa jo erittäin suurenkin voimankäytön, ja eri suunnissa etenevä hyökkääjä voi päästä huomattavasti helpommin keskitettyihin hyökkäyksiin.

Kun ryhtyy arvioimaan hyökkääjän voimien suuruutta, on todettava, etteivät maasto ja tiestö aseta juuri ylärajaa voimien suuruudelle edellyttäen, että hyökkääjällä on voimia käytettävissään.

Suunnitelmallista
henkivakuutuspalvelua

SUOMI-SALAMA

TERVEHDIMME

ESSO-HUOLTO S SEPPÄNEN

Ivalo — Puh. 59

HELMER HUSA OY

Tornio

INARIN OSUUSKAUPPA

Ivalo

INARIN RIISTA OY

Inari — Puh. 15

URHEILULIIKE JUVONEN KY

Ivalo

KANSAN TAHTO

Mäkelinink 29 — Oulu

KAUNEUSHOITOLA KAIJA KAREINEN

Sodankyläntie 18 — Sodankylä

KAUPPAYHTIÖ ROVANIEMI

Valtakatu 24 — Rovaniemi

RAVINTOLA MERIKOSKI — Oulu

KAUPUNGIN HOTELLI — Tornio

KEMIJÄRVEN APTEEKKI

Kemijärvi

KENKÄ—TEKONIEMI

Sodankylä — Puh. 101

KESOIL OY

Kirkkokatu 17 — Oulu

RAKENNUSLIIKE P V KIVIHARJU

Pekankatu 3 — Rovaniemi

HUOLTOASEMA J KOIVISTO

Ylitornio

RAKENNUSLIIKE MARTTI KUITTINEN OY

Uusikatu 22 — Oulu

Puh. vaihde 22 388

KUUSELAN AUTOYHTIÖ

Koskikatu 27 — Rovaniemi

KÄYTTÖAUTO OY

Limingantulli — Oulu

LAANILAN PESULA OY

Hintta—Oulu

Puh. 43 224

**HERKKUKAUPPA JA LEIPOMO
LAKKAPÄÄ**

Ylitornio

RAKENNUSLIIKE VELJ LAMMI

Muhos

LAPIN AUTO OY

Kemintie — Rovaniemi

LAPIN AUTOTALO OY

Hallituskatu 29 — Puh. 5781

Kairatie 55 — Puh. 3886

Rovaniemi

LAPIN KANSA

Rovaniemi

LAPIN SYSTEMA

Toripuistikko 8 — Rovaniemi

HUOLTOASEMA MATTI MALM

Ivalo — Puh. 283

J MARTTIININ PUUKKOTEHDAS OY

Vartiokatu 32 — Rovaniemi

RAUMA-REPOLA OY

KADETTIUPSEEREITA

**RUOKA- JA SEKATAVARALIIKE
TOIVO MULARI**

Savukoski — puh. 80
Martti — puh. 16

HOTELLI OULAS

Rautatienkatu 8 — Oulu

OULUJOKI OSAKEYHTIO

Muhos—Leppiniemi

HOTELLI OULUN HOSPIZ

Asemakatu 31 — Oulu

PAPERI-HUOLTO OY

Helsinki

PELLON PUKIMO

Pello — Puh. 49

PIETARSAAREN VAATETUSLIIKE OY

Pietarsaari

POHJOIS-SUOMEN RAKENNUS OY

Isokatu 10 — Oulu
Puh. vaihde 24 266

POHJOLAN AUTO

Rovaniemi

POHJOLAN OSUUSPANKKI

Sodankylä

POLAR HOTELLI

Valtakatu 23 — Rovaniemi

OSUUSLIIKE SALLA

Kemijärvi

SALLAN APTEEKKI

Salla

T:mi SANTALO & YLITALO

VW-huolto
Pello

SODANKYLÄN APTEEKKI

Sodankylä

**SODANKYLÄN SEMENTTIVALIMO
V AHOPELTO**

Sodankylä

SOK OULUN MYLLY

Oulu

HUOLTOASEMA E TIILIHARJU

Salla

TOPPILA OY

Oulu

TUOVI-RENGAS KY

Kemijärvi — Särkikangas

UNION-HUOLTO-KAHVIO

PELTONIEMI & K:nit

Kansankatu 3 — Rovaniemi

VALINTA-KOSKI

Näätämö

VALINTA JA BAARI AUNE VAARA

Aavasaksa — Puh. 124

VALIO

Uusikatu 51 — Oulu

OY VEHO AB

Oulu—Kokkola—Kajaani

VAASA

Pohjanmaan valtaalehti

Me olemme tottuneet laskemaan, että tien suunnassa hyökkää divisioona, takana mahdollisesti toinen. Lapin alue mahdollistaa kuitenkin suurten voimien käytön. Hyvänä esimerkkinä tästä on neuvostojoukkojen 10. Strateginen isku lokakuussa 1944. Tähän — yleensä huonosti tunnettuun — operaatioon osallistui n 10 divisioonaa joukkoja viiden ake:n johdossa ja maasto-olosuhteet ovat sillä hyökkäysalueella moninverroin vaikeammat kuin konsanaan Suomen Lapissa.

Kainuun alue on kokonaisuutena ottaen hyökkääjälle maastollisesti vaikeampaa kuin Lappi. Oulujoen eteläpuoleiset alueet soveltuvat erittäin hyvin moottoroitujen joukkojen käytölle, joskin laajat suoalueet rajoittavat toimintaa eräillä alueilla.

Nykyaikaisesti varustetulle hyökkääjälle eivät Pohjois-Suomen olosuhteet muodostu millään alueella esteiksi. Maahanlaskuja käyttäen se kykenee saamaan myös etenemisnopeutensa varsin suureksi. Vaikeudet alkavat, kun selustayhteydet venyvät pitkiksi. Niiden suojaamiseen on pakko käyttää runsaasti voimia, jotta joukot voitaisiin huoltaa. Tässä avautuu alivoimaisellekin puolustajalle mahdollisuudet hyökkäyksen pysäyttämiseen, hyökkääjän kuluttamiseen ja sen hitaaseen, pala palalta tapahtuvaan tuhoamiseen.

III OMISTA TOIMINTA- MAHDOLLISUUKSISTA

Kun ryhdytään tarkastelemaan omia toimintamahdollisuuksia edellä esitetyn valossa yllätystilanteessa, on todettava, että maahanlaskut aiheuttavat vaikean tilanteen. Onkin nähtävissä, että osa joukoista tulee sitoutumaan maahanlaskujen torjuntaan ja lyömiseen. Taistelun kuva kehittyneekin siten, että alkuvaiheessa taisteluja käydään sekä ml-alueilla että maitse etenevää hyökkääjää vastaan sitä hidastaen ja kuluttaen suluteilla ja tuliylläköillä. Jos me kykenemme selviytymään tästä alkutilanteesta ja ehdimme perustaa joukkoja tai kriisi kehittyi hitaammin, muuttuu tilanne olennaisesti. Mutta Lapin alue on niin laaja, että emme voi kuvitella muodostavamme pitkiä, yhtenäisiä puolustusasemia. Näinollen täytyy puolustuksen rakentua tiettyjen maastollisesti edullisten alueiden aktiiviseen pitämiseen, pientenkin reservien käyttöön ja ennen kaikkea tehokkaaseen ja jatkuvaan sissitoimintaan. Pidettävät alueet on valittava siten, että tärkeimmät liikenteen solmukohdat kyetään pitämään hallussa. Lapin laajuus antaa meille liikkumatilaa ja operointivapautta. Siellä ei ole useinkaan tärkeätä jonkin maastonkohdan pitäminen, vaan voimme tilapäisesti luovuttaa laajojakin alueita hyökkääjälle. Nykyinen liikkuvuutemme on kuitenkin selvä, ettei se salli alueen täysipainoista hyväksikäyttöä.

Lähes koko Pohjois-Suomen alue on — puutonta tunturialuetta lukuunottamatta — sopivaa laajamittaisellekin sissitoiminnalle. Onkin erittäin vaikeata rajata sissitoimintaa muusta toiminnasta erilleen. Laajat alueet ja vähäiset joukot aiheuttavat sen, että suuri osa toiminnasta muodostuu sissitoiminnan kaltaiseksi. Tätä ei ole nähtävä varjopuolena, vaan aktiivisten ja rohkeiden johtajien käsissä se on ehkä meidän voimamme.

Maahanlaskuntorjunnan tehokas järjestely tulee Lapissa olemaan ehtona puolustuksen onnistumiselle. Yhden tien varassa toimiva joukko on erittäin arka pienillekin maahanlaskuille. Vähäisten reservien ja ennen kaikkea raskaan tulen siirtäminen ml-alueille on Lapin etäisyyksillä aina aikaavievä ja vaikea suoritus. Tässä suhteessa on paikallispuolustukselle mittava työkenttä.

Kun laskeudutaan Lapista etelään, paranevat puolustusmahdollisuudet. Kokonaisuutena Lapin eteläiset osat ja Kainuu ovat maastollisesti edullisia puolustustaistelun suoritukselle. Puolustaja voi tällä alueella tukeutua vaara- ja vesistöalueisiin, joiden estearvo on varmasti vielä nykyäänkin melkoinen. Tämä vähentää joukkojen tarvetta. Oulujoenlaakso ja sen eteläpuoleiset alueet kokonaisuudessaan ovat puolustusta ajatellen maastollisesti vaikeimpia alueiden laakeuden takia.

LOPPULAUSE

Pohjois-Suomen pohjoisten osien olosuhteet on tänäkin päivänä nähtävä erikoisolosuhteina, joiden olemassaolo on tunnustettava. Se mikä sopii hyvin etelän olosuhteisiin, voi olla puutteellinen tai osin jopa käyttökelvoton Lapissa. Tämä koskee osin organisaatiota, taisteluvälineitä ja ennen kaikkea liikuntavälineitä. Alueen laajuus tarjoaa hyvät mahdollisuudet alueellisen taistelun periaatteiden toteuttamiselle. Aktiivisen hyökkäyshengen juurtamisella joukkoihin ja johtajiin korvataan monia puutteita, mutta edelleen on kehitettävä Lapin erikoisolosuhteiden vaatimaa välineistöä.

MIKSI LAPISTA MUUTETAAN

Lapin maatilatalouden viimeaikaisesta kehittämisestä

Professori Uno Varjo,
Oulun yliopiston Maantieteen laitos

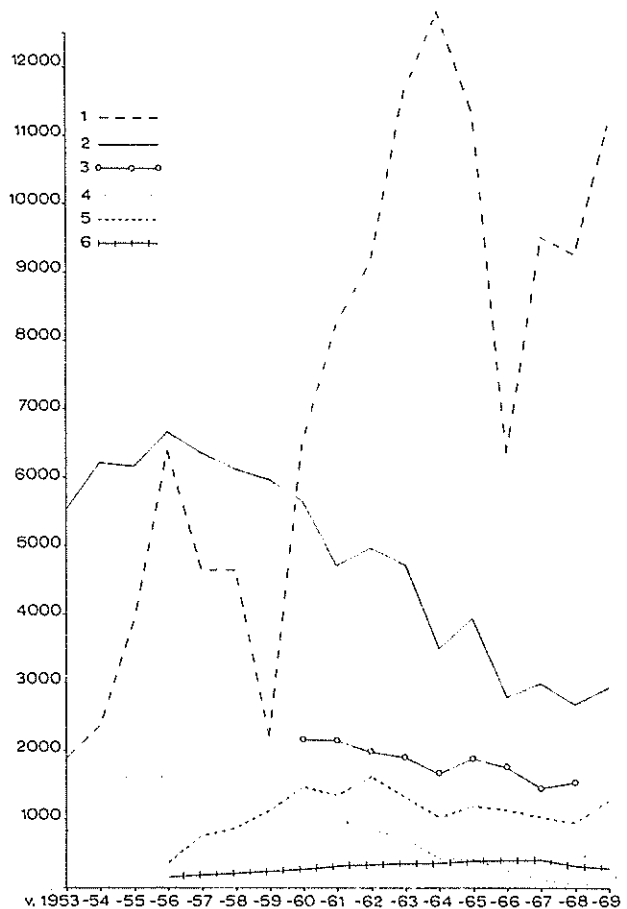
Suomea on sanottu maailman pohjoisimmaksi maatalousmaaksi. Ei missään muualla maapallolla maataloutta harjoiteta niin kaukana pohjoisessa kuin meillä. Vieläpä naapurimaissamme Ruotsissa ja Norjassa parhaat maatalousalueet ovat Suomen eteläpuolella. Maamme maatalouden kehittämiseen ovat olleet tekijänä monet edulliset luonnontekijät, ennen muuta verraten lauhkea ilmasto, mikä tekee täällä mahdolliseksi viljellä sellaisiakin vaateliaita viljelyskasveja kuin hedelmäpuita, sokerijuurikasta, rypsiä ja syysvehnää. Nämä viljelyskasvit rajoittuvat kuitenkin Suomen eteläosaan, missä monimuotoinen maatalous on muutenkin mahdollista.

Pohjois-Suomen maatalous eroaa monessa muussakin suhteessa eteläsuomalaisesta. Tämä nähdään jo maatilojen koosta ja maankäyttölajeista. Kun Etelä-Suomessa maatilojen keskipeltoala on yli 8 ha, se esim. Lapin läänissä on vain 2—4 ha. Kasvullisen metsämaan keskipinta-ala on Etelä-Suomessa vain n. 10—30 ha, kun taas se Lapissa on lounaisosan kuntia lukuunottamatta yli 60 ha. Lapin maatilojen tuottavuus ei silti nouse läheskään Etelä-Suomen tasolle, koska siellä ennen muuta ilmaston asettamat rajoitukset maatilatalouden harjoittamiseen nähden ovat suuret.

Lapissa, kuten koko Suomessa, maatalouden tuotantotekijät ovat peltö, karja ja metsä. Näiden lisäksi sen maatalous yleensä nojaa sivuansioihin. Kehitys, joka näiden alalla on tapahtunut vuodesta 1959 lähtien eri osissa Suomea nähdään taulukosta 1. Vuonna 1967 60 % maatilan tuloista saatiin karjataloudesta ja 15 % sivuansioista. Näiden osuus lisääntyi siirryttäessä maan eteläosasta Pohjois-Suomeen. Tämä johtuu osaksi luonnonoloista, mutta osaksi myös taloudellisista, sosiaalisista ja historiallisista tekijöistä. Etelä-Suomessa kehitys on voinut tapahtua rauhallisissa oloissa jo vuosisatoja, kun taas Lapin asutus on pääosaltaan peräisin itsenäisyytemme ajalta, osin vasta aivan viime vuosikymmeniltä. Näiden lisäksi Lappi joutui toisen maailmansodan loppuvaiheessa sotanäyttämöksi. Niinpä Enontekiön, Inarin, Savukosken, Sodankylän, Kolarin, Pellon ja Muonion kunnissa yli 70 kaikista rakennuksista tuhoutui. Yksistään Tornionjokivarressa poltettiin noin 2500 rakennusta. Seurauksena sodan tuhoista asutusrintama siirtyikin 300 km etelämäksi ja suurimmassa osassa Lappia jälleenrakennus jouduttiin aloittamaan lähes täy-

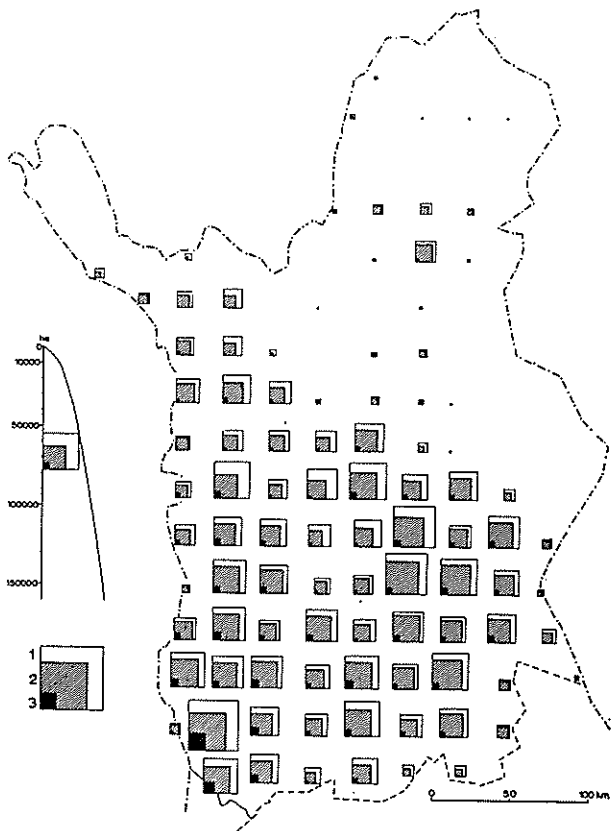
dellisesti tuhotun alueen oloista. Tästä huolimatta Lappi nousi uskomattoman nopeasti, sillä jo v. 1950 sodissa tuhoutuneet rakennukset oli lähes täysin jälleenrakennettu. Monissa kunnissa oli jopa ohitettu vuoden 1944 taso.

Lappi on alttiimpi ilmaston haittavaikutuksille kuin muu osa Suomesta. Tästä syystä siellä maatalous on aina ollut hyvin yksipuolista. Tärkeimmät viljelyskasvit ovatkin timotei ja peruna sekä Keski-Lappiin asti ohra. Kuitenkin 1930-luvulla esiintynyt useiden lämpimien kesien jakso laajen-

Taulukko 1.

Metsätöiden kehitys vuosina 1953—69 Peräpohjan piirikunnan alaisissa valtion metsissä. 1 = istutus ja kylvö (ha), 2 = työntekijämäärä kunkin vuoden tammikuun lopussa, 3 = hakkuumäärä tuhansina $k-m^3$:nä, 4 = metsätöissä olevat hevoset, 5 = moottorisahoja, 6 = traktoreita.

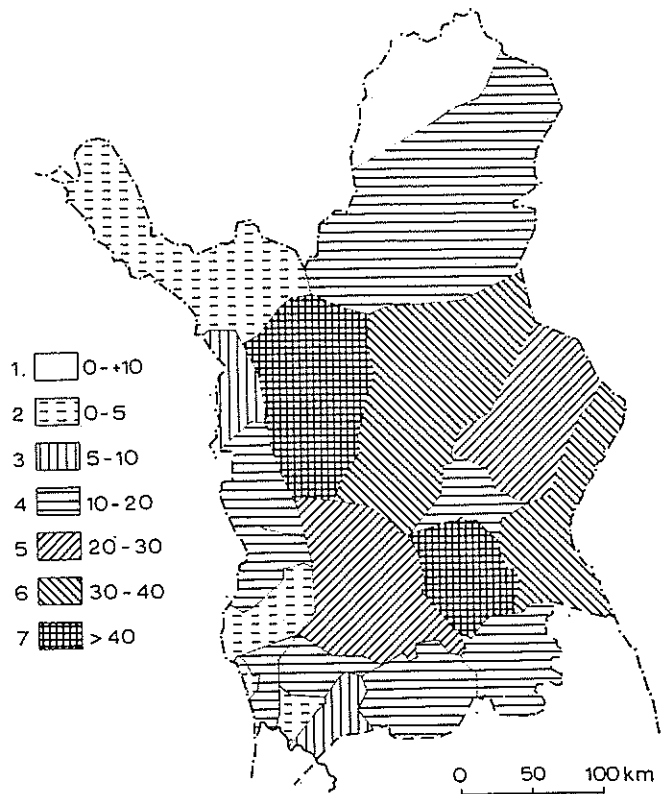

Kartta 1.

Lapin läänin maatilojen maa-ala sekä pellon, metsän ja joutomaan ala. Kartan neliöt ovat oikeapintaisia, joten niiden ulkopuolelle jäävä ala on valtion, yhtiöiden, kuntien jne. omistamaa maata. 1 = joutomaata, 2 = metsää ja 3 = peltoa (Tiedot perustuvat vuoden 1969 maataloustiedusteluun.)

si viljakasvien viljelyn Pohjois-Lappiin asti. Ohraa viljeltiin silloin vielä Metsä-Lapin pohjoisosissa ja vehnää Tervolassa. Ilmaston huononeminen, joka alkoi jo 1940-luvulla, on kuitenkin sittemmin siirtänyt viljakasvien viljelyn rajoja etelään päin. Kun 1930-luvulla viljakasvien viljely käsitti Keski-Lapissa yli 40 % peltoalasta, se jo vuoteen 1959 mennessä oli pienentynyt noin 10 % ja on nykyisin vieläkin vähäisempää. Viljakasvien tilalle ovat tulleet rehukasvit, ennen muuta peltoheinä, mikä nykyisin käsittääkin yli 80 peltoalasta.

Lapin maatalous on muuttunut viime vuosikymmeninä myös muuten. Sen peltoala kasvoi 1950-luvulla 48 000 hehtaarista 73 000 hehtaariin ja 1960-luvulla vielä noin 12 000 hehtaaria. Maatilojen määrä vastaavasti lisääntyi 1950-luvulla noin 4800 ja 1960-luvun puoliväliin mennessä vielä noin tuhannella viljelmällä. Tämä kausi onkin ilmeisesti merkinnyt maatilatalouden eräänlaista kulminaatiovaihetta Lapin läänissä. Tulokset ovat nähtävissä kartasta 1, jossa on esitetty oikeapin-

Kartta 2.

Maanviljelyn relativisen työntensiteetin aleneminen vuosina 1950—59.

taisina neliöinä vuoden 1969 maataloustiedustelun mukainen maatilojen ala sekä tärkeimmät maankäyttömuodot, pellot, metsämaa ja joutomaa. Asutun alueen raja ulottuu Käsiwarren tyvestä Sallan keskisiin osiin, jonne asti myös tieverkko on varsin hyvin kehittynyt. Maatilojen määrä on kuitenkin sittemmin erittäin jyrkästi vähentynyt, sillä vuonna 1969 yli hehtaarin kokoisia maatiloja oli jo noin 200 vähemmän kuin kymmenen vuotta aikaisemmin ja on nyt noin 16 000. Tämä merkitsee maatalouden varaisen asutuspolitiikan käänteentekevää muuttumista Lapissa 1960-luvun puolivälistä lähtien. Maatilataloudessa tämäläinen murrosvaihe ulottuu kuitenkin Lapissa huomattavasti syvemmälle.

Kasvinviljelyssä eri viljelyskasvien vaatima työmenekki, mikä on riippuvuussuhteessa niiden tuottamaan hyötyyn, vaihtelee. Karkeasti arvioiden Lapin tärkeimmät viljelyskasvit voidaan asettaa heinään nähden seuraavaan tuottavuussuhteeseen:

heinä	1	ruis	3
tuorerehu	1	peruna	7
ohra	2	juurikasvit	11

Kun ko. kasvien yleisyyttä osoittava prosenttiluku kerrotaan em. suhdeluvulla ja eri kasvilajien saadut luvut yhdistetään, saadaan kasvinviljelyn tuottavuusluku peltohehtaaria kohti. Kun tämä

laskutoimitus on tehty vuosien 1959 ja 1969 maataloustiedustelun tuloksista, voidaan havaita (Kartta 2), että muutos on ollut suurin Keski-Lapissa, missä kasvinviljelyn tuottavuusluku l. relatiivinen työmenekki on 1950-luvulla alentunut noin viidenneksellä vuoden 1959 arvosta. Muutos on ollut vähäinen Pohjois-Lapissa, missä viljanviljelyä ei mainittavasti harjoitettu. Myös lounaisissa kunnissa muutos on ollut vähäinen.

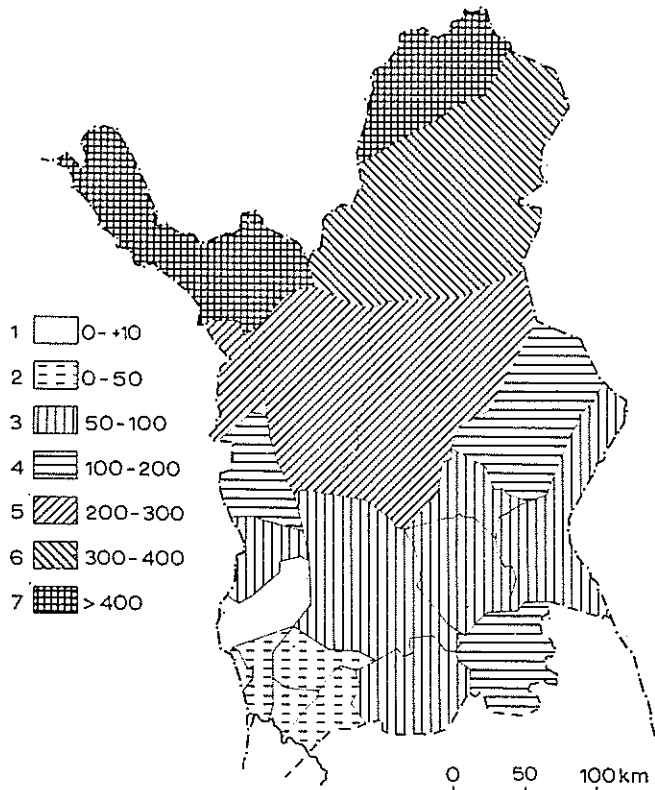
Kasvinviljelyn työmenekin aleneminen näyttää Lapissa jatkuneen myös 1960-luvulla. Tosin ohraa vielä viljellään yleisesti aivan pohjoisimpia kuntia lukuunottamatta, mutta parhaissakin kunnissa se käsittää enintään 5 % viljelysalasta.

Karjanhoito on Lapissa yhä edelleen tärkeällä sijalla. Tosin tämäkin kärsi sodasta melko pahoin, sillä hevosista menetettiin 200, lehmistä 5250, lampaista 15 500 ja sioista 950. Inarin kunnan maanviljelijät menettivätkin koko nautakarjansa ja Utsjoella ja Enontekiössäkin menetykset olivat yli 90 %. Sitävastoin lounaisosassa lääninä menetykset olivat vähäiset. Sodan jälkeen karjakanta kuitenkin lisääntyi nopeasti. Jo vuonna 1950 Lapissa oli 11 600 hevosta, 54 500 lehmää, 48 800 lammasta ja 1800 sikaa. Hevosten määrä on tästä alentunut jyrkästi. Sitävastoin nautaluku lisääntyi 1960-luvulla noin 30 % ja lampaiden määrä noin kolminkertaiseksi. Täten kasvinviljelyn alalla tapahtunut taantuminen on osittain kompensoitu karjatalouden kasvulla. Se ei kuitenkaan ole ollut riittävä, sillä esim. lehmien määrä lisääntyi 1960-luvulla noin 18 %, mutta peltoala noin 50 % ja maatilojen määrä noin 35 %. Lehmää olikin vuonna 1959 maatilaa kohti huomattavasti vähemmän kuin kymmenen vuotta aikaisemmin.

Myös karjatalouden alalla voidaan kehitystä tarkastella työmenekin avulla vertaamalla eri karjalajien hoidon vaatimaa työmäärää nuoren karjan vastaavaan arvoon. Siten voidaan eri kotieläimet asettaa seuraavaan suhteeseen:

nuori karja	1
nautakarja	3
lampaat ja kanat	0,2

Karjatalouden vaatiman suhteellisen työmenekin määrääminen edellyttää eläinten määrien muuntamisen 100 peltohehtaaria kohti. Kun näin saadut luvut sen jälkeen kerrotaan eri kotieläinlaatuojen työmenekkiä osoittavilla suhdeluvuilla ja tulot yhdistetään, saadaan karjatalouden relatiivinen työmenekki. Vuonna 1959 se oli korkein eli yli 300 pistettä Lapin läänin pohjoisimmissa kunnissa, mutta myös Ylitorniossa ja Posiolla. Työmenekkiä osoittava luku aleni koko Lapin läänissä 295 pisteestä 236 pisteeseen. Muutos (Kartta 3) oli suurin Enontekiöllä ja Utsjoella, yli 400 pistettä. Näiden lisäksi Inarissa, Kittilässä ja Muoniossa lasku oli yli puolet vuoden 1950 arvosta. Näillä alueilla siis karjatalous on saanut 1950-luvulla kokonaan uuden luonteen. Pienimmät olivat muutokset karjataloudenkin osalta lään-

Kartta 3.
Karjanhoidon relatiivisen työntensiteetin aleneminen vuosina 1950—59.

nin lounaisissa kunnissa, missä ne rajoittuivat enintään neljänneksen vuoden 1950 arvosta. Kehitys ei vielä pysähtynyt, vaan jatkui koko 1960-luvun saman suuntaisena karjamäärien yhä pienetessä läänin alueella. Maatalous kokonaisuudessaan on näin ollen kehittynyt työn tarvetta vähentävään suuntaan ja tämä suuntaus näyttää yhä edelleen jatkuvan.

Kuten koko Suomessa tulee huomattava osa maatilan tuloista saada metsätaloudesta. Tässä pätee se yleinen sääntö, että mitä kauempana pohjoisessa maatila on, sitä suurempi osuus sen tuloista on saatu metsistä. Lapin yksityismetsätalouden piiriin kuuluu tällä hetkellä runsaat 1,1 milj. ha metsää, mikä on antanut puuta myytäväksi sekä myös työtä maatilaväelle. Kehitys on kuitenkin viime aikoina muuttamassa tätä, mikä johtuu metsätalouden koneellistamisesta ja rationalisoinnista. Puun kuorimistyöt ovat siirtyneet tekemihiltä varastoon tai tehtaaseen, metsäkuljetukset ovat supistuneet, moottorisahat ovat tulleet käyttöön ja puiden uitot jokilatvoilla ovat vähentyneet. Seurauksena on ollut, etteivät maanviljelijät tahdo saada riittävästi työtä metsistä. Kun puun kantohinta on Pohjois-Suomessa vain noin 6 % sen hinnasta tehtaalla, Lapissa vieläkin vähemmän, voidaan maataloilla päästä parempaan metsätuloon vain puun hankintakustannuksia alentamalla. Kun maanviljelijät eivät yleensä itse

pysty rationalisoimaan metsätöitä riittävässä määrin, on kehitys yhä lisääntyvässä määrin johtanut vakinaisten metsäammattimiesten käyttöön myös maatilametsissä. Tämä on merkinnyt mautiloilla työn vähenemistä kuin myös sitä, että maanviljelijöiden metsistään saama tulo muodostuu yhä kasvavassa määrin puun kantorahatuloista.

Maatilojen kannalta ovat Lapissa aina olleet tärkeitä valtion metsät, joita on kaikkiaan 6 milj. ha. Kuitenkin niistä vain n. 2.2 milj. ha on kasvullista metsämaata. Näistäkin huomattava osa on hakkuisiin nähden rajoitusten alaisia, joten Lapin arvioidusta valtion metsien puuvarastosta, joka on noin 100 milj. $k-m^3$, on vapaasti käytettävissä vain noin 65 % ja siitäkin huomattava osa on ilmastoltaan karuilla alueilla. Metsätalouden edellytykset eivät siis valtion metsien osalta ole niin hyvät kuin suuresta metsäalasta voitaisiin päätellä. Tätä ovat heikentäneet vielä asutustoimenpiteet toisen maailmansodan jälkeen. Vuosina 1945—58 siirtyi Maanhankintalain toimenpitein noin neljännesmiljoona hehtaaria tuottavaa valtion metsämaata yksityismetsätalouden piiriin. Samaan aikaan pantiin käyntiin maankäyttölain mukainen asutustoiminta, johon käytettiin jälleen noin neljännesmiljoona hehtaaria Lapin parhaiden metsäalueiden metsiä. Lisäksi asutusviranomaiset antoivat runsaasti hakkuukieltoja, mitkä heikensivät yksityismetsätaloudessa työllisyyttä. Hakkuukiellossa olikin esim. vielä vuonna 1964 huomattavien supistusten jälkeen metsistä n. 300 000 ha, minkä lisäksi valtion oli asutustarkoituksiin ennakkoon varattuna noin 370 000 ha metsää. Kaikki nämä toimenpiteet ovat melkoisessa määrin hidastaneet mm. metsien hoitotoimenpiteitä samalla kun alueelle on parhaiden metsien alueelle muodostettu suuri määrä elinkelvottomia mautiloja, jotka nyt ovat autioitumassa.

Samoin kuin yksityismetsätaloudessa mutta vielä enemmän valtion metsissä viimeaikainen kehitys on johtanut töiden koneistamiseen ja rationalisointiin. Tämä nähdään diagrammista 1. Sen mukaan valtion metsätyöntekijämäärä on vuodesta 1953 aluksi kasvanut vuoteen 1956 saakka, jolloin se oli lähes 6700 henkeä. Tästä määrä on vähitellen pienentynyt, aluksi tasaisesti, myöhemmin työttömyystöiden takia vaihdellen aina vuoteen 1968 saakka, jolloin se oli 2900 henkeä. Osa työntekijämäärän vähenemisestä johtuu vuosittaisten hakkuumäärien pienentymisestä. Kuitenkin tärkein tekijä on ilmeisesti ollut moottorisahojen käyttöönotto 1950-luvun puolivälissä. Samaan on vaikuttanut myös traktoreiden yleistyminen puutavaran kuljetuksissa, mikä samalla on lopettanut lähes tyystin metsätöissä hevosten käytön. Nykyisin voidaan Lapissa siis tulla metsissäkin toimeen entistä paljon pienemmällä työmiשמäärällä. Ratkaiseva muutos on tapahtunut 1960-luvun alussa, jolloin tosin samalla metsänhoitoon liittyvät työt ovat yleistyneet.

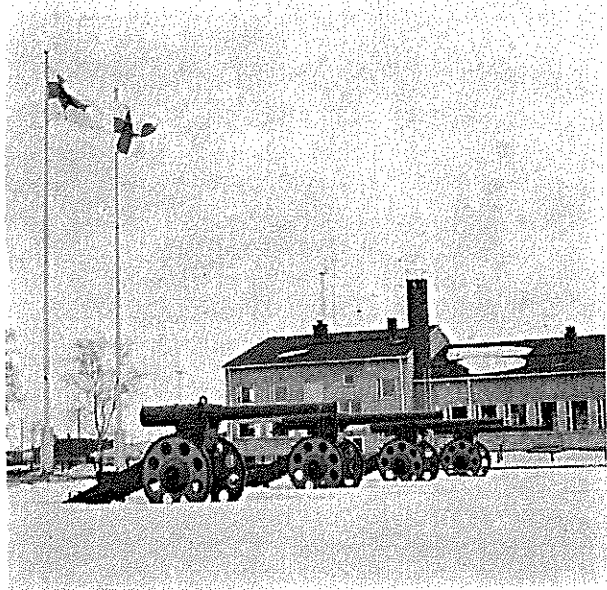
Lapin metsätöissä on muutosta tapahtunut myös itse työntekijäin osalta. Läänin metsätyöhän ovat olleet tärkein maatilaväestön sivuansioiden lähde, koska ne ovat soveltuneet tehtäviksi talvisaikaan, jolloin mautiloilla työtä on yleensä vähän. Valtion metsätyöt tehtiin yleensä osavuotuisina savottatöinä, joihin miehet tulivat jopa savottakunnan alueen ulkopuolelta asti. Tilanne on tässä suhteessa aivan viime vuosina muuttunut huomattavasti, sillä esim. vuonna 1969 työmaakunnan ulkopuolisten osuus oli vain vajaa kolmannes vuoden 1965 arvosta. Samalla yhteismajoitus metsätyömailla on vähentynyt. On siirrytty siihen, että metsätyöväestä yhä kasvava osa asuu kautta vuoden kotonaan ja heidän päivittäinen kuljetuksensa työmaalle hoidetaan työnantajan toimesta. Tämäntapaisen kehityksen tuloksena maanviljelijät ovat menettämässä mahdollisuuksiaan saada työtä valtion metsätöistä, minkä vuoksi nimenomaan uusien asutustilallisten toimeentulo on ratkaisevalla tavalla huonontunut. Suurisuuntainen maastamuutto onkin ollut tästä seurauksena.

Lapin läänin maatilojen vaikeudet heijastuvat myös pellonvarauksissa, joita on tehty paljon laajemmassa mitassa kuin muualla maassamme. Syksyllä 1970 oli n. 12 % Lapin mautiloista pellonvaraussopimustiloja ja niiden yhteinen peltoala oli 10 600 ha. Pellonvaraussopimuksen tehneitä tiloja on eniten, ei suinkaan heikoimmilla alueilla pohjoisessa, vaan Karungissa (22 %) ja Tervolassa (20 %), eli siis alueilla, missä maatalouden edellytykset ovat edullisimmat. Pellonvaraussopimuksen tehneiden maatilojen keskiala on sitäpaitsi Lapin läänissä 6 ha, joten ne edustavat keskitasoa suurempia mautiloja. Kun pellonvarauksen tehneet maatilat saavat valtiolta vuotuista korvausta 250 mk hehtaaria kohti, saavat "pakettitilat" siis keskimäärin 1500 mk siitä, etteivät he maataan viljele. Kun he ovat valinneet tämän vaihtoehdon, on ilmeistä, että tämänkokoisten maatilojen vuotuinen tuotto on Lapissa vielä tätäkin summaa pienempi, joten tästä näkyy, että maatilatalouden edellytykset ovat huonot myös maanviljelijöiden omasta mielestä.

Tässä on lyhyesti kuva Lapin maatalouden viimeaikaisesta kehityksestä. Alkuna tässä on ollut toisen maailmansodan tuhoilla ja jälleenrakennuksella, joka toteutettiin vertaansa vailla olevalla ripeydellä. Laajamittainen asuttaminen, jolla "Lapin nousua" voimakkaasti jatkettiin, vilkastutti nopeasti sen taloudellista toimintaa. Nämä puolestaan loivat optimismia Lapin kehittymiseen. Kehittämistoimenpiteiden suunnittelemattomuus ja lyhytjännitteisyys ovat sittemmin kuitenkin tulleet maataloudessakin näkyviin, ja lupaa-vasti alkanut nousu on kääntynyt taantumiseksi. Ongelmat, joiden parissa asukkaat ja viranomaiset Lapissa ponnistelevat, ovat nyt kasvamassa ylivoimaisiksi, ja on ilmeistä, ettei mitään ratkaisevaa paranemista voi tapahtua ilman valtiovalan myötävaikutusta ja ulkopuolista tukea.

Oulu varuskunta- kaupunkina

Kapteeni H Matikainen

*Oulun vanhan kasarmialueen lippuaukiota.
Taustalla sotilaskoti.*

Historiallista taustaa

Viralliset aikakirjat mainitsevat Oulun (Owla) ensi kerran 1300-luvulla Oulujoen suulla sijaitsevana kauppapaikkana. V 1531 se julistettiin viralliseksi satamaksi ja v 1610 Ruotsin kuningas Kaarle IX myönsi sille kaupunkioikeudet. Parikymmentä vuotta ennen kaupungiksi tuloa alettiin Ouluun rakentaa linnaa Ruotsin valtakunnan Jäämeren-politiikan merkeissä. Salamaniskun sytyttämä tulipalo tuhosi linnan v 1793. Nykyisin on siitä nähtävänä Linnansaarella arvokkaina muistomerkkeinä osa vallitusta ja ruutikellarin rauniot.

Oulun maantieteellinen asema merenrantakaupunkina on vaikuttanut huomattavasti sen historiaan. Lukuisat suuret tulipalot hävittivät aika ajoin pientä kaupunkia. Varsinainen nousu alkoi v 1765, jolloin Oulu sai tapulioikeudet. Sen kaupalaivasto oli 1800-luvulla jonkin aikaa Suomen suurin. Merkittävin vientiartikkeli oli näinä aikoina terva, jota virtasi Kainuun salomailta vesistöreittejä myöten suureen maailmaan vaurastuvan porvariston ja näiden kauppahuoneiden välittämänä. Nimitys "tervaporvari" on peräisin tältä ajalta.

Läänin pääkaupunkina Oulu on ollut v:sta 1776 ja piispanistuin on sijainnut kaupungissa v:sta 1900. Uusi teknistyvä aikakausi lamautti kuitenkin hiljalleen vanhan merikaupungin perinteitä. Uusi tuleminen Oulun kohdalla alkoi 1930-luvun lopulla ja vaikka sotavuodet koettelivatkin ankarasti lukuisten pommitusten muodossa kaupunkia voimakas elpyminen on jatkunut edelleen niin taloudellisen elämän kuin henkisen kulttuurin eri aloilla.

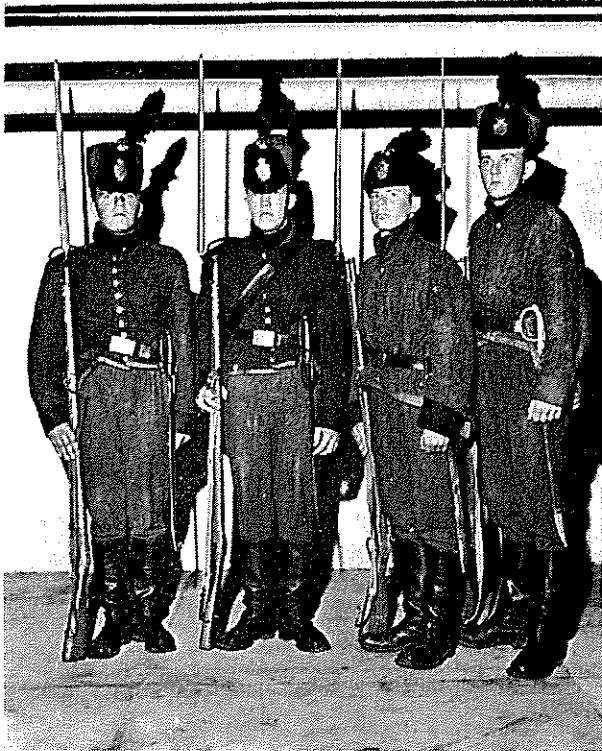
Sotaväki Oulussa 1854—1901

Suomen siirryttyä v 1809 Venäjän vallan alaiseksi säilytti keisari Aleksanteri I Suomessa ruotujakolaitoksen. Sotamiehiä ei kuitenkaan kutsuttu palvelukseen ennen kuin v 1854, jolloin Itämaisen sodan johdosta englantilaiset ja ranskalaiset laivastot hävittivät Suomen rannikkoseutuja. Keisari Nikolai I määräsi manifestissaan 23.6.1854 ruotujakoisuuden pohjalta perustettavaksi kaksi tarkk'ampujapataljoonaa — toinen näistä Vaasaan ja toinen Ouluun. Pataljoonien lukua lisättiin samana vuonna vielä kahteen otteeseen kahdella, joten kokonaislukumääräksi tuli kuusi. Oulun seudun pataljoonaa kutsuttiin kolmanneksi Tarkk'ampujapataljoonaksi. Pataljoonan kompanit olivat sijoitettuna Ouluun, Kemiin, Raaheen ja Pietarsaareen, vm sittemmin Kokkolaan. Pataljoonan tarvitsemat uudet aliupseerit koulutettiin aliupseerikoulussa Oulussa. Palvelussitoumus tehtiin viideksi vuodeksi.

Oulussa oleva pataljoonan esikunta ja komppania majoitettiin pääasiallisesti yksityisiltä vuokrattuihin taloihin. V 1855 lopulla lisättiin pataljoonien lukumäärää vielä kolmella ja annettiin niille samalla viralliset nimet ja numerot. Oulun pataljoona sai nimekseen tällöin Ruotujakoinen Suomen 3. Oulun Tarkk'ampujapataljoona.

Pataljoonan miesvahvuus oli aluksi 150 miestä. Lisäksi oli 40 miehen vahvuinen reservi. Itämaisen sodan päätyttyä vähennettiin vahvuutta 1/3 osalla ja reservi jätettiin pois.

Koulutuksessa kiinnitettiin huomiota erityisesti merkkisoihtojen tuntemiseen. Joka ilta oli ennen iltahuutoa 1/2 tunnin harjoitus merkkisoihto-

Oulun tarkk'ampujapataljoonien asepukuja.

jen tuntemisessa. Tervehtiminen oli vaativaa, sillä oli totuttava tervehtimään ja vastaamaan niin venäjän, ruotsin kuin suomenkin kielellä. Yhteisiä harjoituksia varten koottiin komppaniat tavallisesti kesäkuun alussa Ouluun kuuden viikon harjoituskokouksiin. Harjoitukset käsittivät pääasiassa marsseja, maaliinammuntaa, ase käsittelyä ja pistintaisteluharjoittelua. Tarkk'ampujapataljoonat pitivät yhteisiä leiriharjoituksia Luolajan kankaalla Parolassa. Matka sinne tapahtui aluksi laivalla Kristiinankaupunkiin ja sieltä marssien Parolaan.

Miehistölle annettiin komppaniassa palvelusnumeron lisäksi tekaistu nimi. Esimerkkinä mainittakoon, että parissa komppaniassa mies n:o 1 sai nimekseen Alku ja mies n:o 150 Loppu.

3. Oulun Tarkk'ampujapataljoona lakkautettiin keisarillisella käskykirjeellä v 1867. Syinä lakkauttamiseen olivat suunnitelmat korvata ruotujakoiset pataljoonat värvetyillä kaaderijoukoilla sekä v 1867 alkaneet ankarat katovuodet, joiden johdosta hallituksen oli säästettävä toisarvoisissa menoissa ja sotaväki katsottiin tällaiseksi menokohteeksi.

Suomi joutui nyt olemaan ilman kansallista armeijaa toistakymmentä vuotta, sillä vasta 1.1. 1881 astui voimaan asevelvollisuuslaki. Vakinaisia joukko-osastoja perustettiin yhdeksän ja yhtenä näiden joukossa oli 4. Oulun Suomen Tarkk'ampujapataljoona. Pataljoonat määrättiin sijoitettavaksi läänien pääkaupunkeihin ja niin oli

Ouluunkin ryhdyttävä rakentamaan kiireen vilkkaa kasarmeja. Näin syntyi Oulun kasarmialue, joka on tänäkin päivänä käytössä.

Alkuvuosina oli palvelukseen saapumatta jääneiden lukumäärä varsin suuri samoin kuin aliupseerivajaus. Miehistövajaukseen vaikutti suurelta osaltaan vilkas muuttoliike Amerikkaan ja aliupseeripulaan taas se, että ammattitaitoinen ja varakkaampi väestö vieroksui aluksi sille uutta sotaväkeä.

Koulutus oli monipuolista ja ankaraa. Se sisälsi alkeisvoimistelua, ase käsittelyä, marsseja, kenttä- ja sisäpalvelusta jne. Huomattava osuus oli lisäksi alkuaikoina alkeisopetuksella koulutuksessa. Esim v 1882, jolloin pataljoonan vahvuus oli 244 miestä (määrävahvuus 553, joista asevelvollisia 471), oli lukutaidottomia lähes 100, mutta v 1885 vain 41 ja v 1897 vain 9. Hiihtotaidostaan tuli kuuluisaksi pataljoonan jääkäriosasto, joka suoritti useita pitkiä hiihto- ja metsästysretkiä.

Lappeenrannassa pidettyihin tarkk'ampujapataljoonien yhteisiin leiriharjoituksiin osallistui Oulun pataljoona v:sta 1885 ja v:sta 1887 lähtien alettiin käydä leirikokouksissa Tsarskoje Selo'ssa. Matka kesti junalla yhteen suuntaan 3 vrk.

Kaikenlaiset komennukset olivat jo noina aikoina rasittamassa koulutusta. Niinpä pataljoona joutui Senaatin käskystä komentamaan vähistä upseereistaan majuri A R Thuringin Turun ja Porin lääniin johtamaan susijahtia. Muista komennuksista mainittakoon tulipalokomennuskunta, jona toimi aina vuorollaan yksi komppania, Suomen Pankin konttorirakennuksen vartio vuoteen 1884 sekä markkina- ja ravikilpailujen aikoina poliisille virka-apuosasto 20 miestä.

Urheilutoiminta oli hyvin vilkasta. Tavallisimmat urheilulajit olivat: ampuma-, murtomaa- ja jäähiihto, lumikenkä-, potkukelkka-, souu- ja yleisurheilukilpailut. Kaikkiin kilpailuihin osallistuivat myös päällystö ja alipäällystö innokkaasti.

Suomen venäläistämisyrykimysten seurauksena lakkautettiin tarkk'ampujapataljoonat. Käsky tästä annettiin 12.7.1901 ja niin Oulu kuten

ÖLJYNPURISTAMO OY

Niittaajankatu 1

Helsinki 81

muutkin varuskuntapaikkakunnat jäivät ilman kansallista joukko-osastoa Vapaussodan päätymiseen saakka.

Vuodet 1914—1939

Hiljaiselo 4. Tarkk'ampujapataljoonan lakkauttamisen jälkeen jatkui Oulun kasarmialueella aina I Maailmansotaan saakka, jolloin venäläinen joukko-osasto otti kasarmit haltuunsa. Vieras kieli ja vieraat tavat vallitsivat alueella aina v 1918 saakka, jolloin kasarmialue vallattiin vapaussodan pyörteissä takaisin. Tässä taistelussa, 3.2.1918 ammuttiin itsenäisen Suomen tykistön ensimmäiset tykinlaukaukset Oulun kasarmialueelle silloisen eversti, sittemmin Suomen kenttätykistön luoja ja kehittäjän, tykistönkenraali Vilho Petter Nenosen johdolla.

Sodan jälkeen sijoitettiin Ouluun elokuussa 1918 Jääkäripataljoona 3 (supistettu 6. Jääkäri-rykmentti), joka sai nimekseen Kajaanin Sissipataljoona ja keväällä 1919 sen nimi muutettiin Pohjanmaan Jääkäripataljoonaksi.

Pataljoona käsitti eskunnan, soittokunnan, 3 jääkärikomppaniaa ja konekiväärikomppanian, jolle alistettiin miinanheittäjäjoukkue. Myöhemmin perustettiin viestiosasto. Alokkaita saapui 150—200 kolme kertaa vuodessa.

Kokouksessa oli painopiste sulkeisjärjestyksessä, ampumakoulutuksessa, avojärjestyksen muodoissa ja taistelukoulutuksessa, joka huipentui kesäisin 2 kuukautta kestäviin leiriharjoituksiin Parolan leirillä. Leirikausi alkoi tavallisesti kesäkuun puolivälissä kestäen elokuun puoliväliin. Ennen leirikauden päättymistä pidettiin leirijoukoilla 3—5 päivää kestävät sotaharjoitukset. V 1928 PJP osallistui armeijan suuriin sotaharjoituksiin Kymenlaaksossa.

Koulutuksen lisäksi suoritti pataljoona erilaisia kokeiluja. Näistä mainittakoon ns Kemijärven retki v 1927, jolloin kokeiltiin kestävyyttä. Ensін matkustettiin junalla Rovaniemelle, josta marssittiin 50 km Kemijärven Hautalaan. Täältä palattiin taistellen paikallisia suojeluskunta- ja rajavartiojoukkoja vastaan Rovaniemelle. Sieltä aloitettiin välittömästi paluumarssi Ouluun päivätaipaleiden vaihdellessa 35—50 km. Marssitapiot olivat erittäin pienet johtuen hyvin suoritusta marssikoulutuksesta.

Talvella 1927 suoritettiin havulaavu- ja havutelttakokeiluja Kiimingissä. Pataljoona majoittui viikoksi rakentamiinsa laavuihin ja teltoihin. Kokeiluja jatkettiin myöhempinä vuosina ja tuloksena olivat varsin käyttökelpoiset majoitustilat.

Porojen käyttöä konekivääriahkioiden vedossa kokeiltiin talvella 1930—31. Pakkasella kokeilut onnistuivat hyvin kun ajajina toimivat tottuneet poromiehet, mutta suojailmalla, jolloin poro on "äksy", eivät kokeilut onnistuneet.

Vapaussodan jälkeisinä levottomina aikoina joutui myös PJP osallistumaan sekä valtakunnan

turvallisuutta suojeleviin että levottomien aines-ten rauhoittamistehtäviin. Niinpä pataljoona sai käskyn keväällä v 1920 lähteä ns Petsamon III retkelle estämään venäläisten (punaisten) tunkeutumisen Petsamoon näiden taistellessa Pohjois-Venäjän valkoisen armeijan kanssa. Kelirikon vuoksi pataljoona ei päässyt Petsamoon saakka, vaan ryhmittyi Ivaloon, Virtaniemeen ja Törmäseen. Kelirikon päätyttyä oli tilanne rauhoittunut ja pataljoona palasi Ouluun.

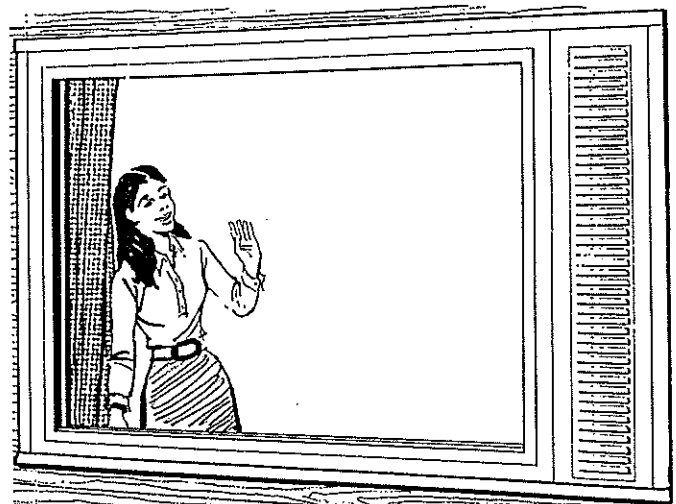
Valtakunnan sisäisten levottomuuksien rauhoittamisista mainittakoon ns "Läskikapina" v 1922 ja Nivalan kapina v 1932. Kummassakaan tapauksessa ei pataljoona joutunut käyttämään asevoimaa.

Pataljoona loi heti alusta pitäen juhlapäivien vietosta perinteellisen tavan. Päivien ohjelma vaihtui seuraavaksi:

— joukkojen katselmus kasarmin kentällä, joskus Mannerheimin puistossa olevan eteläpohjalaisten patsaan kohdalla

— päiväjuhla sotilaskodissa, joka juhla sisälsi tavallisesti musiikkiesityksiä, juhlapuheen ja kahvitarjoilun

— illallistanssiaiset upseeri- ja aliupseerikerholla.

Veitsiluodon ikkunat ovat Lapin mäntyä!

Siksi ne ovat niin kysytyjä! Sillä Lapin mänty on hidaskasvuista ja tiheäsyistä puuta, kaunista ja kestävä. Siitä Veitsiluoto tekee moduulimitoitettuja, yksiosaisia ikkunoita ja tuuletusluukkuja. Niitä yhdistelemällä saatte satoja sovellutuksia.

Rakennus-
puusepänteollisuus
r.y:n yhteisömerkki
takaa laadun

KOLME KUUSTA — LAATUTYÖN MERKKI

VEITSILUOTO OSAKEYHTIÖ

Veitsiluoto, puh. Kemi 3651 vaihde
Myyntivarasto: Rovaniemi, Aittatie 10, puh. 2176

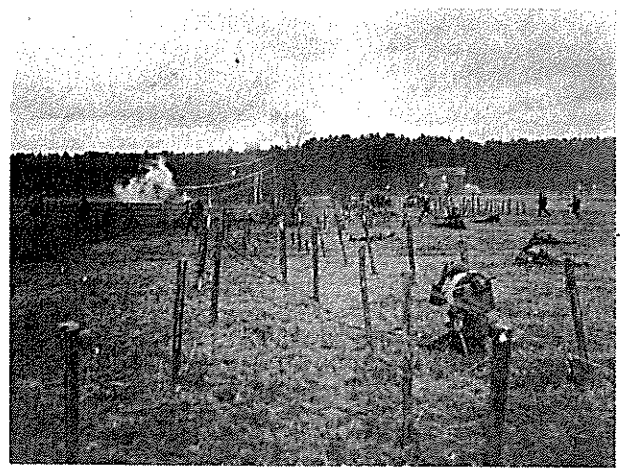
PJP talvileirillä havumajoissa Kuivasjärvellä 1931.
(Sanomalehti Kalevan kuva-arkistosta.)

Armeijan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä määrättiin v 1933 PJP lakkautettavaksi ja pataljoonan varsinainen hajoittaminen suoritettiin v 1934. 25. 4. 1934 luovutettiin pataljoonan lippu juhlallisoin menoin Sotamuseoon. Tilaisuudessa lausui silloinen sotaväen päällikkö kenrm Österman mm: "Vaikka Jääkäriprikaatin ja sen pataljoonien liput siirtyvät nyt Sotamuseoon eivät prikaatin ja sen pataljoonien perinteet silti sammuu". Tämän pitää PJP:n osalta hyvin paikkansa, sillä Pohjan Prikaati on vaalinut sen perinteitä 1. 1. 1957 alkaen.

PJP:n lakkauttamisen jälkeen siirtyi kasarmialue Oulun sotilaspiirin hallintaan ja alueen rakennuksissa sijaitivat Oulun Sotilaspiirin Esikunta ja sen varastot aina v 1939 saakka.

Sotavuosista nykypäivään

Talvi- ja jatkosota koettelivat Oulua varsin ankarasti lukuisten pommitusten muodossa. Pahimmin kärsivät tuomiokirkon ympäristö sekä rautatieaseman lähistöllä olevat Asemakadun ja Kajaaninkadun alueet, joilla alueilla tuhoutui useita kortteleita palopommiin sytyttämissä tu-

PJP:n taistelunäytöksestä Kontinkankaan pelloilla 1930-luvun alussa. (Sanomalehti Kalevan kuva-arkistoa.)

lipaloissa. Ihmishenkiä ei kuitenkaan menetetty kovinkaan paljon ja samoin säästyivät julkiset rakennukset suurimmilta vaurioilta. Sodan jaloista siirtyi oululaisia vapaaehtoisesti jonkun verran kaupungista maaseudulle ja Ruotsiin.

Talvisodan puhjetessa muodostettiin Ouluun suuri perustamiskeskus, joka perusti mm 9. Divisioonan. Kasarmialueelle syntyi sittemmin koulutuskeskus, joka lähetti kouluttamiaan miehiä eri rintamanosille. Jatkosodan aikana Oulusta muodostui Pohjois-Suomen suurin huoltokeskus. Sen laitoksista mainittakoon mm elintarvikevarikko, 32. sotasairaala, junapesula ja erilaatuiset korjaamot. Väli rauhan aikana toimi Oulussa V AK:n esikunta. Armeijakunnan komentajana oli tällöin kenrm Hj Siilasvuo. Jatkosodan puhjetessa V AKE:n nimi muutettiin III AKE:ksi ja se siirrettiin ensin Taivalkoskelle ja sieltä edelleen Suomussalmelle Uhtuan ja Kiestingin suunnan taistelujen johtamista varten.

Oman värinsä Oulun elämään toivat saksalaiset, jotka saapuivat Ouluun syyskuussa 1940 lähteäkseen sieltä vasta neljän vuoden kuluttua vihollisuuksien puhjettua Suomen ja Saksan välillä.

IMATRAN VOIMA OSAKEYHTIÖ BETONI- JA MAALABORATORIO

Ahjotie 4 90 150 Oulu 15

KAINUUN PUUSTA
SELLULOOSAKSI,
PAPERIKSI ja
SAHATAVARAKSI —
KAJA-TUOTTEIKSI.

Kajaani Q

Saksalaiset rakensivat parakkikylän Oulun pohjois-osaan Iskon alueelle. Heidän vahvuutensa pysytteli koko sodan ajan 500—1 000. Mainion kuvauksen tuon ajan tapahtumista Oulussa on antanut kirjailija Paavo Rintala teoksessaan "Pojat", joka on myös filmattu.

Sotien aikana Oulun väkiluku liikkui n 30 000 tienoilla. Uutta verta Oulun ympäristöön tuli evakkojen muodossa, jotka saapuivat pääosin Sortavalan alueelta. Yleensä siirtolaiset sijoitettiin maaseudulle, mutta kauppiat yms hakeutuivat kaupunkiin.

Vuoden 1944 joulukuussa muuttui III AKE:n nimi I.DE:ksi ja esikunta siirtyi samalla Ouluun saman Seurahuoneen rakennukseen, mistä se oli Jatkosodan puhjettua lähtenyt. I.DE johti Pohjois-Suomessa saksalaisia vastaan käydyt taistelut loppuun saakka. Rauhan tultua esikunta jäi Seurahuoneelle. Ajalle oli tunnusomaista tiukka säännöstely, joka löi leimansa ruoka- ja savukeannoksiin sekä vaatetus- ja varusesineiden laatuun ja lukumääräänkin. Epävarmuutta tulevaisuudesta oli lisäämässä monen kohdalla epätietoisuus palveluspaikasta ja yleensä tulevaisuudesta. Vähitellen olot kuitenkin rauhoittuivat ja elämä palasi normaaliin uomiinsa.

Oulun kaupungin lisääntyvä virastotilojen tarve pakotti I.DE:n siirtymään 1947 I.DS:n alueella Hupisaarille sijaitsevaan 3-kerroksiseen tiilirakennukseen. Tässä rakennuksessa toimii esikunta edelleenkin. Nyt sen nimi on Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikunta. I. Divisioonan sairaala oli muuttanut tälle alueelle v 1945, joka siihen asti oli ollut Oulun Vanhan Lääninsairaalan aluetta. Sairaalan rakennukset olivat varsin ränsistyneitä ja vasta 1960-luvun lopulla saatiin peruskorjaukset suoritettua loppuun. Nykyinen SS 1 edustaa nyt erittäin modernia ja korkeatasoista sotilas-sairaalatyyppiä.

Lapin sodan päätyttyä siirtyi Jalkaväkirykmentti 1 Ouluun majoittuen osin kasarmialueelle ja osin saksalaisten rakentamiin parakkeihin. Vuonna 1949 aloitettiin kasarmialueella peruskorjaukset, jotka saatiin päätökseen v 1953, jolloin viimeinenkin pataljoona pääsi muuttamaan

PohPr:n vuosipäivän juhlayleisöä ruokalassa 16. 12. 1971. Edessä keskellä PSSL:n komentaja kenrri M. Sisto ja hänen vieressään PohPr:n komentaja ev E. Eräsaari.

kasarmialueelle puurakennuksiin. JR 1:n nimi oli vuotta aikaisemmin vaihtunut I. Prikaatiksi.

Sodan jälkeen alkanut vilkas Oulun kehittymisen pusersi pian vanhan kasarmialueen asutuksen väliin. Enää eivät riittäneet prikaatille Intiönkankaan, Kontiokankaan ym lähialueiden maastot harjoituksia varten kaupungin kasvaessa ja niin v 1955 aloitettiin Hiukkavaarassa uuden kasarmialueen rakennustyöt. V 1957 prikaatin nimi muutettiin Pohjan Prikaatiksi ja kahta vuotta myöhemmin se muutti uudelle alueelleen, tosin kesken-eräiselle, Hiukkavaaraan. Tätä aluetta on sittemmin jatkuvasti kehitetty ja tänä päivänä prikaati omistaa hyvät kasarmimajoitustilat, suuren ja nykyaikaisen ampumarata-alueen ja ajanmukaiset huoltotilat. Kantahenkilökunnalle on rakennettu oma asuntoalue aivan kasarmialueen tuntumaan.

Prikaatin muutettua pois vanhalta kasarmialueelta sinne sijoittui Pohjanmaan Tykistörykmentti, joka sai esikunnan ja (reservi) aliupseerikoulun Ylämyllyltä, toisen patteriston Riihimäeltä ja toisen Pohjan Prikaatilta. Vanhoja kasarmeja on korjattu aikaa myöten ja koulutuksen tehostamiseksi on rakennettu ajanmukaiset tyk-

KEMIJÄRVELLÄ

- NYKYAIKAINEN TANSSIRAVINTOLA
- COCTAIL-BAARI "YÖPÖLLÖ"
- VIIHTYISAT HOTELLIHUONEET
- TERVETULOA!

Hotelli-Ravintola KOILLISKUNTA

Kemijärvi, Vapaudenkatu 4, puh. 391, Telex 37—249

LIITTO

ON VARMASTI EI-SOSIALISTINEN
OULUSSA ILMESTYVÄ
SANOMALEHTI

Loppuvuodeksi erikoishintaan 35,—

LIITTO

65 vuotta 1971

kikoulutushalli, maastoluokka sekä urheilutalo, jossa on voimistelusalit ja elokuvateatteri. Kuitenkin täytyy todeta, että lähiharjoitusmaastojen puute on haitannut rykmentin koulutusta ja täysipainoiseen harjoitteluun on aina päästy vasta Rovajärven leirialueella.

Rykmentin lisäksi toimivat vanhalla kasarmi-alueella nykyään 1.ErAutoK, 1.ErVK, PohPionK, OulSK, OulVaakmo, OulKmo ja PIM:n raktsto varastoineen. OulSpE toimii kaupungilla sijaitsevassa vanhassa Oulun Talousseuran talossa.

Oulun sanotaan olevan tätä nykyä Suomen suurimman varuskuntakaupungin. Tämä pitää paikkansa ainakin varusmiesten lukumäärän suhteen. Eri aselajien edustamien joukkojen avulla on voitu järjestää lukuisia suurehkoja harjoituksia, joissa tärkeätä yhteistoimintaa on ollut tilaisuus harjoitella.

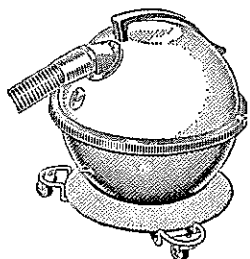
Läänin pääkaupunkina ja Pohjois-Suomen keskuksena on Oulu kohonnut merkittävään asemaan. Sen asukasluku tavoittelee nyt 90 000. Kun kaupungissa sijaitsee yliopisto, on se ollut varsin suosittu mm Kadettikoulusta tulevien upseerien sijoituspaikkana.

Varuskunnan ja kaupungin suhteet ovat vuosien mittaan muodostuneet hyviksi. Sotaväki on jatkuvasti osallistunut erilaatuisten tilaisuuksien kuten näyttelyjen, urheilukilpailujen jne järjestämiseen. Pohjalainen väestö on tunnetusti isänmaallisena ja maanpuolustustahtoisena ottanut varuskunnan joukko-osastot omikseen. Tänäpäin voivat sekä kaupunki että varuskunta olla hyvällä syyllä ylpeitä toisistaan — liittyväthän niiden kohtalot kiinteästi toisiinsa kautta aikojen.

LÄHTEET

- PohPr:n historiikki
- PohmTR:n historiikki
- SS 1:n historiikki
- 1. DE:n historiikki
- Haastattelut

HOOVER
pallomuri
sai pyörät
alleen

Siivoaminen on entistäkin kevyempää.

Nyt Hoover Constellation liikkuu herkästi — minne mielittekkin. Ulottuvuutta lisää venyvä ja taipuisa letku.

Valtuutetuista Hoover-liikkeistä!

Luutnantti Pekka J Heikkilä

Lapin Jääkäripataljoona

Terijoelta Sodankylään

Joutselän taistelun päivänä 11.3. vietetään Sodankylässä Lapin Jääkäripataljoonan 50-vuotisujuhlaa. Terijoella v 1921 perustetun Polkupyöräpataljoona 1:n tie on kulkenut puolivuosisataisen taipaleen aikana eteläisestä Suomesta sotien jälkeen Tornion kautta Vaasaan, jossa pataljoona oli lähes 20 vuotta. Sieltä matka jatkui v 1964 edelleen Lappiin, Sodankylään. Matkan varrella pataljoonan nimi muuttui parikin kertaa. Vuonna 1936 sen nimeksi tuli Jääkäripataljoona 1, joka vuoden 1957 alusta muuttui Pohjanmaan Jääkäripataljoonaksi. Kun pataljoona oli kotiutunut Lappiin, oli paikallaan vuonna 1966 muuttaa sen nimeksi Lapin Jääkäripataljoona. Tämän nimisenä pataljoona tänä päivänä yhä edelleen kantaa niitä kunniakkaita perinteitä, jotka se 50-vuotisen taipaleensa aikana on ansainnut.

Tunnustuksena erinomaisesta kunnostaan sai pataljoona v 1933 oikeuden kiinnittää lipputankonsa kärkeen vapaudenristin nauhoineen. Tällä hetkellä tämä velvoittava kunnia on Lapin Jääkäripataljoonalla ainoana joukko-osastona Salpausselän pohjoispuolella. Sotamarsalkka Mannerheim lahjoitti pataljoonalle sen ansioista talvisodassa kymmenen hopeisilla omistuslaatoilla varustettua konepistoolia, joista kahdeksan on nykyisin kunniapaikoilla Lapin Jääkäripataljoonan komppanioissa.

Siirtyminen maamme pohjoisimmaksi varuskunnaksi

Sodankylän varuskunnan rakentaminen alkoi työllisyystyönä v 1958. Uusi alue, joka sijaitsee Sodankylän kirkonkylästä kolme kilometriä luoteeseen Jeesiön ratsutien varrella, oli saatu vuoteen 1964 mennessä sellaiseen kuntoon, että pataljoonan muutto uuteen sijoituspaikkaan Vaasasta voitiin toteuttaa heinä—elokuun vaihteessa samana vuonna. Muuton jälkeen on alueelle rakennettu vielä paljon tarpeellisia tiloja palvelemaan koulutusta ja huollon järjestelyjä. Rakennustyöt jatkuvat alueella vieläkin, tosin huomattavasti hiljentyneinä.

Lapin luontoa keväturingossa. Etualalla sissejä siirtymässä tukialueelle. (SA-kuva)

Sodankylän varuskunnan varsinainen kasarmi- ja harjoitusalue on noin 3000 hehtaarin laajuinen tarjoten hyvät harjoitus- ja ampuma-alueet kasarmien välittömässä ympäristössä. Aluetta laajentaa lisäksi noin 6000 hehtaarilla pataljoonan käyttöön Kyljäjärveltä luovutettu taisteluampuma-alue, joka Metsähallituksen maiden välityksellä liittyy itse kasarmialueeseen ja on vain 10 kilometrin päässä kasarmeista.

Alue on rakennettu varsinaisen kasarmialueen osalta väljästi. Asemakaavan on suunnitellut arkkitehti P Viljanen. Alue on rakennettu niin, että siitä on erotettavissa kolme erillistä kokonaisuutta: kantahenkilökunnan asuntoalue, kasarmirakennusten muodostama alue ja varasto- ja huoltolaitosten alue. Kokonaisuutena alue on osoittautunut suunnittelultaan onnistuneeksi.

Lapin Jääkäripataljoona tänään

Pataljoonan riveihin astuvien alokkaiden pääosa tulee Lapin ja Oulun lääneistä. Heidät koulutetaan kolmessa jääkärikomppaniassa (joista yksi on sissikomppania), kranaatinheitin-, panssarintorjunta- ja esikuntakomppaniassa. Peruskoulutuskauden jälkeen osa jääkäreistä siirretään oppilaisiksi pataljoonan omaan reservialiupseerikouluun. Pioneeri-, viesti- ja ilmatorjuntamiehet sekä eräiden erikoisalojen aliupseereiksi koulutettavat siirretään oppilaisiksi muihin joukko-osastoihin ja kouluihin.

Lapin Jääkäripataljoona eroaa paitsi verraten suuren vahvuutensa, myös koulutuksensa osalta muista jääkäripataljoonista. Täällä annetaan sissikoulutusta enemmän kuin puolustuslaitoksessa muualla. Sen ohella, että kaikille varusmiehille annetaan sissikoulutusta, se on pääopetuskohteenä 3.Jääkärikomppaniassa. Sissiradiomiehet koulutetaan esikuntakomppaniassa. Jalkaväen ilmatorjuntakoulutusta annetaan kranaatinheitinkomppaniassa ja pioneerikoulutusta panssarintorjuntakomppaniassa. Kukin saapumiserä osallistuu li-

LEIJONAMUOTI ON HUIPULLA

2-nappinen takki on entistä avonaisempi
korostettu olkapäälinja
leveät kauluskäänteet
kangaskuoseissa uusi pirteä kuviointi

RINNAKKAISKOKOJA
MYÖS MITTAPUKUJA

KAUTTA MAAN

SOKOS

YHTYNEET PUKUTEHTAAT OY - Tampere

Sotaharjoitustarkastus.

säksi harjoitukseen, jossa harjoitellaan taistelua Lapin maastoon olennaisesti kuuluvalla tunturi-alueella.

Lapin Jääkäripataljoona on tullut tutuksi maakunnan väelle useissa harjoituksissa, joita on pidetty eri puolilla Lapin lääniä, valatilaisuuksissa ja maakuntamarsseilla, jotka ovat suuntautuneet Sodankylästä länteen, pohjoiseen ja itään ja ensi kesänä todennäköisesti etelään.

Lapin olosuhteet asettavat omat vaatimuksensa paitsi koulutukselle, myöskin varusteille ja kalustolle. Pystyäkseen täyttämään velvoituksensa Lapin Jääkäripataljoonan on kyettävä toimimaan tehokkaasti vuodenaajoista ja sääoloista riippumatta. Taistelukoulutus toteutetaan yli 40 asteen pakkasessakin. Pakkasrajaa ei harjoituksissa tunneta. Talvisaikaan on koulutus lähes jatkuvaa pimeäkoulutusta kaamoksen hämärässä ja kesällä on totuttauduttava kuukausien mittaiseen päivään.

Erikoisolot on pyritty ottamaan huomioon varusmiehille jaettava varustuksessa niin, että kaikille jaetaan hiihtohuopasaappaat, turkisliivit ja pitempiin harjoituksiin makuupussit. Maas-

Yleisnäkymä vesitornista LapJP:n kasarmi-alueelle.

tokuorma-autot, Bandvagn-tela-ajoneuvot ja moottorikelkat parantavat merkittävästi pataljoonan liikkuvuutta maastossa.

Pataljoonan upseeriston ja alipuseeriston keski-ikä on verraten alhainen, noin 30 vuotta. Siirtopakon alainen kantahenkilökunta on kokonaisuudessaan vapaaehtoisesti pataljoonan riveihin siirtynyttä. Harrastuksista ovat etusijalla, kuten säästys ja kalastus, joiden merkeissä Lapin erämaat ovat tulleet tutuiksi ja kunto on pysynyt korkealla. Varuskunnan "Siilashalli" ajanmukaisine voimistelusalaisineen ja uimahalleineen tarjoaa hyvät mahdollisuudet kunnon ylläpitoon ja virkistykseen.

Lähes koko henkilökunta asuu kasarmialueella puolustuslaitoksen rakennuksissa. Vanhimmatkin kerrostaloasunnot ovat verraten nykyaikaisia. Näiden lisäksi on alueella rivitaloasuntoja. Vuoden 1970 keväällä valmistunut kerhorakennus on antanut syyksien entistä vireämmälle kanssakäymiselle ja asianmukaiset puitteet edustus-, juhla- ja kokoustoiminnalle.

OIKAISUJA

Kylkiraudassa 4/1970 on MeriSK:n 40-vuotisjuhlaa selostavassa kirjoituksessa merkitty kaatuneiden (195) prosenttimääräksi 2,7. Ko luku on virheellinen. Sen tulee olla 7,4 % osoittaen kaatuneitten määrää prosentteina koulussa sotia ennen ja sotien aikana olleiden oppilaiden määrästä (2638).

Edelleen on syntymäpäiväluetteloon päässyt pari virheilmoitusta mukaan:

- maj K P Kaasinen, synt 9. 3., kurssi on 25. kurssi
- maj E U Enervi, synt 25. 10., kotipaikka on Helsinki

Pataljoona — osa Sodankylää

Jo suunniteltaessa Pohjanmaan Jääkäripataljoonan siirtoa Lappiin ilmeni Sodankylän halukkuus varuskunnan saamiseen. Pitäjän asukkaiden suhtautuminen joukko-osastoon on ollut alusta alkaen myönteistä ja rehtiä. Pataljoonan vaikutus kunnan elämään on varsin tuntuva monilla aloilla.

Rakennustöiden lisäksi työskentelee varuskunnassa noin sata siviilityöntekijää. Varuskunta on välillisesti vaikuttanut kunnan verotuloihin viime vuosina noin kymmenellä prosentilla ja sen vuosittain käyttämäksi rahamääräksi on laskettu noin kymmenen miljoonaa markkaa, josta suurin osa jää paikkakunnalle.

Pataljoonan tulo Sodankylään edesauttoi myös kunnan sairaalakysymyksen suotuisaa ratkaisua. Varuskunnan ja kunnan yhteissairaalassa on kummallakin "osakkaalla" 45 potilaspaikkaa.

Pataljoonan henkilökunta on sopeutunut hyvin Sodankylään. Sen monipuolinen osanotto seurojen ja järjestöjen sekä kunnallisten elimien toimintaan tukee merkittäväällä tavalla yhteistä maanpuolustusasiaa.

Kirjallisuutta

Gummerus

PARTISAANIT, Willi Heinrich (In stolzer Trauer) 303 siv, kertoo joulusta 1944 Slovakiassa. Saksalaiset ovat vetäytymässä länteen venäläisten edessä ja tilannetta ei mitenkään paranna se, että rintamasta vastuussa olevan divisioonan komentaja joutuu partisaanien vangiksi. Tässä tarinan alkusoitto ja sen jälkeen alkaa yleinen kaaos.

Kirja kuvailee tätä kaoottista tilannetta vuoroin saksalaisten johdon, sen yksityisten jäsenten ja partisaanien osalta ja lukijan on vaikea pysyä tilanteen tasalla ilman laadittua henkilörekisteriä. Tapaukset, vaikka ne tapahtuvatkin melko suppealla alueella, menevät pakostakin jonkun verran sekaisin, kun kirjaan ei ole liitetty edes piirrosta tapahtuma-alueelta. Toisaalta piirroksen ja sen mittasuhteitten puuttuminen lieventää kirjan henkilöhahmojen liikesuorituksia eikä tuo niitä niin hurjina esiin kuin ne sanoin kerrottuna ovat. Kirjaa ei voi pitää varsinaisena sotakirjana, vaikka se sodasta kertoo. Pikemmin se on kirja olosuhteista, joissa "lähes kaikilla menee lähes kaikki pieleen".

KOHTI MURMANSKIA, Antero Vuorio, 218 siv, kertoo Er.Os.P:n "retkestä" Jatkosodan alkukesällä Raja-Joosepista itään suuntana Murmansk. Kirja perustunee todellisiin tapahtumiin ja henkilönimiäkin on muunneltu vain sen verran, ettei asianomaisia — ei ainakaan kaikkia — heti tunnista. Kirjan erikoisuutena on vielä joko todelliset tai kuvitellut "vastapuolen kommentit" tapahtumista. Kirjan teksti on sujuvaa, juoni pysyy kertojansa käsissä, ja kun tekstissä ei viljellä "nykysanontoja" kuin parissa kohdin, on kirja mielenkiintoista luettavaa. Taistelukuvaukset ovat aidon tuntuisia ja eri henkilöitä koskeva kuvaus tuo a.o:n luonteen, kyvyt ja kelpoisuuden hyvin esiin. Tämä ei vähiten koske osaston komentajaa ja hänen haavoituttuaan hänen sijaistaan.

Mitään syvällisempää "taktiikan opetusta" ei tämäkään kirja kerro, mutta asioista kiinnostuneelle se tarjoaa mielenkiintoisen lukuhetken.

ARMEIJA PIIKKILANKOJEN TAKANA, Mauri Sariola, 245 siv. Kirja on kertomus niistä sankareista, joilta sankaruus on tahdottu useimmiten kiistää ja joista puhumistakin on vältetty — sotavangeista. Kuten kirjan esitteessä sanotaan ei Sariola ole laatinut tätä tavanomaiseen tapaan — itse tapahtumia kertoen, vaan tässä on kerronta jätetty sotavangeille itselleen tai ainakin tapahtumat on kirjattu heidän nimiinsä. Kirja jakaantuu kahteen osaan, joista ensimmäinen kuvaa Sotavangit ry:n phj:n K Rundqvistin taipaletta ensin niihin vaiheisiin asti, missä hän joutui vangiksi, sitten vankeusaikaa ja vihdoin kotiintuloa. Toinen osa on jaettu sitten yhdeksän muun sotavangin kohtalon kuvaamiselle mukaan luettuna myös

VÄHITTÄISKAUPPIAIDEN

KESKO

30

EDUKSENNE K-KAUPASTA

eräs kohtalonkuvaus, mikä sattui suomalaisen kivääriryhmän kohdalle saksalaisessa sotavankeudessa.

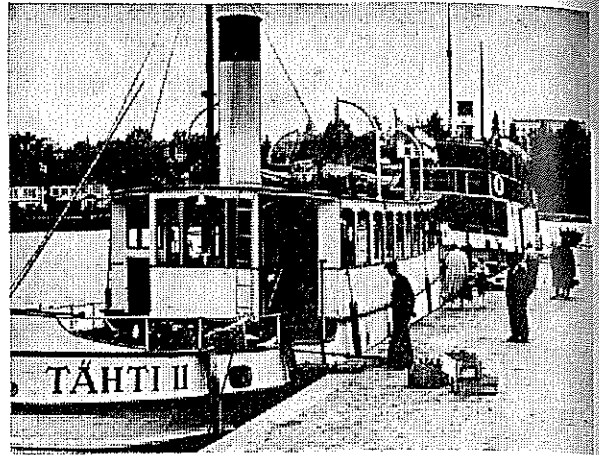
Kuten aiemmin todettiin on tältä tapahtuma-alalta hyvin vähän julkisuuteen saatettua tietoa. On hyvä, että lukijoille tarjotaan tässä ainakin eräs kuva, joka — koska se on tehty järjestäytyneitten entisten sotavankien myötävaikutuksella — pyrkii ilmeisesti antamaan totuudenmukaisen kuvan sotavangin asemasta ja niistä oloista, joihin maataan kunnialla puolustanut sotilas voi joutua. Kirja on sisällöltään mielenkiintoinen ja siihen kannattaa tutustua, mikäli tuntee kiinnostusta myös ”mitalin toiseen puoleen”.

Merisotakoulu on julkaissut koulun 40-vuotisjuhla-lisuuksiin liittyvänä kirjan ”Merisotakoulu 1930—1970”. Kirjassa kerrotaan nykyisen MeriSK:n ja sitä edeltäneiden meripuolustuksen sotakoulujen toiminnasta kuluneiden vuosikymmenien aikana sekä kuvataan seikkaperäisesti koulun eri opetuskohteiden toimintaa sodan jälkeen.

Kirjaan on — paitsi edellämainittua toimintaa selvittelevää tietoa — mahdutettu myös luettelot opettajista sekä 8301 nimeä käsittävä oppilasluettelo kadetti-, reserviupseeri- ja kanta-aliupseerikurssin suorittaneista.

Kirjaa saa tilata julkaisukustannukset peittäväan hintaan mk 22,— Merisotakoulun perinneyhdistykseltä, MeriSK, HELSINKI 19 joko pankkisiirtoa käyttäen tai puhelimitse 90/12581/325.

A A S

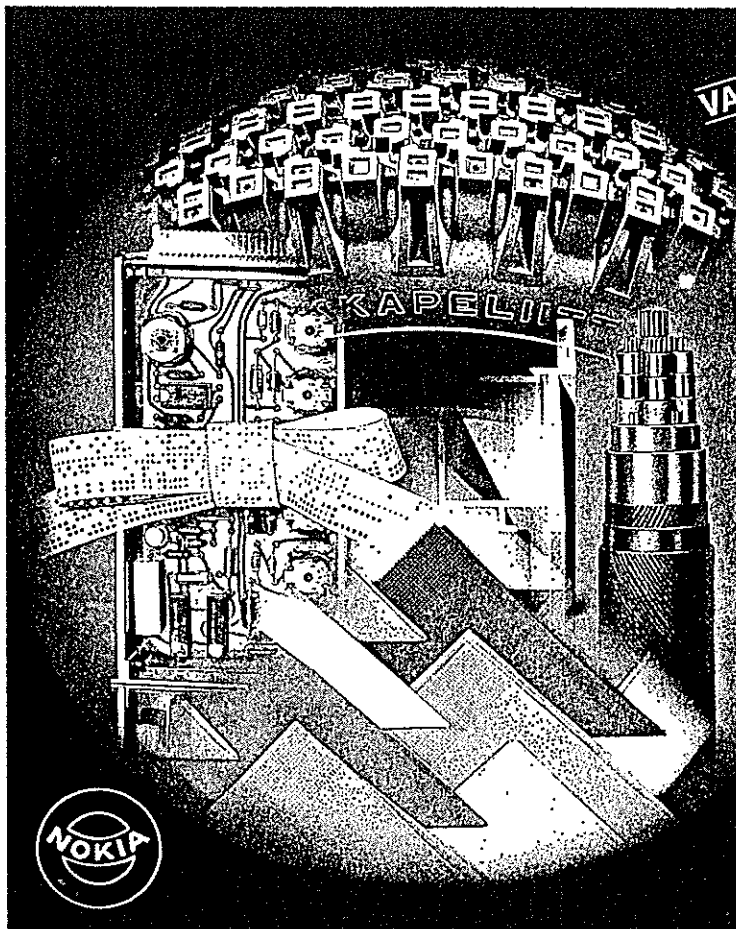
Posti on joka paikassa

Joka niemessä ja notkossa on posti. Ja siellä missä on posti, on myös Postipankki. Postipankista voi nostaa Leijonakantisella rahaa niin Suomen kuin pohjoismaiden posteista, näyttämällä vain henkilötodistuksen.

Siksi Leijonakantinen onkin niin erinomainen loma- ja matkatili.

Hyvää kesämatkaa!

POSTIPANKKI

VALMISTANUT

NOKIA

Kansainväliset mitat täyttävä suomalainen yhtiö.

Puunjalostus on erikoistunut valkaisu- ja kappaleiden MG-sulfiittipaperin, kreppipaperin, paperijalosteiden, valkaisu- ja kappaleiden sulfiittiluloosan, puuhiokkeen sekä sähkö- ja höyryvoiman tuotantoon.

Kumitehdas tuottaa kumijalkineita, renkaita ja teknillisiä kumituotteita.

Kaapelitehtaalla on laaja tuotanto-ohjelma voima- ja tietoliikennekaapeleita, asennusjohtoja ja erikoiskaapeleita, dynamolankoja, voimakondensaattoreita, kaapelialan koneita, kevytmetallituotteita sekä muovi- ja metalliputkia.

Elektronikka valmistaa tietoliikennelaitteita ja teollisuuden ohjaus- ja valvontajärjestelmiä sekä toimii tietokoneiden maahantuojana ja suorittaa laskentapalvelua.

OSY NOKIA AB

Helsinki 10, Puhelin 90-10 711 Postilokero 10226

RAVISTELUA

Olipahan mittavat juhlat

kun Kadettikunta siirtyi toiselle puolivuosisadalle. Näin tavallisen rivimiehen mielestä järjestäjät olivat todellakin onnistuneet tehtävässään. Olisi ollut nähtävää ja kuuluttavaa televisiolle ja radiollekin, varsinkin Yliopiston juhlasalissa pidetyssä pääjuhlassa. Lämminhenkistä, kiihкотonta ja arvokasta yhdessäoloa yhteisen veljesaatteen ja isänmaallisuuden parissa. Täytyy vain tyytyä jälkikäteen pohtimaan, olisikohan tilaisuus ollut näitten tiedotusvälineitten osalta huomion kohteena, jos se olisi pidetty Vanhalla ja kutsuvieraina olisivat olleet esimerkiksi viime aikojen "samarialaiset", suuret maailmankansalaiset — aseistakieltäytyjät.

Taitaa kuitenkin olla näin mukavampaa molemmin puolin. On niin kovin vähän yhteistä.

Kadettitoveruus ja aatteellisuus ei ole kuitenkaan vain juhlapäiviä varten,

vaan ne meidän tulisi omaksua myös jokapäiväisessä elämässämme. Niin ylempien kuin alempienkin, niin vanhojen kuin nuortenkin. Erityisesti palveluksessa olevien on tämä muistettava. On tahoja, jotka niin kovin mielellään näkisivät haajuksen valtaavan upseerikunnan. Meidän on syytä muistaa, että palkkahaitari luutnantista kenraaliin on pitkä. Materiaalisten etujen

erilaisuuden synnyttämät ristiriidat saattavat iskeä syviäkin kiiloja riveihimme, ellei yhdistävää siltaa ole. Tällaisen sillan voivat muodostaa yhteiset aatteelliset päämäärät, kunhan ne vain saadaan selkeneeseen jokaiselle kadettiupseerille.

Vastuu kuuluu ennenkaikkea vanhemmille upseereille,

mutta ei sellaisena kuin me aikoinaan näimme "simpun" ja "herran vanhemman" suhteen. Etenkin, kun tämä suhde pyrittiin luvattoman usein viemään mukana kadettiajan jälkeisiinkin palveluspaikkoihin. Tällainen ei enää nykyisin, ainakaan pidemmän päälle, vetele. Samaa asetoveruutta, joka useimmille kadettiupseereille tuli itsestään selväksi sodan ankarassa koulussa, tarvitaan myös rauhan ajan palveluksessa. Ei vain luutnantit luutnanttien kesken, kapteenit kapteenien kesken jne, vaan upseerit upseerien kesken. Entä arvovalta? Tähän voidaan lyhyesti vastata. Pelkkä esimiehen muodollinen arvovalta ei riitä pitämään hänen alaisiaan upseereita voimakkaassa aatteellisessa rintamassa ulkoapäin tulevia hyökkäyksiä vastaan. Tarvitaan voimakasta "me" henkeä, jonka piiriin tulee kuulua kaikenasteisten esimiesten. Johtamiseen tarvittava arvovalta muodostuu esimiehen henkilökohtaisista taidoista ja ominaisuuksista lisätynä usein iän kartuttamalla kokemuksella. Ellei esimies tällaista arvovaltaa onnistu hankkimaan, muodostaa hän itse ensimmäisen heikon lenkin yhteisessä rintamassa. Hänen alaisessaan upseerikunnassa piilee tyytymättömyyden ja katkeruuden siemen, joka ulkopuolisesta yllytyksestä saat-

taa versoa hyvinkin voimakasta eripuraisuutta. Tämä eripuraisuus on tervetullut tuki maanpuolustusta luhistaville piireille.

Meille on itsenäisyytemme pisimmän rauhanjakson aikana kasvanut nuori, pätevä upseeripolvi,

joka kriittisesti ja valppaasti seuraava ympärillään tapahtuvaa kehitystä. Tämä upseeripolvi vastaa nuorten varusmiesten välittömästä koulutuksesta ja se ensimmäisenä kokee joukkueen johtajina, yksikön päällikköinä ja jopa joukkoyksikön komentajina ne hyökkäykset, jotka ulkoapäin suunnataan puolustusvoimiamme vastaan. Se tarvitsee vanhempien upseerien vaikutusvaltaa. Ei itseään vastaan, vaan oman toimintansa tueksi. Tässä eräs mahdollisuus kadettihengen osoittamiseen.

Kadettitoveruutta ei sitä vastoin osoita

se, että emme edes virkapuvussa liikkuessamme tervehdi toisiamme, jos nyt halutaan mainita eräs pieni yksityiskohta. Tuntuu oudolta, kun kaksi upseeria saapastelee vastakkain koettaen sivuuttaa toisensa mahdollisimman huomaamattomasti, katse kaukaisuuteen suunnattuna. Myöskin kadetit, tulevat upseerit, tuntuvat tämän tavan estottomasti omaksuneen. Eiköhän olisi syytä sopia, että tervehdimme toisiamme edelleenkin. Ei ohjesäännön pakosta, joka ei tervehtimistä myöskään kiellä kuin harvoissa tapauksissa, vaan yleisen kohteliaisuuden ja kadettitoveruuden takia. Olisihan sekin merkki yhteenkuuluvuudesta. Mutta muistakaamme myös vastata toistemme tervehdykseen. On tahditonta odottaa kunnioitusta ja lojaalia suhtautumista toisilta, ellei itse sitä osoita esimerkiksi vastamalla alaistensa tervehdykseen, jota jo ohjesääntökin edellyttää. Tämä on eräs tapa rakentaa siltoja.

RAVISTAJA

P.S. Kevään mietelauseeksi sopisi ehkä Platonin ajatelmä: "Elleivät hyvät taistele, voittavat huonot".

OY LÄNSI-SAVO

Mikkeli Maaherrank. 20, Puh. 12025

Kirjapaino Offsetpaino Sitomo

Sanomalehti Länsi-Savo

Pääsihteerin palsta

Vuosikokous

Kadettikunta ry:n 50. juhla vuosikokous pidetään lauantaina 27. 3. 1971 Oulussa. Vuosikokouspäivän ohjelma Oulun kasarmin alueella on seuraava:

- klo 08.30—09.30 Aamukahvi
Sotilaskoti
- „ 08.00—12.00 Valtakirjojen tarkistus
Sotilaskoti
- „ 09.30—11.00 Valtuuskunnan kokous
Maastoluokka
- „ 11.00—11.30 Kunniakäynti sankarihaudalla
(kokoontuminen hautausmaan
kappelin luona klo 11.00).
- „ 13.00 Juhlavuosi kokouksen
avajaisjuhla
Elokuvasali
Kahvitarjoilu
Aliupseerikerho
- „ 15.00 Varsinainen vuosikokous
Elokuvasali
- „ 20.00—01.00 Illallistanssiaiset
Upseerikerho

Varsinaisessa vuosikokouksessa käsitellään sääntöjen 12. §:ssä mainittujen asioiden lisäksi

— uudet säännöt sen mukaisina kuin ne ensi kerran hyväksyttiin Kadettikunnan ylimääräisessä kokouksessa 11. 12. 1970,

— ehdotukset Säkylän ja Valkealan piirien perustamiseksi ja Korian piirin lakkauttamiseksi sekä
— kaikkien piirien toimintamuoto tulevana toimintavuonna.

Lisäksi on varsinaisen vuosikokouksen ohjelmassa maanpuolustusaatteelliseen toimintaan liittyvä paneelikeskustelu.

Pukuna päivätillaisuuksissa on vierailupuku ja illallistanssiaisissa juhla-asu tai tumma puku. — Varsinaisen vuosikokouksen ajaksi on rouville järjestetty omaa ohjelmaa.

Kadettikunnan hallitus toivoo, että mahdollisimman moni jäsen piirien virallisten edustajain lisäksi voisi puolisoineen osallistua juhla vuosikokoukseen. Erityisesti pohjoisten piirien jäsenten runsaslukuista osallistumista toivotaan! Jo ennen tämän lehden ilmestymistä on piireille lähetetyssä kietokirjeessä selvitetty lähemmin mm piirien virallisten edustajain matkojen korvaamista yms asioita. Hotellivarauksissa antaa Kadettikunnan toimisto tarvittaessa apuaan. Tärkeätä on, että jokaisesta piiristä on vähintään yksi jäsenen valtuuttama edustaja paikalla, mieluummin useita!

Muita tiedotuksia

1. Matrikkeli ”Kadettiupseerit 1920—1970” valmistui määräaikana eli 50-vuotisjuhlaiksi 27. 1. 1971 ja

sen jakelu ennakkotilaaajille alkoi 1. 2. 1971. Ennakkotilausaika päättyi kuitenkin jo viime vuodenvaihteessa, joten kirjan hinta on nyt kaikille mk 50,— + postikulut. Silti se on halpa hinta 1200-sivuisesta teoksesta! Sitä saa ostaa suoraan tai jälkivaatimuksella Kadettikunnan toimistosta (Fredrikink 16 A 12, HKI 12, puh 665 739). Viitataan erilliseen ilmoitukseen tässä lehdessä.

2. Valitettavasti on syytä epäillä erään 50-vuotispäivän iltajuhlissa kuvatiloituksia vastaanottaneen valokuvaajan toimituksia. Siksi pyydetään jokaista iltajuhlissa kuvia tilannutta jäsentä, joka ei ole saanut maksamia kuvia, ilmoittamaan asiasta kunnan toimistoon samalla mainiten mistä tilaisuudesta ko kuva oli. Ellei Kadettikunnan toimisto pysty toimitamaan toista ko tilaisuudesta otettua kuvaa tilalle, se tulee korvaamaan ao:n kärsimän tappion, jos hän sitä haluaa.

3. Kadettikunnan pienoisviirejä (à mk 15,—/jäsen) sekä Kadettikoulun 50-vuotisjuhla julkaisuja (à mk 6,—) on edelleen saatavissa Kadettikunnan toimistosta joko suoraan tai postitse jälkivaatimuksella.

**Edustamme
edullisia englantilaisia**

BRITISH

LEYLAND

MORRIS

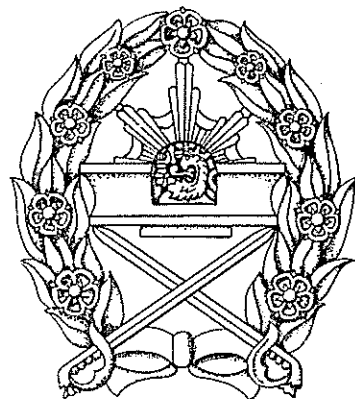
TRIUMPH

ROVER

henkilö- ja pakettiautoja

Oy Suomen Autoteollisuus Ab

Oulu, Teollisuustalo
Limingantulli
puh 24 122

55. kurssin ja 40. merikadettikurssin Herrat Oppilaat

KADETTIKUNTA, jonka toiminnan perimmäisenä tarkoituksena on

- yhdistää jäsenensä voimakkaan isänmaanrakkauden elähdyttämäksi ja kadettiperinteitä ylläpitäväksi toveripiiriksi,
- herättää ja kehittää yhteenkuuluvuutta, toveruutta ja suomalaista upseerihenkeä koko maamme upseeriston keskuudessa.
- saattaa jäsenistönsä tuntemaan vastuunsa maanpuolustushengen kehittämisessä koko kansan keskuudessa sekä
- pyrkii aktiivisesti ohjaamaan maanpuolustuksellisen ajattelun perustekijöiksi vaikuttavaa yleistä mielihoidetta

haluaa onnitella Teitä virkatutkintonne suorituksen johdosta sekä toivottaa Teidät mukaan riveihinsä osallistumaan siihen kauaskantoiseen kasvattajan ja johtajan vaativaan tehtävään, jota Teitä vanhemmat upseeripolvet ovat tähän mennessä vastuunalaisina hoitaneet.

Kadettikurssien kuulumisia

Kuvassa eturivissä vasemmalta: Mirja Sarisalmi, Sinikka Candelin, Eine Bagge, Lauha Korhonen, Irma Airola, Gerda Vallas, Raija Castren, Annikki Hevonoja, Terttu Autio, Rauni Jussila, Ritva Karlsson, Elina Pohjanpalo.

Kuvassa takarivissä vasemmalta: Hannu Pohjanpalo, Keijo Candelin, Aulis Korhonen, Aulikki Lohi, Oiva Bagge, Kalevi Vallas, Esko Hevonoja, Matti Castrén, Eero Lohi, Asko Airola, Jussi Autio, Jari Jussila, Dick Karlsson.

33. Kadettikurssi 20-vuotias

Kadettikurssi 33 vietti upseereiksinimityksensä 20-vuotisjuhlaa Luonetjärvellä 14.—15. 11. 1970.

Juhlatilaisuus alkoi kunniakäynnillä lentäjäsankareitten muistomerkillä, jolloin Oiva Bagge puhui. Kurssimme on suorittanut raskaan veron ovathan sen lentokadeteista saaneet lento-onnettomuuksissa surmansa Matti Vahe, Allan Pehrman ja Veijo Sarisalmi, lisäksi on Dick Karlsson saanut elinikäisen vaikean vamman.

Kunniaosoitustilaisuudesta siirtyivät daamit isäntäväen kotiin nauttimaan Gerda Vallaksen kahvipöydän antimia herrojen siirtyessä Kalevi Vallaksen johdolla saunomaan varuskunnan uuden upseerikerhon tiloihin.

Illallisen aikana pidettiin lukuisia puheita ja kurssin kvartetti Jari Jussilan johdolla lauloi. Illan kokohdaksi muodostui estyneenä olleen kurssimme johtajan, eversti Pentti Multasen tervehdyskirjeen lukeminen. Tanssiaisten ja hilpeän seurustelun merkeissä jatkui juhla aamutunneille saakka.

Sunnuntai-aamun sillilounaan yhteydessä oli kadettiväapelimme Eero Lohen johtama kurssikokous, jossa valittiin toimihenkilöt ja viitotettiin toiminnan suuntaviivat alkavalle 5-vuotiskaudelle.

Vielä oli ohjelmassa ennen kotimatkaa tutustuminen Keskussääsaman luotausosastoon, jossa saatiin nähdä miten yöilmakehän säätökijät määritetään.

Kadetti 3204

Kenraaliluutnantiksi

Ilmari Lennart Johannes
Leppälä
1. 11. 1970
19. kurssi

Mikko Johannes Sisto
9. 1. 1971
20. kurssi

Ville-Poju Somerkari
9. 1. 1971
19. kurssi

Kenraalimajuriksi

Väinö Salmela
1. 11. 1970
22. kurssi

Olavi Aleksander Kaakinen
6. 12. 1970
23. kurssi

Unto Oskar Mielonen
9. 1. 1971
19. kurssi

Ev Suorsa, Veikko Ilmari
Kenrl Korhonen, Antti Olavi

Komkapt Virkki, Toivo Ilmari

Ev Rauhaniemi, Sulo Veikko Reino

Ev Bäckman, Osvald Rafael

Evl Vartiainen, Lauri Ilmari

16. KURSSI

myönnetty ero
myönnetty ero

11. 5. 1971
9. 1. 1971

9. Me-KURSSI

ylennetty komentajaksi reservissä

6. 12. 1970

5. Rt-KURSSI

myönnetty ero

30. 5. 1971

18. KURSSI

myönnetty ero

4. 7. 1971

22. KURSSI

myönnetty ero

8. 1. 1971

		12. Me-KURSSI	
Evl	Herttua, Eino Matias	myönnetty ero	15. 1. 1971
Evl	Kiviranta, Torsti Oiva	myönnetty ero	17. 12. 1970
Komkapt	Syrjänen, Mauno Olavi	ylennetty komentajaksi	6. 12. 1970
		23. KURSSI	
Evl	Savanti, Alpo Ilmari	myönnetty ero	8. 2. 1971
		13. Me-KURSSI	
Kom	Komulainen, Veli Arvo Olavi	myönnetty ero	4. 1. 1971
		24. KURSSI	
Evl	Holma, Ilkka Heikki	ylennetty everstiksi	9. 1. 1971
Ev	Kaasinen, Unto Ahti	myönnetty ero	7. 1. 1971
		25. KURSSI	
Evl	Alajoki, Matti	myönnetty ero	5. 3. 1971
Evl	Kannas, Kauko Kalervo	myönnetty ero	5. 3. 1971
Evl	Koponen, Mauri Pietari	myönnetty ero	27. 11. 1970
		26. KURSSI	
Evl	Aarrevuo, Toivo Kaarle	ylennetty everstiksi	26. 2. 1971
Evl	Anttila, Henrik Ilmari	ylennetty everstiksi	13. 11. 1970
Evl	Herkamaa, Taisto Heikki	myönnetty ero	7. 1. 1971
Maj	Ikonen, Aimo Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1970
Evl	Pajula, Jukka Jalmari	ylennetty everstiksi	9. 1. 1971
Kapt	Saarelainen, Erkki Ilmari	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
		ja myönnetty ero	5. 3. 1971
Evl	Sihvo, Aarno Antero	ylennetty everstiksi	26. 2. 1971
Evl	Tuominen, Tauno Frithiof	ylennetty everstiksi	9. 1. 1971
Maj	Voittis, Niilo Uuno	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
		27. KURSSI	
Maj	Helenius, Bertel Georg Verner	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1970
Evl	Juurikko, Joonas Samuel	myönnetty ero	5. 1. 1971
Maj	Rainela, Eero Aulis	ylennetty everstiluutnantiksi	6. 12. 1970
Evl	Uotila, Väinö Albert	ylennetty everstiksi	9. 1. 1971
		17. Me-KURSSI	
Komkapt	Pohjannoro, Esko Ilmari	ylennetty komentajaksi	6. 12. 1970
		18. Me-KURSSI	
Evl	Lappinen, Veikko Juho Kalervo	myönnetty ero	10. 1. 1971
		19. Me-KURSSI	
Komkapt	Hytti, Yrjö Allan	ylennetty komentajaksi	5. 3. 1971
Komkapt	Veltheim, Antonio	myönnetty ero	7. 12. 1970
		28. KURSSI	
Maj	Hendunen, Lauri Juhani	ylennetty everstiluutnantiksi	13. 11. 1970
Kapt	Karusto, Aarno Juhani	ylennetty majuriksi	13. 11. 1970
Maj	Kiira, Heikki Iiska Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi	13. 11. 1970
Maj	Reinikainen, Erkki Paavo	myönnetty ero	6. 12. 1970
Maj	Salmi, Aarre Veikko Johannes	myönnetty ero	13. 4. 1971
		29. KURSSI	
Maj	Rautonen, Maunu Veikko	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
		31. KURSSI	
Maj	Heimo, Paavo Kalervo	ylennetty everstiluutnantiksi	13. 11. 1970
		32. KURSSI	
Maj	Poutanen, Kyösti Seppo Juhani	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
Maj	Rautsuo, Pentti Kustaa	ylennetty everstiluutnantiksi	23. 12. 1970
		33. KURSSI	
Maj	Airola, Aimo Antero	ylennetty everstiluutnantiksi	13. 11. 1970
Maj	Hevonoja, Esko Eelis	ylennetty everstiluutnantiksi	23. 12. 1970
Maj	Meriläinen, Antti Vihtori	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
Maj	Pohjanpalo, Hannu Antti Ilmari	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
Maj	Vallas, Veikko Kalle Kalevi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
		34. KURSSI	
Maj	Kohonen, Niilo Kalevi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
Maj	Lintunen, Jouko Kalevi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
Maj	Seppälä, Helge Emil	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971

		23. Me-KURSSI	
Evl	Lappalainen, Matti Uolevi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
		35. KURSSI	
Maj	Kankaanpää, Raimo Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
Maj	Sainio, Eino	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 3. 1971
		24. Me-KURSSI	
Insmaj	Lehtonen, Lauri Pekka	ylennetty insinöörieverstiluutnantiksi	6. 12. 1970
		37. KURSSI	
Evl	Hietamies, Keijo Veikko Helmer	ylennetty everstiksi	26. 2. 1971
Kapt	Puumalainen, Eero Matti Juhani	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
		25. Me-KURSSI	
Kapt	Koivu, Reijo Konstantin	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
		38. KURSSI	
Maj	Halminen, Yrjö Olavi	myönnetty ero	9. 1. 1971
		39. KURSSI	
Kapt	Enberg, Raimo Tapani	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
Kapt	Huttunen, Pentti Päiviö	ylennetty majuriksi	13. 11. 1970
Kapt	Itkonen, Päivö Johannes Lauri	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
Kapt	Lindfors, Aimo Lauri Johannes	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
Kapt	Lipponen, Veikko Ilmari	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
Kapt	Saanilahti, Pentti Johannes	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
		40. KURSSI	
Kapt	Hornborg, Birger Gustav Bogislaus	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
Maj	Paavilainen, Jouko Johannes	myönnetty ero	9. 1. 1971
		41. KURSSI	
Kapt	Maunula, Reijo Jorma	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
Kapt	Parviainen, Erkki Olavi	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
		42. KURSSI	
Kapt	Hautaniemi, Antti Matias	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
Kapt	Lokka, Jaakko Hannes	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
Kapt	Virrankoski, Mikko Akseli	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
		43. KURSSI	
Kapt	Jokinen, Raimo Olavi	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
Kapt	Koskelo, Heikki Juhani	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
Kapt	Lappalainen, Martti Uno Aukusti	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
Kapt	Saarikko, Väinö Asseri Eerik	ylennetty majuriksi	6. 12. 1970
		44. KURSSI	
Kapt	Hujanen, Aarno Aulis	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
		29. Me-KURSI	
Kapt	Sario, Timo Sulevi	ylennetty majuriksi	26. 2. 1971
		46. KURSSI	
Kapt	Kantola, Aatos Alarik	myönnetty ero	5. 2. 1971
		48. KURSSI	
Kapt	Nissinen, Jouko Heikki	myönnetty ero	8. 3. 1971
		51. KURSSI	
Ltn	Koskenkari, Timo Tapio	myönnetty ero	15. 10. 1970
Ltn	Luukkainen, Pekka Antero	myönnetty ero	4. 1. 1971
		52. KURSSI	
Ltn	Miettinen, Ilkka Johannes Ensio	myönnetty ero	5. 3. 1971
Ltn	Juutilainen, Tuomo Tapio	myönnetty ero	5. 2. 1971
Ltn	Rokkanen, Seppo Olavi	myönnetty ero	5. 1. 1971
		53. KURSSI	
Ltn	Vertanen, Seppo Vilhelm	myönnetty ero	14. 10. 1970
		54. KURSSI	
Ltn	Kakkonen, Kari Juhani	myönnetty ero	9. 10. 1970

Sisällysluettelo

	Sivu
Puolustusministerin tervehdys Kadettikunnan 50-vuotisjuhlassa	2
Kenttäpiispa Yrjö Massa: Puhe Kadettikunnan 50-vuotisjuhlassa Hietaniemen sankarihaudalla 27.1.1971	3
In memoriam	4
Eversti evp Veikko Pesonius: Kadettikunnan henki ja yhteiskunta	6
Pääsihteeri, evl evp O Lopmeri: Kadettikunnan 50-vuotisjuhlallisuuudet Helsingissä 27.1.1971	10
Everstiluutnantti A A Salin: Kadettikunnan 50-vuotisjuhla lehdistössä	15
Majuri K Pesonen: Pohjois-Suomi operaatioalueena	17
Professori Uno Varjo: Miksi Lapista muutetaan	23
Kapteeni H Matikainen: Oulu varuskuntakaupunkina	27
Luutnantti Pekka J Heikkilä: Lapin Jääkäripataljoona	32
Kirjallisuutta, pääsihteerin palsta ym.	35
Kadettikurssien kuulumisia	40

Rakennamme

SEKÄ BETONISTA ETTÄ PUUSTA

OMAT ELEMENTTITEHTAAT:

KEMI
VAASA
TAMMISAARI

Pääkonttori:

Kauppapuistikko 8 — Vaasa — puh. 14244

Paikalliskonttorit:

Helsinki	puh. 627 825
Kajaani	„ 43 30
Kemi	„ 45 12
Kokkola	„ 11 886
Pietarsaari	„ 11 886
Tammisaari	„ 13 434

RAKENNUSLIIKE
K. E. NYMAN

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 90

Päätoimittaja: evl A A Salin, PEkoul-os
puh 625801/2495

Toimituskunta:

evl A A Salin (pj), evl P Impola, maj
E Rannikko, maj M Sinerma, komkapt
A Koivisto

Toimitussihteeri: maj E Rannikko, PE-
koul-os, puh 625801/2328

Ilmoitukset: herra T Honkaniemi, Hki 53,
Säästöpankinranta 4 A 2, puh Hki/710 153

Taloudenhoito ja ilmoitusaineis-
to: rouva Irja Wonkka, Hki 17, Liisank 1,
puh Hki 12681/333

Kuvalaatat: Laattakeskus, Hki 18, Lönn-
rotink. 32 E, puh Hki/602 780

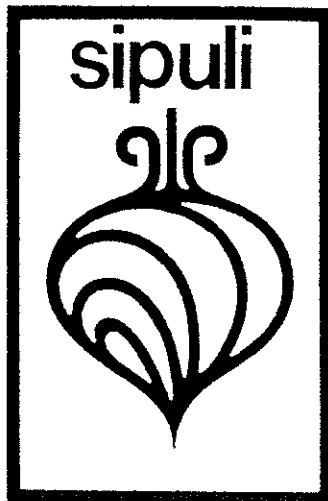
Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/rouva
Sirkka-Liisa Törmänen, Hki 12, Fredrikink
16 A 12, puh Hki/665739

Tilaushinnat: 1/1 v 6,—, irtonumerot 1,50

Ilmoitusmaksut:

takakansi	600,—	sisäkannet	550,—
1/1 sivu	500,—	1/4 sivua	180,—
1/2 sivua	300,—	1/8 sivua	100,—
		rivi-ilmoitus	50,—

POSTISIIRTOTILI 30909

NYT PUHEENAIHEENA!

YRJÖ ANTTILA

Sama kaiku on askelten

Sipuli 6

SIPULI on merkki jota sietää seurata.

SIPULI on terävä kirjasarja niille jotka haluavat nähdä ajankohtaiset asiat toiseltakin puolelta. Tai kolmannelta.

Mitä Anttilan kuuluisassa tutkimuksessa oikeastaan selvisi? Johtuiko kiista asiasta vai asenteista? Uudessa Sipulissa Anttila esittää — tutkimustulosten ohella — oman näkemyksensä siitä, miten havaitut ongelmat voidaan ratkaista. Onko hänen ohjelmansa oikea?

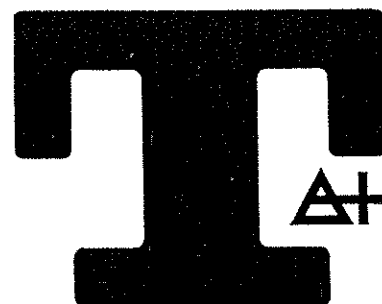
"Kirja tuo esiin tuoreita näkemyksiä ja konkreettisia ehdotuksia asioiden parantamiseksi. Jokaisen puolustuslaitoksesta kiinnostuneen tulisi lukea tämä kirja riippumatta siitä, mikä on lukijan oma näkemys kirjassa käsiteltävistä asioista." (Kenraali Yrjö Keinonen kirjan saatesanoissa) Ovh. 9 mk

TYPPI OY:n tärkein tehtävä

Lannoitteiden valmistaminen maa- ja metsätaloudelle on Typpi Oy:n tärkein tehtävä. Esim. v. 1970 Typpi Oy toimitti yli 360 000 tonnia erilaisia tuotteita. Niihin kuuluivat mm. seuraavat:

Urea (46 % N)
Oulunsalpietari (26 % N)
Kalkkisalpietari (15,5 % N)
Tasaväkevä Oulun Y-lannos (15-15-15)
Väkevä Oulun Y-lannos (13-15-18)
NP-lannos
Ammoniakki

Typpiliuos
Typpihappo
Nestetyppi
Muut teknilliset
typpituotteet
Nestehappi
Lantanidit

TYPPI OY

TYPPI Oy on voimakkaasti mukana luomassa suomalaista kemian suurteollisuutta koko maan ja kaikkien kansalaisten parhaaksi.

**TOIVOTAMME KAD,
VUOSIKOKOUKSEN C
TERVETULLEIKSI OULUUN 27. 3. 1971**

RAJAVILLE OY

Kadetti n:o 876

TERVAHOVI OY

Kadetti n:o 951

WETTERI OY

Kadetti n:o 1176

OY RANK-XEROX

Kadetti n:o 2209

OULUN SÄÄSTÖPANKKI

Kadetti n:o 2412

Kadetti n:o 2988

IISAK KAUPPI OY

Kadetti n:o 2684